

**דו"ח הועדה הציבורית
לאיחוד רשויות מקומיות
במחוז חיפה**

מוגש

לשר הפנים, מר אברהם פורז

תוכן העניינים

<u>עמ'</u>		
2	<u>פרק 1 : מבואות</u>	
4	מכתב יו"ר הועדה	1.1
5	כתבי מינוי של חברי הועדה	1.2
8	חברי הועדה וחתימותיהם	1.3
10	רשימת המקבצים שהוצעו ע"י משרד	1.4
11	הפנים	1.5
14	עיקרי ההמלצות	1.6
	מפת המקבצים המוצעים לאיחוד	
15	<u>פרק 2 : סוגיות והמלצות</u>	
16	מהלך עבודת הועדה	2.1
17	עמדות הצדדים	2.2
67	המלצות הועדה	2.3
87	סוגיות כלכליות	2.4
99	<u>נספחים</u>	
100	מועדי הדיונים בועדה	נספח א'
102	רשימת המופיעים בפני הועדה	נספח ב'
106	חומר למשמרת במשרד הפנים	נספח ג'
107	רשימת תפוצה	נספח ד'
108	מפות המקבצים שהוצעו ע"י משרד הפנים	נספח ה'

פרק א' : מבואות

מכתב יו"ר הועדה	1.1
כתבי מינוי של חברי הועדה	1.2
חברי הועדה וחתימותיהם	1.3
רשימת המקבצים שהוצעו ע"י מ' הפנים	1.4
עיקרי ההמלצות	1.5
מפת המקבצים המוצעים לאיחוד	1.6

לכב'

מר אברהם פורז

שר הפנים

משרד הפנים, י-ם

שלום רב,

- ב- 14 אפריל 2003 מינית ועדה ציבורית לאיחוד רשויות מקומיות במחוז חיפה. הועדה פעלה בהתאם לכתב המינוי בחודשים אפריל – יוני 2003.
- הועדה דנה בכל המקבצים שהוטל עליה לעסוק בהם, ובסוגיות משיקות שעלו תוך כדי עבודת הועדה.
- הועדה דנה בסוגיות כלכליות, תכנוניות, משפטיות ומוניציפאליות המשפיעות על המהלכים לאיחוד. ההמלצות אינן קוראות לאיחודים גורפים בכל המקבצים שהוצעו, אלא למהלכי איחוד רשויות שראוי וניתן לבצעם בטווח הקצר והבינוני.
- מוגש בזאת דו"ח המסכם את עבודת הועדה והמלצותיה.
- בהזדמנות זו, אבקש להודות לכל הגורמים שנטלו חלק בעבודת הועדה וסייעו לה – גורמי משרד הפנים במטה ובמחוז חיפה, חברי הועדה, הגורמים שהופיעו בפניה, ובפרט למרכז הועדה, מר משה מטרי.

בברכה,

פרופ' ערן רזין

יו"ר הועדה

העתקים : חברי הועדה

שר הפנים

יום שני 14 אפריל 2003
י"ב ניסן תשס"ג
מנ. 3208-2003

לכבוד
פרופ' ערן רזין
אדר' אדם קולמן
עו"ד עוזי סלמן
מר דן תנחומא
מר משה מטרי ✓

הנדון: מינוי ועדה לאיחוד רשויות מקומיות במחוז חיפה

בשל חומרתו של המצב הכלכלי, ונוכח הצורך לנקוט באמצעים מידיים לחסכון בכספי ציבור, לייעול המגזר הציבורי ולשיפור השירות לציבור, כמו גם נוכח מדיניותו של ממשלת ישראל בנוגע לצורך בצמצום מספר הרשויות מקומיות - בדעת ממשלת ישראל לפעול לאיחוד רשויות מקומיות באמצעות חקיקה.

משרד הפנים פרסם רשימת מקבצים של רשויות מקומיות שהממשלה שוקלת לאחד אותן.

לפני גיבוש עמדתה הסופית בעניין הרשויות המקומיות שיאוחדו כאמור, מבקשת הממשלה לאפשר לרשויות המקומיות ולכל בעל עניין, להעביר את הערותיהם בכתב.

הממשלה החליטה להקים ועדות על בסיס מחוזי, אשר ייעצו לממשלה בנושא האיחוד המוצע. הועדות ידונו בהערות שיועברו כאמור בכתב, וככל שימצאו לנכון יהיו רשאיות לפי שיקול דעתן לשמוע גם הערות בע"פ. הנכם מתמנים בזה לוועדה אשר תבחן את המקבצים המוצעים במחוז חיפה.

אודה לקבלת המלצתכם ביחס לאותם מקבצים, לאחר שתבחנו את הטענות שיועלו בפני הועדה כאמור. המלצותיכם ישמשו אותי לצורך הכרעה בשאלת האיחודים המוצעים.

אבקשכם לסיים עבודתכם עד ליום: 31.5.03, ולהגיש לי את דו"ח ההמלצות.

פרופ' ערן רזין ישמש כיו"ר הועדה.
מר משה מטרי ישמש כמרכז הועדה.

אני מאחל לכם עבודה פוריה והצלחה במשימתכם החשובה.

מברכה
אברהם פור
שר הפנים

שר הפנים

ירושלים, ט' באייר התשס"ג
11 במאי 2003
שמ. 3050-2003

לכבוד

פרופ' ערן רזין
אדרי' אדם קולמן
עו"ד עוזי סלמן
מר אלכסנדר אלתר
מר דן תנחומא
מר משה מטרי

הנדון: תיקון לכתב מינוי ועדה לאיחוד רשויות מקומיות במחוז חיפה

ברצוני להודיעכם על תיקון כתב המינוי המקורי של הועדה אשר הוצא ביום שני, י"ב בניסן, תשס"ג, 14 באפריל 2003.

הרכב הועדה למקבץ הבא (מתוך הרשימה אשר פורסמה ע"י משרד הפנים) יהיה כדלהלן:

פרופ' ערן רזין
אדרי' אדם קולמן
עו"ד עוזי סלמן
מר אלכסנדר אלתר
מר משה מטרי

המקבץ הוא:

חיפה, נשר, טירת הכרמל (למעט קרית חיים וקרית שמואל)

בכל שאר המקבצים ישאר הרכב הועדה במתכונתו המקורית.

כל הנאמר כרקע והנחיות לעבודת הועדה במכתב המקורי – נשאר בעינו.

אני מאחל לכם עבודה פוריה והצלחה במשימתכם החשובה.

אברהם פור
שר הפנים

התשס"ג (_____) (2003)

שר הפנים

ירושלים, ט"ז באייר התשס"ג
18 במאי 2003
שמ. 3091-2003

לכבוד
מר יאסר טבאש
כעביה טבאש
ד"ר קרית טבעון
30925

א.נ.

הנדון: מינוי ועדה לאיחוד רשויות במחוז חיפה

הנך מתמנה בזאת כחבר נוסף בוועדה לאיחוד רשויות במחוז חיפה.
כתב מינוי זה מתקן את כתב המינוי שנחתם על ידי ביום 14 באפריל 2003 (י"ב בניסן התשס"ג).
אני מאחל לך עבודה פורייה והצלחה במשימתך החשובה.

אברהם פורז
שר הפנים

העותק: פרופ' ערן רזין - יו"ר הוועדה

1.3 חברי הועדה וחתימותיהם

(למקבצים 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29)

שם	חתימה
פרופ' ערן רזין, יו"ר הועדה	
אדר' אדם קולמן, מתכנן מחוז חיפה ומ"מ הממונה	
עו"ד עוזי סלמן, יועמ"ש לועדה	
מר דן תנחומא, חבר הועדה	
מר יאסר טבאש, חבר הועדה	
מר משה מטרי, מרכז הועדה	

1.3 חברי הועדה וחתימותיהם

(למקבץ 26)

שם	חתימה
פרופ' ערן רזין, יו"ר הועדה	
אדר' אדם קולמן, מתכנן מחוז חיפה ומ"מ הממונה	
עו"ד עוזי סלמן, יועמ"ש לועדה	
מר אלכסנדר אלתר, חבר הועדה	
מר יאסר טבאש, חבר הועדה	
מר משה מטרי, מרכז הועדה	

1.4 רשימת המקבצים שהוצעו ע"י משרד הפנים *

המקבץ	הרשויות המקומיות
מקבץ 21	זכרון יעקב, בנימינה, גבעת עדה
מקבץ 22	דלית אל כרמל, עוספייה
מקבץ 23	מעלה עירון, מועווייה **
מקבץ 24	מנשה, אלונה, קציר-חריש
מקבץ 25	קרית מוצקין, קרית ים, קרית ביאליק (בנוסף לקרית חיים וקרית שמואל – שכונות בחיפה)
מקבץ 26	חיפה, טירת הכרמל, נשר (למעט קרית חיים וקרית שמואל)
מקבץ 27	בקה אל גרבייה, ג'ת
מקבץ 28	ערערה, כפר קרע, בסמ"ה (למעט מועווייה)
מקבץ 29	חוף הכרמל, עתלית, כפר גלים

* מפות המקבצים שהוצעו ע"י משרד הפנים – בנספח ה'.

** יישוב במ"מ בסמ"ה

1.5 עיקרי ההמלצות

מקבץ 21: זיכרון יעקב, בנימינה, גבעת עדה

מומלץ לנקוט באחת משתי אפשרויות: (1) איחוד שיכלול בשלב זה את בנימינה וגבעת עדה בלבד, כאשר זיכרון יעקב תישאר מועצה מקומית נפרדת. (2) איחוד שלוש המועצות המקומיות – זיכרון יעקב, בנימינה וגבעת עדה – למועצה מקומית אחת. החלופה השניה מובילה לחיסכון כספי גדול יותר מהראשונה, אך גלומים בה סיכונים רבים יותר בצד התכנון והפיתוח והיא גם תיתקל במכשולים גדולים יותר ליישום. החלופה הראשונה מחייבת באופן מיוחד טיפול במצב התקציבי-ניהולי הבעייתי של בנימינה, שהיא הגדולה מבין שתי הרשויות המיועדות לאיחוד בחלופה זו.

מקבץ 22: דלית אל כרמל, עוספייה

יש לאחד את המועצות המקומיות דלית אל כרמל ועוספייה לעירייה אחת. בעניין עיתוי הצעד קיימות שתי אפשרויות: (1) ביצוע הצעד מיד; (2) ביצוע הצעד לקראת הבחירות הבאות (בין השנים 2006 ל-2008), לאור בעיות התפקוד שהתגלו בועדה המרחבית לתכנון ולבניה רכס הכרמל, וחשש מנזקים שיגרמו אם הועדה המרחבית תוחלף כעת בועדה מקומית של עירייה מאוחדת.

מקבץ 23: מעלה עירון, מועויה;

מקבץ 28: ערעה, כפר קרע, בסמ"ה (למעט מועויה)

אין לערוך כעת שינויים במפת הרשויות המקומיות במקבצים אלה. אמנם יתכן חיסכון כספי מסוים מאיחוד רשויות מקומיות בואדי ערה (ובפרט הגיוני ביטולה של המועצה המקומית הקטנה והמפוצלת בסמ"ה), אולם הבעיות והסיכונים הגלומים בביצוע השינויים המוצעים באזור זה עולים על התועלת הכלכלית שבו.

מקבץ 24: מנשה, אלונה, קציר-חריש

יש לאחד את המועצות האזוריות מנשה ואלונה. יש הצדקה גם לפירוק המועצה המקומית קציר-חריש ולצירוף יישוביה כועדים מקומיים למועצה האזורית. היישוב חריש, הסובל מבעיות קשות ביותר, ינוהל בפועל על ידי צוות הקמה ממשלתי/חברה מנהלת. ההחלטה לגבי חריש תלויה בהגדרת מדיניות ברמה הלאומית בכל הנוגע להמשך פיתוחו. ניתן אמנם להשאיר את קציר-חריש כמועצה מקומית עצמאית, אם צפויה חריש לצמוח במידה ניכרת בשנים הקרובות, אך בצעד זה גלומים סיכונים.

מקבץ 25: קרית מוצקין, קרית ים, קרית ביאליק (והשכונות קרית חיים וקרית שמואל);

מקבץ 26: חיפה, נשר, טירת כרמל (למעט קרית חיים וקרית שמואל)

לדעת רוב חברי הועדה לא ניתן להמליץ על איחודים כה משמעותיים של ערים כה גדולות ללא עריכת בדיקה מקיפה ויסודית יותר. קיים ספק רב אם באיחודן של ערים בסדר הגודל בו מדובר יש חיסכון כלשהו. סביר שבארגון מחדש של הרשויות המקומיות במרחב קריות המפרץ יש יתרונות בתחום התכנון והפיתוח, אך רק מודל כלכלי מיוחד, שיבחן לעומק את תקציבי הערים בהם מדובר ויכלול תוכנית איחוד מפורטת, יוכל להעריך כהלכה את ההשלכות הכלכליות של האיחודים המוצעים. על פי דעת מיעוט מומלץ לאחד את ערי הקריות – קריית ים, קריית מוצקין, קריית ביאליק וקריית אתא – לעיר אחת ולצרף את קריית שמואל, קריית חיים וחלק מאזור התעסוקה במפרץ (הנמצאים כיום בשטח השיפוט של חיפה) לעיר זו. גם על פי דעה זו לא מומלץ לצרף בשלב זה את נשר וטירת כרמל לחיפה, מכיוון שהמהלך עלול לפגוע בתהליך צמיחתן הנמצא בעיצומו.

המועצה האזורית זבולון

אין זה סביר לצרף את זבולון ויישוביה (כולל יישובים בדוים) לאיחודים המוצעים עם רשויות מקומיות במחוז הצפון. זבולון היא חלק אינטגרלי מהטבעת הפנימית של מטרופולין חיפה והפרדה מינהלית שלה ממחוז חיפה תעורר קשיים רבים, בכל הנוגע לתכנון מתואם ולניהולו של מטרופולין חיפה.

מקבץ 27: בקה אל גרביה, ג'ת

יש לאחד את עיריית בקה אל גרביה והמועצה המקומית ג'ת. המצב הכספי של ג'ת רעוע בהרבה מזה של בקה אל גרביה, ובמסגרת האיחוד יהיה צורך להסדיר את הנושא, כך שנטל החובות של ג'ת לא ייפול על תושבי בקה אל גרביה. מן הראוי ללוות את האיחוד בצעדים שיתרמו לרמת הרווחה ולאיכות החיים בעיר המאוחדת, כגון אזור תעסוקה מתאים לעיר המאוחדת.

מקבץ 29: חוף הכרמל, עתלית, כפר גלים

יש לאחד את המועצה האזורית חוף הכרמל עם השטח חסר המעמד המוניציפאלי בו שוכן כפר הנוער גלים ועם המועצה המקומית עתלית. הישוב עתלית יהפוך לועד מקומי במסגרת המועצה האזורית. יש להתנות את המיזוג הארגוני של עתלית עם חוף הכרמל בסיכומים (בעלי תוקף מחייב) הנוגעים לשורת בעיות שהמועצה המקומית עתלית סובלת מהן כיום, שאם לא יטופלו כהלכה עלולים לדרדר את רמת התפקוד של המועצה המאוחדת.

עיקרי ההמלצות - טבלת סיכום

א	ב	ג
הרשויות המקומיות, היישובים והשכונות שיאוחדו לרשות מאוחדת	המעמד המשפטי של הרשות המאוחדת	הרשויות המקומיות שבעקבות האיחוד יהיו ועדים מקומיים ברשות המאוחדת
בנימינה, גבעת עדה או בנימינה, גבעת עדה, זיכרון יעקב	מועצה מקומית מועצה מקומית (ניתן לשקול מעמד עירייה)	
דלית אל כרמל, עוספייה (ניתן לשקול דחיית ביצוע לבחירות הבאות)	עירייה	
מנשה, אלונה, קציר-חריש או מנשה, אלונה	מועצה אזורית מועצה אזורית	קציר, חריש
בקה אל גרבייה, ג'ת	עירייה	
חוף הכרמל, עתלית, כפר גלים	מועצה אזורית	עתלית

פרק ב': סוגיות והמלצות

2.1 מהלך עבודת הועדה

2.2 עמדות הצדדים

2.3 המלצות הועדה

2.4 סוגיות כלכליות

2.1 מהלך עבודת הועדה

- ב-14 אפריל 2003 מינה שר הפנים ועדה הציבורית לאיחוד רשויות מקומיות במחוז חיפה. הועדה מונתה לדון ב-9 מקבצים לאיחוד רשויות, כמפורט בפיסקה 1.4 לעיל. בפגישה שנערכה ב-28 אפריל 2003 בין שר הפנים, מנכ"ל משרד הפנים ויועציו לבין חברי הועדה, לובנו מנדט הועדה וסדרי עבודתה.
- חברי הועדה שמונו בידי שר הפנים הינם : פרופ' ערן רזין – יו"ר הועדה; אדריכל אדם קולמן – מתכנן מחוז חיפה ומ"מ הממונה; עו"ד עוזי סלמן - יועמ"ש לועדה; מר דן תנחומא – חבר הועדה; מר משה מטרי – מרכז הועדה. ב-11 מאי 2003 מינה שר הפנים כחבר נוסף לועדה את מר אלכסנדר אלתר, לעניין מקבץ 26 בלבד. מר אלכסנדר אלתר בא במקום מר דן תנחומא לעניין מקבץ 26. ב-18 מאי מינה שר הפנים חבר נוסף בועדה – את מר יאסר טבאש.
- בראשית עבודתה מצאה הועדה כי עליה לדון גם בסוגיות הנוגעות לרשויות מקומיות במחוזות חיפה והצפון, שלא נכללו ברשימת המקבצים שפרסם משרד הפנים. הועדה עשתה כך מתוקף הנחייתו של שר הפנים, לפיה ניתן להעלות גם אופציות חלופיות לרשימת המקבצים שפורסמה.
- הועדה קיימה דיוניה במשרדי מחוז חיפה של משרד הפנים, בקרית הממשלה ע"ש רבין. הדיונים התקיימו במהלך מאי 2003, בהתאם ללוח הזמנים המפורט להלן (נספח א').
- הועדה זימנה את כל נציגי הרשויות המקומיות הרלבנטיות להשמיע טיעוניהם בע"פ (רשימת המופיעים – בנספח ב'). נציגי הרשויות הוזמנו להיות נוכחים גם בדיונים בהם הופיעו נציגי רשויות רלבנטיות אחרות, וכן התאפשר להם להשלים טיעוניהם ולהגישם בכתב בעקבות הדיונים.
- הועדה אספה חומר שהוגש לה בכתב מרשויות מקומיות במחוז חיפה וגם במחוז הצפון, מגורמים נוספים ומתושבים במחוזות אלו, וכן מגורמים נוספים שפנו לועדה. החומר מועבר למשמרת במשרד הפנים. (נספח ג').

- לאחר דיוני השימוע ושמיעת גורמים נוספים שפנו לוועדה, קיימו חברי הועדה דיונים פנימיים וכן סיור בשטח לקראת גיבוש המלצותיהם. הועדה ניסחה דו"ח ביניים, ולאחר התייעצויות אודות הדו"ח גיבשה דו"ח מסכם, המוגש בזאת.
- דו"ח הועדה אומץ ע"י הועדה בקונצנזוס, נחתם בידי כל חברי הועדה, ומוגש לשר הפנים ב-18 יוני 2003.

2.2 עמדות הצדדים

מקבץ 21

מ"מ זיכרון יעקב

- המועצה מתנגדת לאיחוד, בראש ובראשונה משום שלא ניתן פרק זמן מספיק לבחון את המשמעויות הפיננסיות של האיחוד, לא ברור לאן חותרים וכיצד יתנהל התהליך. לדוגמא, האם הרשות המאוחדת תהיה מועצה מקומית, מועצה אזורית או עיר?
- בזיכרון מתגוררים כיום 21 אלף נפש, שטח הרשות 34 קמ"ר. המועצה עוסקת בהכנת תוכנית אב, שמניחה כי זיכרון יעקב תהיה עיר מבחינת קיבולת התושבים (30 אלף נפש), בבנייה צמודת קרקע. המקבץ המאוחד ישתרע על פני 60 קמ"ר – יותר מאשר שטח חיפה. יהיה צורך בהשקעות לטיפול שוטף במרחב גדול זה, לרבות ניקוז, הדברת יתושים וכו'. המרחק הפיזי בין הרשויות משליך על היעילות במתן השירות ליישובים מרוחקים, בפרט לאור הנתונים הטופוגרפיים השונים באזור זיכרון-בנימינה. הרחבת מוטת השליטה תחייב תוספת של בעלי תפקידים, כלי רכב ואמצעי קשר. לפיכך, לא יהיה חיסכון מהאיחוד. הקמת מבנה חדש לרשות המאוחדת תעלה 15 מלש"ח. אם המבנה ייבנה מחוץ למרחב האורבאני הנוכחי, יש לשעבד לו קרקע חקלאית.
- כאשר פורטים את החיסכון הנוצר, להלכה, עקב איחוד תפקידים, ומחילים זאת על אנשים, עולה כי לראשי רשויות שיפרשו תשולם פנסיה תקציבית. 70 איש מתוך 250 עובדים בשלושת הרשויות זכאים לפנסיה תקציבית. מהנדסי רשויות לא יפוטרו עקב הצורך באיחוד תשתיות. גזבר מסוים יהפוך לסגן גזבר כדי לסייע באיחוד וכו'.
- הגרעון המצטבר של זיכרון יעקב הינו 22%. הדבר נגרם ממתחת קווי תשתיות לשכונות מרוחקות זו מזו. אם תאוחדנה הרשויות, הגרעון המקובץ יהיה 30 מלש"ח, מתוך 112 מלש"ח המהווים את התקציב המאוחד של שלושתן. קיצוץ מענקי האיוון יגרום לקריסת הרשויות. הממשלה תצטרך להזרים 40 מלש"ח כדי למנוע זאת. כיום,

סובלת זיכרון יעקב מהיעדר חוסן תקציבי. סביר להניח שזיכרון תהיה הרשות שתשא בנטל האיחוד, בהיותה הרשות הגדולה במקבץ. האם יש ביכולתה לשאת זאת מבחינה תקציבית?

- השטח המשורת בזיכרון יעקב הינו 6,000 דונם. ההתפתחות האורבאנית הצפויה הינה מזרחה ודרומה, לכיוון בנימינה. יעד האוכלוסייה צופה את הכפלת היקף התושבים בזיכרון. יהיה ציפוף במרחב האורבאני, אך לא במספר יח"ד לדונם. עקב מגמות הפיתוח צפויה הכבדת הנטל התקציבי, נטל שכבר היום בולם את מימושו של זכויות בנייה שאושרו סטטוטורית. צווארי הבקבוק הם פיתוח תשתיות ומערך שירותים לתוספת האוכלוסייה. כיום, הכנסות הארנונה של זיכרון יעקב הן בעיקר ממגורים. ממזרח וממערב למועצה קיים פוטנציאל לשטחים מניבים בהיקף 100 אלף מ"ר. אם רוצים לאחד, יש לתת לזיכרון יעקב זמן משמעותי להתייצב מבחינה כלכלית.

- תוכנית אב לזיכרון מצויה בהליכי תכנון מתקדמים. לבנימינה ולגבעת עדה אין תוכניות אב. מוסדות התכנון יצטרכו להתייחס ליישוב המאוחד ברמת צפיפות לדונם גבוהה יותר. בנימינה מווסתת כיום את קצב הגידול, שכן אינה מזדרזת להפשיר קרקע חקלאית. איחודה עם זיכרון יעקב לפני התווית גבולות הפיתוח של בנימינה יביא להאצת ביקושים ולהשבחות. תוכנית האב לזיכרון, המתייחסת לצפיפות של 6 יח"ד לדונם ולקיבולת של 30,000 נפש, נועדה לווסת ולהסדיר את לחצי הביקוש. יש למנוע את התקרבות המרקמים הבנויים בין הישובים וכן למנוע הגברה לא מבוקרת של לחצי הפיתוח. אלו תוצאות לא רצויות של איחוד מואץ.

- ש"פ אזורי מתבצע בנושאי ביוב, ניקוז והשבת קולחין (באמצעות חברה משותפת), חינוך, וטרינריה וכיבוי אש. כמו כן קיימת ועדת בניין ערים משותפת. הדבר מגדיל את היעילות התפקודית ללא איחוד מוניציפאלי.

- לאזור בקעת הנדיב יש נגישות גבוהה למטרופולינים במישור החוף ולמוקדים אורבאניים סובבים. במקביל, זהו אזור בעל רגישות נופית גבוהה וערכים היסטוריים-לאומיים. תמ"א 35 מגדירה את המרקם ל"שימור משולב" - שטחים פתוחים בצד פיתוח יישובי מבוקר. תמ"מ 6 מגדירה את האזור כמרחב ביניים פתוח. מבוצע תהליך של תכנון מרקמי סטטוטורי לשלושת הישובים.

- הנזק מאיחוד מזורז הינו גבוה, אך צפוי להתמתן במשך הזמן, כאשר ההתפתחות הכלכלית תניב פירות. הועדה צריכה לשקול את האיחוד ביחס למצב הנוכחי של הרשויות ובעיקר לאורך ציר הזמן. מועצת זיכרון יעקב מתנגדת לאיחוד עם בנימינה. יש לתת למועצה זמן משמעותי להתייצב מבחינה כלכלית. יש לבחון את האיחוד בעוד 5 – 10 שנים, כאשר זיכרון יעקב תהיה מבוססת יותר.
- המועצה המקומית זיכרון יעקב הגישה לועדה מסמך ובו הביעה התנגדות לאיחוד, שכן הוא יפגע בתחום הכלכלי, באיכות השירות לתושב וכן ייקר את מתן השירותים.

מ"מ בנימינה

- בבנימינה מתגוררים 6,000 תושבים. עפ"י תוכנית המתאר, תגיע בנימינה ל-15 אלף איש בשנת 2020. השטח האורבאני של בנימינה הינו 3,700 דונם, ובהם 2000 יחידות דיור. הצפיפות לדונם היא נמוכה. עלות השירותים לתושב הינה 3,400 ₪ לשנה. המועצה חותרת להקטנת הביקושים לבינוי כדי שלא להפוך לעיר, ולהשאיר את בקעת הנדיב כשטח ירוק.
- החיסכון המוצג בחוברת של משרד ראש הממשלה אינו מציאותי. אין התייחסות להתחייבויות קשיחות, כגון פירעון מלוות וזכויות פנסיוניות. איחוד רשויות יביא ללחצים לשדרוג תשתיות, כגון תאורת רחוב, בין הרשויות, והדבר יביא לתוספת הוצאות.
- בנימינה פועלת לש"פ אזורי במסגרת איגודי ערים – לחינוך על יסודי ולכיבוי אש. מבוצעות פעולות משותפות להדברת יתושים. ניתן לספק שירותים לגבעת עדה, שהינה ישוב קטן, באמצעות בנימינה. את זיכרון ובנימינה יש להשאיר כיישובים נפרדים. מדינת ישראל איננה צריכה רצף של ערים. יש להשאיר על כנם ישובים כפריים, המספקים אפשרויות להתגורר בהם ולנסוע לערים באמצעי בתחבורה המונית (כגון רכבת) לצורכי עבודה ולצרכים נוספים.
- לא ניתן להורות על יצירת רצף טריטוריאלי עם זיכרון יעקב וגבעת עדה. ועדת שחר החליטה על איחוד כזה – והוא לא יצא אל הפועל. בישראל קיימות דוגמאות של איחודים שכשלו, כגון פרדס-חנה – כרכור; ומנגד, של ישובים שנפרדו: יקנעם

העיר ויקנעם הכפרית-חקלאית, כאשר כל מיישובים אלו מתפתח ומשגשג בזכות היותו ישות עצמאית.

- הפתרון לבעיות השלטון המקומי טמון בעיצוב מחדש של יחסי הגומלין בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי. חינוך ורווחה הם שירותים ממלכתיים, אך הרשות מממנת בפועל חלק נכבד מהשירות. המדינה צריכה ליטול על עצמה שירותים אלו, ולתת לרשויות המקומיות לעסוק בשירותים המוניציפאליים. המועצה תקבע את גובה המיסים העירוניים, ולפי היקף ההכנסות תיתן את סל השירותים לתושב.

- מ"מ בנימינה הגישה לוועדה מסמך ובו הביעה התנגדות לאיחוד, בין השאר לאור הריחוק הפיזי בין בנימינה, זיכרון יעקב וגבעת עדה. איחוד יביא להתפתחות עיר גדולה דבר הנוגד את רוח התושבים. תושבי בנימינה אינם מוכנים לאיחוד עם זיכרון יעקב. היישוב נבנה כעצמאי ומבקש להישאר כזה.

מ"מ גבעת עדה

- החיסכון המוצג מהאיחוד הינו 1 מיליון ₪. בהווה, המועצה מתנהלת ביעילות תקציבית. לפני שנה קוצצו 1 מלש"ח מהמענק הכללי, חרף זאת תסיים המועצה את שנת 2003 באיזון תקציבי. הקיצוץ החדש במענקי האיזון יוצר קושי משמעותי לתת שירותים בנתונים אלו. ברם, אם יאחדו את 3 הרשויות ויקצצו מכל אחת את המענקים בהיקפים המסתמנים, ספק רב אם הרשויות תוכלנה לתפקד במאוחד. נגיע שוב למהלכים של תוכנית הבראה עבור הרשות המאוחדת, והנטל ייפול על הקופה הציבורית. גבעת עדה והיישובים האחרים מקיימים ש"פ במסגרת איגודי ערים – כבאות, תשתיות זורמות. ש"פ זה ממצה את פוטנציאל החיסכון.

- ועדת שחר (1998) המליצה לאחד את שלושת היישובים. ועדה זו הציגה חיסכון צפוי מהאיחוד בהיקף 1.6 מלש"ח לשנה, ובנתוני 2003 המדובר בחיסכון של 2 – 2.5 מלש"ח לשנה. התקציב המאוחד של שלושת הרשויות הינו למעלה מ-100 מלש"ח, כך שהחיסכון משילוב גבעת עדה (1 מלש"ח) הינו בגדר "סטיית תקן" ולא חיסכון משמעותי. שלד העובדים ברשות המקומית מצומצם מאד, ולכן לא יהיה חיסכון משמעותי מהאיחוד. לא ניתן להשיג יתרונות ממשיים מהאיחוד תחת ההנחה של "יתרון לגודל". נניח ששכרו של ראש המועצה נחסך, אך האם יש פחות אשפה לאסוף?

- בישראל קיימות 8 מושבות של העלייה הראשונה – כנרת, יבנאל, כפר תבור, מנחמיה וכו'. 7 המושבות האחרות הן בצפון. המושבה היחידה מתקופת העלייה הראשונה באזור המרכז היא גבעת עדה, ובכוונת המועצה לשמר ייחוד זה. לכן נאבקה במשך שנים במחלף רגבים – מתוך רצון להישאר "מושבה בסוף הכביש" ולא ב"אמצע הכביש".
- המועצה מעלה הצעה חלופית - לאחד את גבעת עדה עם מוא"ז אלונה. אלונה מסתייגת מכך, אך יש לכך היגיון אזורי ודמוגרפי. ניתן להפיק חיסכון משמעותי מאיחוד ישובים קטנים. בהיקף נתון של כ"א מועסק ניתן לשרת גם ישובים קטנים נוספים. בכל ישוב במועצה האזורית ישארו ועדים מקומיים. צריך לבחון אם הרשות המאוחדת תהיה מועצה אזורית (גבעת עדה הינה מועצה מקומית), אך הדבר מחייב בחינה משפטית.
- המועצה מתנגדת לאיחוד עם מוא"ז מנשה, ומעדיפה איחוד עם אלונה על פני החיבור עם "מושבות הברון". המועצה מעדיפה להתאחד עם ישובים קטנים מאשר "להיבלע" ע"י ישובים גדולים.
- מ"מ גבעת עדה הגישה לועדה מסמך ובו חו"ד כלכלית אודות האיחוד. בין השאר, מצויין במסמך כי עלויות הפיתוח של מערכות מים וביוב בשטח הררי (המאפיין את זיכרון יעקב) גבוהות בצורה ניכרת מעלויות הפיתוח בשטח מישורי (המאפיין את גבעת עדה). תושבי גבעת עדה ישתתפו במימון מערכות תשתית יקרות תוך סיבסוד צולב עם תושבי הרשויות האחרות.

מקבץ 22

מ"מ דלית אל-כרמל

- בדלית אל כרמל 13 אלף נפש, בעוספייה 10,000 נפש. התקציב השוטף של דלית אל כרמל הינו 50 מלש"ח לשנה. הגירעון השנתי הינו 10% מהתקציב, בממוצע. קיים גירעון מובנה בהיקף 800 אלף ₪ לחודש. עפ"י נוסחת סוארי, מענק האיזון למועצה צריך להיות 16.5 מלש"ח לשנה. בפועל המדינה מעניקה מדי שנה 10 מלש"ח, והקיצוץ הנוכחי יחמיר זאת. בנתונים כספיים אלו, אין זכות קיום כלכלית למועצה המקומית בשנים הבאות.
- התוכנית הנוכחית לאיחוד הרשויות הוצגה למליאת המועצה והיא מתנגדת לתוכנית, משום שאין בה בשורה. ההסבר לפיו "קופת המדינה ריקה, על כן התאחדו", איננה מקובלת על האיש ברחוב. באם יהיו תכנים אחרים להצעה, ניתן לבחון אותם. כיום סובלות שתי הרשויות המקומיות מגרעון תקציבי, לרבות אי תשלום משכורות בדלית אל כרמל. אין תוכניות מאושרות לתכנון היישוב, וקיימת בניה לא חוקית. לו נאמר שבמסגרת האיחוד יקודמו מהלכי תכנון, יסייעו למועצות במישור הכספי, יוסדר נושא הבניה והתושבים לא יירדפו בבתי המשפט, סביר שההצעה לאיחוד לא היתה נדחית ע"י המועצה.
- ראשי היישוב מודאגים מנושא התעסוקה. האבטלה ביישוב גבוהה, הרבה מעבר לנתונים הרשמיים. תהליך האיחוד יוביל לפיטורים של 25% מעובדי הרשויות. במועצת דלית אל כרמל 185 עובדים, בעוספייה – 150 עובדים. האיחוד אמור להביא לחיסכון של 50 משרות – פירוש הדבר פיטורים של עשרות עובדים, ובאם נביא בחשבון משרות חלקיות, תיפגענה 100 משפחות בקירוב בשני היישובים. יש לסיים את הכנת תוכנית המתאר לשני היישובים. יש להגדיר אזורי תעסוקה, על בסיס קרקעות ממ"י, פיתוח מתחמים בעוספייה ואזור לתעשייה ומלאכה בדלית אל-כרמל.
- דלית אל-כרמל ועוספייה מאוחדות בפועל, ולכאורה צריך רק להכריז על כך. השירותים המשותפים כוללים מערכות בויב, שירותי בנקאות ונקודת משטרה. אין זכות קיום לכל רשות בנפרד. לפני שנה אושרה ברמת המועצה הצעה להקים עיר דרוזית ראשונה בישראל, שתתבסס על שתי המועצות המקומיות. הנושא נדון מול

משרד הפנים ואף הוגש להצעה בכנסת, אך התהליך לא התקדם. בפורום הפנימי של ראשי הרשויות הדרוזיות לא מתנגדים לאיחוד.

- בקרב האוכלוסייה, קיימת רגישות פוליטית לסוגית האיחוד, בפרט בשנת בחירות. בעוספייה מתנגדים לתהליך בטענה שהיא תיבלע ע"י דלית אל-כרמל. האיחוד הינו מהלך נכון, אך קיימת בעיה כיצד להעביר זאת בציבור. כדעה אישית של ראש המועצה, יש לאחד את דלית אל-כרמל ועוספייה, ואת ראמה וסאג'ור, כפי שנכון לעשות בצור יגאל ובכוכב יאיר. ברם, צריך לזכור שהמאמצים לאחד את שני האחרונים לא מתקדמים מזה שנים, בשל התנגדות התושבים.
- מ"מ דלית אל כרמל הגישה לוועדה מכתב ובו צויין כי חברי המועצות המקומיות בשני היישובים מתנגדים לאיחוד. במידה והתוכנית תכלול צעדים לפיתוח כלכלי והרחבת שטחי השיפוט, תהיה נכונות לדון בה מחדש ולקדמה.
- בפני הוועדה הופיעו גם חברי מועצה ותושבים מדלית אל-כרמל. מבין הנימוקים שהעלו, יצוינו:
 - א. דלית אל כרמל הינו כפר דרוזי במהותו. למעלה מ-90% מהתושבים הם דרוזים, מיעוט מוסלמים. איחוד עם עוספייה ישנה את תמהיל האוכלוסייה ויגדיל את המרכיב המוסלמי עם גוונים לאומניים, שאחד מסממני התנהגותו הינו ציון "יום אל נכבה". האיחוד יגרום לפגיעה במאזן המנהגים הדרוזיים. בכפר נחסמה, בכוח הנורמה החברתית, תופעה של קניית רכוש נדל"ני ע"י גורמים לאומניים או קיצוניים. האיחוד יביא לעליית הזרם הדוגל באי-גיוס לצה"ל.
 - ב. האיחוד ישבש את התארגנות המועמדים לבחירות הקרובות ואת הדמוקרטיה המקומית. צפויה התלהטות במערכת הבחירות, עד כדי הטלת חרם על השתתפות בבחירות. יש לקיים את הבחירות המוניציפאליות במועדן, להקים ועדות וללמוד את נושא האיחוד לעומקו. ניתן לדחות את האיחוד לשנתיים, בהן ינוהל דיאלוג בנושא עם הממשלה.
 - ג. האיחוד מהווה התערבות פוליטית בוטה של השלטון המרכזי בענייני התושבים. מדוע שהשלטון המרכזי יקבע עבורם שהם צריכים להתאחד עם עוספייה? מהלך כזה עלול להביא לשבירת כלים בין היישוב לבין המדינה.

מ"מ עוספייה

- שמו של הישוב עוספייה מבטא את זהותו ואת ההיסטוריה שלו, המשתרעת על פני 500 שנה. מבין האנשים הנולדים בעוספייה, 98% ממשיכים להתגורר בה לאורך זמן. התחושה הינה שאיחוד ימחק את שם הישוב. איחוד בין יישובים דרוזיים צריך לבוא מתוקף החלטות של הדרוזים.
- עוספייה מצויה באשכול חברתי-כלכלי 4, כמוה כדלית אל-כרמל. לעוספייה אין הכנסות עצמיות זולת ארנונה ממגורים ומענק איזון. אם לא תבוצע רפורמה בשלטון המקומי, שתבטיח לעוספייה מקורות הכנסה, לא תהיה למועצה זכות קיום כלכלית. יש להרחיב את תחומי השיפוט של עוספייה (כיום – 5,000 דונם), ולהקצות שטחים מניבים לתעשייה ולשימושים נוספים. התכנון הסטטוטורי צריך להיות הנושא הראשון לטיפול. 40% מהתושבים ביישוב מתגוררים בדירות ללא היתרי בנייה.
- דלית אל-כרמל ועוספייה משתפות פעולה בחינוך ובשירותים נוספים. ניתן להקים מינהלה משותפת לשני היישובים לצורך קידום תוכניות הפיתוח, ולהשיג חסכון כספי ע"י קידום מיזמים משותפים ופעילות במסגרת איגודי ערים.
- המרקם החברתי בדלית אל-כרמל שונה מזה של עוספייה. בדלית אל כרמל המשפחות רחבות יותר, ודפוסי ההשפעה הם חמולתיים. משפחה בעוספייה מונה 250 – 300 איש, בדלית אל-כרמל 800 נפש. האיחוד יביא לדומיננטיות פוליטית של דלית אל-כרמל. האיחוד יפגע בחינוך וברמה הכלכלית של עוספייה. בבי"ס משותף (אורט רונסון) שהוקם, השתלטה דלית אל-כרמל על כל מוקדי הניהול. תלמידי עוספייה נחשפו בבי"ס זה לסמים ולפשע – בעיות שלא היו קודם לכן בעוספייה.
- דלית אל-כרמל חותרת להיות עיר. עוספייה רוצה לשמור על צביון כפרי. למרות שמדובר בשני יישובים דרוזיים צמודים זה לזה, המדובר בשתי קהילות שונות. השפה שונה, וקיימים מונחים שונים בערבית בשני הכפרים למושגים מסויימים. קיים מרקם של איזון חברתי והרמוניה בין-דתית, ויש להביא זאת בחשבון בעת הדיון באיחוד. האיחוד יוצר סכנה דמוגרפית לקהילה הנוצרית בכפר. מ-16% נוצרים בעוספייה לרבות ייצוג במועצה, הנוצרים יירדו ל-6% ביישוב המאוחד ולא יהיה להם ייצוג במועצת הרשות.

- המועצה המקומית עוספייה מתנגדת לאיחוד. מועצת עוספייה לא קיבלה בעבר החלטה התומכת באיחוד. מנכ"ל משרד ראה"מ הציע לפני כשנה לשתי הרשויות להתאחד, אך ועדת הפנים של הכנסת התנגדה להצעה. תוכנית הממשלה הנוכחית הוגשה ללא בדיקה יסודית. איחודי רשויות שבוצעו בישראל בעבר לא עלו יפה.
- מ"מ עוספייה הגישה לוועדה מסמך ובו צויין כי מליאת המועצה קיבלה החלטה פה אחד להתנגד לאיחוד. המועצה דורשת, תחילה, להגדיל את התקציבים לפיתוח ולהרחיב את שטח שיפוט.
- בפני הוועדה הופיעו גם תושבים מעוספייה. מבין הנימוקים הנוספים שהועלו, יצינו:
 - א. עוספייה לא התפתחה כראוי. הביוב עדיין זורם בכפר ואין ניקיון ראוי. הרשות המקומית איננה מצליחה לתת שירותים ל-10 אלפים תושבים. כיצד תוכל רשות מאוחדת, עם מחצית מכוח האדם, לתת שירותים ל-26 אלף תושבים?
 - ב. תנועת "כל אל בלד" מתנגדת לאיחוד. המיעוט הנוצרי בכפר עוספייה מתנגד לאיחוד, ואנשיו אף פנו לוותיקן בעניין זה. (העתק המכתב הוגש לוועדה).
 - ג. מ-1995 חלה נסיגה בהקצאות הממשלה ליישובים הדרוזים. חלק מההזנחה בשנים עברו נעוצה בדרוזים, משום שלא השכילו להעמיד נבחר ציבור ראויים, ומשום כך לא הוגשו תוכניות למשרדי הממשלה לקידום התכנון והפיתוח.

מקבץ 23, 28

מ"מ מעלה עירון

- מועצה (כפרית) באזור עירון הופרדה בשנת 1997 לשתי מועצות: מעלה עירון במזרח, בסמ"ה במערב. בשנת 2001 התקיימו בחירות לשתי המועצות. מועצת מעלה עירון מונה 7 יישובים. מתגוררים בהם 12,000 תושבים ב-5,000 בתי אב. 7 ק"מ מפרידים בין היישוב המערבי למזרחי במועצה. הרמה החברתית-כלכלית הינה נמוכה (אשכול 2).
- צירוף מעוויה למועצה האזורית מעלה עירון יגדיל את עלויות המועצה, יצריך אותה לפרוס שירותים במרחב גדול יותר, וכביד את הנטל הכספי על המועצה.

מעווייה מרוחקת 7 ק"מ נוספים ממוסמוס, ואין מערכת כבישים המחברת את הכפר ליישובים האחרים במועצה. החיבורים הינם לכיוון ערערה. יהיה צורך להסיע ילדים ממעווייה לבי"ס המשרת את ילדי המועצה בסאלם, כלומר 14 ק"מ מזרחה.

- למועצה אין מנגנון נרחב של עובדי רשות, לכן לא יהיה חיסכון כספי מהאיחוד. הקמת שלוחה של המועצה למתן שירותים ביישוב נוסף תגרור תוספת עלויות. יהיה צורך לתקצב הסעות נוספות לביה"ס בסאלם, כאשר אנו מקבלים מהמדינה 50% מעלות ההוצאות. הגירעון המצטבר של המועצה הינו 1.3 מלש"ח. גירעון כזה על פני 4 שנים כמוהו כ"סטיית תקן". עומס המילויות הינו 2.8 מלש"ח - ההלוואות נלקחו לצורך פיתוח תשתיות. תקציב הפיתוח הינו 9 מלש"ח. המועצה הקימה מכון ביוב, המשרת גם את קיבוץ גבעת עוז. המים המושבים הולכים לגבעת עוז, בתמורה לכך שאפשרו את הקמת המכון על אדמת היישוב (מבחינה טופוגרפית, לא כדאי להעלות את המים בסניקה למעלה עירון). לא ניתן לשלב את מעווייה במערכת הביוב האזורית הקיימת; האם יהיה צורך לחוקק חוק עזר נפרד לנושא הביוב במעווייה?

- מאז שנת 1997 חלה התקדמות ניכרת במעלה עירון ונפתח פער בינה לבין בסמ"ה. צירוף מעווייה יצריך את המועצה להקצות משאבים לפיתוח תשתיות במעווייה. מתנהל תהליך איטי ושברירי של אינטגרציה בין יישובי המועצה, וצירוף מעווייה יטרוף את הקלפים. בין מעווייה ליישובים האחרים בבסמ"ה יש סכסוכים מתמשכים, וצירופה למעלה עירון יפגע בדפוסי שיתוף הפעולה הטובים השוררים כיום במועצה. תוכנית אב למועצה נמצאת בהליכים מתקדמים, תוך שיתוף של 65 איש מהיישובים. האיחוד עלול לעכב אותה.

- הבחירות הבאות למועצה אמורות להתקיים בדצמבר 2004. האיחוד עם מעווייה יבלום את התנופה בפיתוח המוניציפאלי. הפתרון צריך להיות במסגרת בסמ"ה – ואם מחליטים לאחדה עם רשות אחרת, מעווייה צריכה להיכלל במסגרת האיחוד. אנו מציעים לצרף למעלה עירון את שכונת אל קאצי מאום אל פחם (בשכונה גרים 750 – 1,000 תושבים, חלקם ממשפחת ג'בארין).

- מ"מ מעלה עירון הגישה מסמך לועדה ולפיו מליאת המועצה החליטה להתנגד לנושא איחוד רשויות מקומיות בכללותו. בנייר עמדה של המועצה צויין כי האיחוד המוצע ירחיב את הפריסה הגיאוגרפית ויצריך את המועצה לתת שירותים ליישובים מרוחקים.

מ"מ בסמ"ה

- במועצת בסמ"ה מתגוררים 7,500 תושבים. בכפר קרע יש 14,000 תושבים, ובערערה 13 אלף תושבים. בסמ"ה תבלע באיחוד עם שתי מועצות אלו, ולא יהיה לה ייצוג ראוי במועצת הרשות המאוחדת. קיים שוני רב בין היישובים שמציעים לאחד. המועצה מציעה לאחד במסגרת המועצה המקומית בסמ"ה את כפר עריאן, אם אל קוטוף ומייסר (ממוא"ז מנשה), חור אל צקר (ממועצת ערערה), עין אל סהלה וברטעה. כפרים אלו קרובים גיאוגרפית ומבחינת הקשרים המשפחתיים. משפחת כבהא (המונה כ-10 אלפי נפש) מפוצלת בכפרים אלו – שחלקם, כאמור, אינם מצויים בתחומי מועצת בסמ"ה.
- התוכנית המוצעת לאיחוד מתבססת על דו"ח ועדת שחר (משנת 1998), אך רחוקה ממנה מרחק רב. לאור הלו"ז הקצר של פרסום התוכנית והשינויים שבוצעו במקבצים, נראה כי הבדיקות הכלכליות שבוצעו לגבי מקבץ 28 הן שטחיות ביותר. המודל שהוצג ע"י הממשלה קובע חסם תחתון של הוצאה בהיקף 3,500 ₪ לנפש ברשות מאוחדת. אולם, ביישובים הערביים, ובפרט במקבץ 28, ההוצאה הנוכחית לנפש נמוכה יותר: בכפר קרע ובערערה ההוצאה לנפש הינה 2,500 – 2,700 ₪, ובבסמ"ה 2,400 ₪. היישובים בבסמ"ה מצויים באשכול 2 - 3. כאשר יבוצע האיחוד במקבץ המוצע, צפוי גירעון של 16 מלש"ח לשנה. לבסמ"ה ייגרם נזק רב, שכן היא היישוב החלש מבין השלושה, אך גם לכפר קרע ולערערה ייגרמו נזקים.
- בהיבט התכנוני, יש להביא בחשבון את הא-סימטריה בגודל האוכלוסייה ובשטחי השיפוט ברשויות המוצעות לאיחוד. במקבץ 28, המדובר באוכלוסייה בהיקף 34 אלף נפש ושטח השיפוט הינו 17 אלף דונם. במקבץ 24 (אלונה, מנשה וקציר-חריש), היקף האוכלוסייה הינו 15 אלף נפש ושטח השיפוט הינו 190,000 דונם. מבחינה חברתית, קיים שוני נוסף בין המקבצים: במקבץ אלונה, מנשה וקציר-חריש הרמה החברתית-כלכלית דומה (אשכול 5). במקבץ 28, קיימת הטרוגניות רבה ברמה החברתית-כלכלית בין כל היישובים.
- התוכנית המוצעת פירושה קיצוץ בתקציב הרגיל ובתקציב הפיתוח. שלושת היישובים המאוגדים במסגרת בסמ"ה אוחדו לפני מספר שנים, ואנו מצויים

במהלכים נמרצים של תכנון ופיתוח. אם יאחדו את הישובים, יהיה צורך להגדיל את התקציב של הרשות המאוחדת. המרחק הגיאוגרפי בין ברטעה ועין אל סהלה לבין כפר קרע וערערה הינו רב, והאיחוד יכביד על התושבים. האיחוד יוביל לסכסוכים מיותרים בין משפחות וקבוצות בכפרים, במערכת בחירות שתתמקד באיחוד.

- ייתכן שבעתיד יאחדו גם את ברטעה המזרחית, המצויה בגדה המערבית, עם ברטעה המערבית. בין שני הכפרים קיימים קשרי מסחר ושיתוף פעולה באספקת המים. כ-300 מתלמידי ברטעה המזרחית לומדים בברטעה המערבית. תושבים רבים מברטעה המזרחית נושאים תעודות זהות ישראליות ומצביעים בבחירות בישראל.

- הבחירות למועצת בסמ"ה התקיימו ב-2001, ובערערה בשנת 2002. לפי החוק, המהלכים לאיחוד יוכלו להתבצע רק לאחר שחלפו 3 שנים מהבחירות הקודמות. המועצה מבקשת להשאיר את מועצת בסמ"ה במצבה ובהרכבה הנוכחי. לחילופין, לאחד את 5 הכפרים שנמנו לעיל, בהם מפוזרת משפחת כבהא.

נציגי ברטעה

- בברטעה מתגוררים 3,000 נפש. הכפר מרוחק מכפר קרע ומערערה. באזור פעלה מועצה ממונה מ-1993, והמועצה מהווה רשות נבחרת מ-2001. האיחוד יביא לבליעת הכפר ברטעה בכפרים גדולים יותר, ויביא לאובדן הייצוג של תושבי ברטעה במועצה המאוחדת.

- גודל האוכלוסייה בתוך רשות מקומית וכוחה היחסי קובע את היקף השירותים שהיא מקבלת ואת רמתם. המצב דומה ביישובים קטנים. המבנה החמולתי עדיין שולט במגזר הערבי. האיחוד יפגע באספקת השירותים לתושבי הכפר. מצבה של בסמ"ה סביר מבחינה כלכלית, יחסית לשתי המועצות שמוצע לשלב בתוכן כפרים מבסמ"ה. המועצה מצוייה בתוכנית הבראה, ותמשיך במהלכים אלו.

- היקף החוב לתושב בבסמ"ה הינו כמחצית מהחוב של תושב בכפר קרע ובערערה. מדוע צריכים התושבים לשאת בחובות של מועצות אלו? ניתן לחסוך

כספים ולייעל את המערכות בתוך מועצת בסמ"ה. מי יערוב כי ברשות המאוחדת, שהיקף תקציבה יהיה כ-100 מלש"ח, היקף ההוצאה לשכר ייקטן?

- במשך 50 שנה לא ניהלו התושבים הערביים את ענייניהם בכוחות עצמם. מועצת בסמ"ה פועלת כגוף נבחר מזה שנתיים ועליה להמשיך במסגרת זו. צירוף הכפרים ממוא"ז מנשה ומערערה לבסמ"ה, ואולי גם ברטעה המזרחית, יגדיל את היקף התושבים במועצת בסמ"ה ל-10,000 תושבים, ואז תוכל המועצה לפעול ביעילות מבחינה כלכלית.

נציגי עין אל סהלה

- בעין אל סהלה מתגוררים 1,300 תושבים. האיחוד יביא לפגיעה בכל השירותים המוניציפאליים. קיים חשש לסכסוכים בין תושבי בסמ"ה לבין כפר קרע וערערה. לעין אל סהלה יהיה חלק קטן במועצה המאוחדת. הדבר יביא לקיפוח הכפר מבחינת השירותים, ויהפוך אותו לשכונת עוני.
- קרובי משפחה מהכפרים מפוצלים ביישובים שונים, לרבות בערערה. בני משפחת כבהא המתגוררים בערערה לא זכו לשירותים כלשהם במסגרת ערערה מזה 30 שנה. בכפר קרע ובערערה יש מערכת ממוסדת של שירותים מוניציפאליים, והם ימשיכו לפתחם. ישובי בסמ"ה יהיו שכונות מרוחקות של כפרים אלו ולא יזכו לשירותים.
- רק 10% מהתושבים בכפרי המועצה הם בעלי קרקע, ל-90% האחרים אין קרקע בבעלותם ואינם יכולים לבנות בתים לילדיהם. עין אל סהלה בנויה על גוש אדמות ברטעה. ממזרח היישוב גובל באדמות יעבד (בגדה המערבית). ממערב - גובל בעין אל עריאן. לפני מהלכים לאיחוד רשויות ולבחירות לרשות המאוחדת, יש לכלול בשטח הרשות את אדמות ברטעה ואדמות נוספות, ולקבוע את גבולות הרשות.

נציגי מועוויה

- לאחר שהוקמה מועצה אזורית נחל עירון נכללה מועוויה ב-7 הכפרים שלה, כאשר ועד מקומי ממשיך לנהל את ענייני הכפר. בעקבות דיון בבג"צ, פוצלה המועצה לשתי מועצות מקומיות. במועוויה 3,500 תושבים. חלקם רשומים בתעודות

הזהות כתושבי אום אל פחם (לפי רישומי משרד הפנים, במעוויה 2,800 נפש). נציגי היישוב מתנגדים לשילוב מעוויה במועצת מעלה עירון. החיבור הטבעי הינו צירוף מעוויה לאום אל פחם. משפחת מחאמיד מתגוררת באום אל פחם. קל יותר לבצע חיבור בין שתי משפחות מאשר לפצל משפחות. קיימת התנגדות פחותה לצירוף למעלה עירון, וניתן להסכים על כך בתנאים מסויימים.

- ליישוב יש זכות לשמור על זהותו העצמית. בשנים האחרונות הוחל בפיתוח הכפר לאחר שנים רבות של קיפאון ומחסור בפרוייקטים. יש צורך באפליה מתקנת כדי להדביק את הפיגור בשירותים לאוכלוסייה. קל יותר לפתח תשתיות במרחב הגיאוגרפי המצומצם של בסמ"ה - וכך גם מבחינה טופוגרפית - מאשר במסגרת מעלה עירון. מבחינה כלכלית יגרם לכפר נזק מאיחוד מעוויה עם מועצת עירון. הרשאות תקציביות לבניין ביי"ס תיכון עלולות להיעצר. כדי להגיע לתוצאות בחינוך, מקובל להתמקד בקבוצות קטנות ולהקצות להן תשומת לב. מועצה שהיקף האוכלוסייה בה קטן תוכל לפעול במתכונת זו כדי לסגור פערים.

- המועצה החליטה לדחות את האיחוד המוצע, עם כפר קרע וערערה וכן את הוצאת מעוויה מבסמ"ה וצירופה לעירון. בסמ"ה נולדה לפני שנתיים, עם הקמת המועצה הנבחרת, ואין להפסיק את התפתחותו של "הרך הנולד". מהלכים של פיצול ואיחוד, המבוצעים באזור אחת למספר שנים, גורמים לאי יציבות ולאי יעילות.

- מועצת בסמ"ה הגישה לוועדה מסמך ובו הדגישה את היעדר הרצף הטריטוריאלי בין היישובים המוצעים לאיחוד, ואת הפגיעה הכלכלית הצפויה בכפר ברטעה, עקב ההבדלים הכלכליים מול כפר קרע וערערה. במסמך הוצעו מספר אופציות חליפיות: להשאיר את ברטעה כמועצה עצמאית; למזג עם כפרים נוספים בעלי רצף טריטוריאלי (מצר, אם אל קוטוף ועין אל סהלה); ולאחד את ברטעה עם קציר-חריש (אופציה שהינה מועדפת פחות).

מ"מ ערערה

- בערערה מתגוררים 15,000 נפש. בעבר הידרדרה המועצה מבחינה כספית וניהולית. בשנות ה-90 הגיע הגירעון המצטבר במועצה ל-40 מלש"ח, ושולמו 25

מלש"ח בשל תביעות על הלנת שכר (חלק מהתביעות עדיין פתוחות). מונה חשב מלווה, ולאחריו הוקמה ועדה קרואה. הועדה הקרואה הצליחה לייצב את המצב ולהגיע מגירעון לעודף של 4 מלש"ח בתקציב הרגיל. זאת, ע"י גביה מוגברת, מענקים והלוואות וכן סקר נכסים. במסגרת תוכנית ההבראה פוטר כ-30 איש מתוך כ-160 עובדי המועצה. ערערה מצויה קרוב לנקודת האופטימום מבחינת כ"א המועסק ברשות. בעקבות פניה לבג"צ, התקיימו בחירות למועצה במאי 2002. כיום, קיימת בכפר קואליציה מקיר לקיר, והיא פועלת לפיתוח תשתיות חינוך ואחרות.

- ערה צורפה למועצה ב-1990. מערך השירותים לשוב זה טרם פותח. ההצעה לאחד את ערערה עם כפרים מבסמ"ה תפתח פתח לסכסוכים בין משפחות וחמולות. בברטעה יושבת משפחת כבהא. בערערה יושבות משפחות גדולות כמו מרזוק ומצראווה (כמו כן בולטת ביישוב משפחת יונס). הרגישות שגילה משרד הפנים באשר לצירוף יישובים שהרכבם הדמוגרפי שונה ובעלי רקע משפחתי-חמולתי שונה הינה נכונה ומוצדקת. המועצה לא פסלה איחוד על הסף, אלא בדקה את הנושא לגופו. ערערה נמצאת בנקודת הזמן הנוכחית במהלך של ייצוב, ולא נכון יהיה לצרף אליה יישובים נוספים.
- בכפר קרע ובבסמ"ה קיימים גירעונות בתקציב הרגיל בהיקף 4 מלש"ח. בערערה יש קרן לעבודות פיתוח בהיקף 2.5 מלש"ח, ביישובים האחרים אין קרנות כאלו, ואף קיימים גירעונות מתב"רים שבוצעו. התב"רים של ערערה מאוזנים. האיחוד יחייב את המועצה להשקיע בתשתיות ביישובים האחרים, והיא לא תוכל לבצע פרויקטים העומדים על הפרק, כגון אולם התעמלות ומתנ"ס.

נציגי ערה

- בערה נקלטו 3,000 איש מחורה שבנגב וממקומות אחרים. התוצאה הינה ריבוי מקרי רווחה ביישוב. כפר ערה איננו מקבל שירותים מהמועצה בערערה. כביש 65 חוצץ בין היישובים. תושבי ערה מתנגדים לאיחוד.
- מועצת ערערה הגישה לוועדה מסמך ובו החלטה של מליאת המועצה להתנגד לאיחוד. המועצה הדגישה את השוני בין האוכלוסיות ביישובים המוצעים לאיחוד

ובצרכים המוניציפאליים שלהם. עד היום קיימת התנגדות בערערה ובערה לאיחוד שנכפה עליהם ב-1990, ומהלכי האיחוד טרם יושמו בשטח.

מ"מ כפר קרע

▪ כפר קרע קיים מזה 400 שנה. המועצה כוננה בשנת 1958. בכפר מתגוררים 14,000 נפש. אחוז האקדמאים גבוה - 150 עו"ד, וכך הלאה. מועצת כפר קרע עברה ב-1999 תוכנית הבראה, במסגרתה פוטרו כ-40 עובדים וקוצצו משכורות של האחרים. הוצאות השכר מהוות 36% מהתקציב הרגיל.

▪ המועצה חולקת על הנחות היסוד הכלכליות, לפיהן ניתן יהיה להגיע לחיסכון משמעותי כתוצאה מהאיחוד. התוכנית מניחה שקיים חסם תחתון מבחינת היקף ההוצאות לנפש ברשות המאוחדת והוא 3,500 ₪. בכל היישובים במקבץ 28 ההוצאה לנפש נמוכה מסף זה. יידרשו 16 מלש"ח כדי להביא את היישובים לסף התחתון שנקבע בתוכנית. ההוצאה לנפש במקבץ 28 הינה הנמוכה ביותר מכל המקבצים המוצעים לאיחוד. התוכנית מציגה חיסכון בהיקף 5 מלש"ח לשנה, מתוכם 1.5 מלש"ח לשנה במשכורות של 3 סגנים. גם אם ניתן לחסוך משכורות אלו, החיסכון הכספי הכולל מהאיחוד יהיה נמוך.

▪ הגדלת הפריסה הגיאוגרפית תביא לתוספת עובדים ולהגדלת עלויות לרשויות. התקן למחלקת הרווחה בכפר קרע הינו 5.75 איש, כאשר התקן בישראל הינו עובד רווחה אחד לכל 1,000 תושבים. האיחוד יחייב העסקתם של 35 עובדי רווחה בשלוש המועצות, כלומר תוספת של 17 איש. בשלושת הרשויות אין מנכ"לים ואין יועצים משפטיים כעובדי רשות. כ"א בתחום של מהנדסי רשות ועובדים מקצועיים נוספים בפונקציות ההנדסה קטן בהשוואה לצרכים. בכפר קרע ובערערה יש מזכירי מועצות בחוזי בכירים, ושניהם צריכים לפרוש לגמלאות בקרוב. ניתן יהיה לחסוך הוצאות מסוימות במשרות של מזכיר מועצה וגזבר, אך החיסכון יהיה מצומצם. אם מקבלים את הגישה שמספר הרשויות בישראל גדול יחסית למספר התושבים, ייתכן שהאיחוד הינו צורך ומהלך ראוי. אך במקבץ ספציפי זה, הוא לא יוביל לחיסכון. לפי הצעת החוק, הרשות המאוחדת תהיה עירייה. פירוש הדבר העסקת מנכ"ל ועובדים אחרים בחוזי בכירים. החיסכון בשכר מהאיחוד יעלם עקב תוספות שכר אלו.

▪ האיחוד שבוצע בין ערערה לערה הינו על הנייר בלבד. נדרש להשקיע כספים רבים בתשתיות בכפר ערה, וגם בבסמ"ה, כדי להשוות את התנאים בין לכפר קרע. בכפר קרע חיובי הארנונה הינם 8 מלש"ח, והגבייה 5.8 מלש"ח; בבסמ"ה חיובי הארנונה הינם 3.2 מלש"ח, והגבייה 1.35 מלש"ח; בערערה החיובים 5.7 מלש"ח, והגבייה 3 מלש"ח, בקירוב. עד היום אין גביית ארנונה בערה.

▪ התנאים הקיימים בשטח הובילו כבר לאיגום משאבים ולשיתוף פעולה, כך שאין מנגנונים מנופחים ברשויות של היישובים. ערערה וכפר קרע עברו תוכניות הבראה, ובסמ"ה כרשות מקומית נוצרה לפני שנתיים. במסגרת תוכנית ההבראה בכפר קרע בוצעה הפרטת שירותים במערך פינוי האשפה ושל עובדים במוסדות חינוך. אם מביאים בחשבון את ההוצאות עבור העסקת עובדים בשירותים אלו, הוצאות השכר תהיינה כ- 40% מהתקציב הרגיל. כבר כיום קיים שיתוף בשירותים בין היישובים המוצעים לאיחוד: ביי"ס אזורי לחינוך מיוחד נמצא בערערה, ביי"ס לחרשים נמצא בכפר קרע. קיימת ועדה משותפת לתכנון ובנייה. איגוד ערים לביוב עירון פועל ונמצא במגמת הרחבה. קיים איגוד ערים לכיבוי אש. בסמ"ה חברה באיגודים אלו, ושיתוף הפעולה בין חברות האיגוד מתנהל כהלכה.

▪ לאורך השנים שימש כפר קרע גורם מאזן בתוך המרקם של וואדי ערה אל מול הלחצים של גורמים אזוריים אחרים, הפוגעים בדו-קיום היהודי-ערבי. בתוך הכפר יש איזונים בין המשפחות המובילות. האיחוד יחליש את משפחות עטאמנה, יחיא ומצראווה. האיחוד ישנה את הייצוג הפוליטי, וברשות המאוחדת צפויה הקצנה לכיוון גופים כגון בל"ד, חד"ש והתנועה האסלאמית. האיחוד יביא לשליטה של התנועה האסלאמית בכל היישובים המוצעים לאיחוד. הרשות המאוחדת תהפוך לאום אל פחם ב' ולאחר מכן לאום אל פחם רבתי. לאנשים הדוגלים בדו-קיום באזור לא יהיה מה לחפש ברשות המאוחדת.

▪ כפר קרע קלט משפחות בדוויות שפונו עקב הקמת שדה תעופה צבאי בדרום. הוא חרת על דגלו את שה"פ עם המדינה. האיחוד לא יחסוך מבחינה כלכלית, ועלול להביא לאובדן המנהיגות הנוכחית, השוקדת לטפח אזרחים טובים למדינה. במשאל תושבים, 675 תושבים מתוך 750 הצביעו נגד האיחוד. כפר קרע איננה רוצה להיות עיר, אלא להמשיך ולהישאר מועצה מקומית.

▪ מועצת כפר קרע הגישה לוועדה מסמך ובו החלטה פה אחד של מליאת המועצה להתנגד לאיחוד. הודגש כי האיחוד יפגע באיזון העדין שבין המשפחות הבולטות בכפר. האיחוד יפגע בהתפתחות הכלכלית והמוניציפאלית של היישוב.

▪ הועדה שמעה את דעתו של **מר צבי סביטליט, החשב הממונה מטעם משרד הפנים למ"מ ערערה**. מבין הנימוקים שהועלו על ידו, יצוינו:

א. איחוד של ערערה (לרבות ערה) עם כפר קרע הוא הכרחי, אך יש צורך להכין את האיחוד במשך מספר שנים. איחוד שיבוצע בעיתוי הנוכחי לעצור מומנטום של שיקום המערכת המוניציפאלית, לאחר שהועדה הקרואה בערערה ייצבה את המצב הכספי ונערכו בחירות שהביאו לתוצאות מוצלחות. בתקופת הביניים, נדרש להשלים את מערכת התשתיות הרטובות של ערערה, פינוי הביוב והקמת גשר בין שני היישובים. צריך לבצע איגום משאבים במערכת החינוך, ותכנון אורבאני משותף. קיימות בעיות תכנוניות ובהן שטחים פרטיים, הפקעות לצורכי ציבור וסוגיית כביש 65.

ב. היישובים המוצעים לאיחוד מצויים בוואדי ערה, חלקם באותו צד של הכביש. שירותי אשפה ניתן לתת במשאבים משותפים. טיפול בניקוז ובנוקי שיטפונות צריך להיעשות במשותף. רשות גדולה יותר מבחינת היקף התושבים תוכל לתת שירותים טובים יותר.

מ"מ קציר-חריש

- הישובים קציר וחריש הוקמו על מנת לממש את "תוכנית המצפים" בנחל עירון. הממשלה החליטה להפוך אותם למועצה מקומית, במגמה ליצור עיר במרחב ובה 100 אלף תושבים. בין היעדים שהוצבו בפני המועצה: לשמור על אינטרסים גיאוגרפיים ודמוגרפיים של המדינה. בג"צ קציר ניסה לנגח את עצם ההתיישבות היהודית בנחל עירון.
- קיימת סתירה בין היעדים דלעיל, אותם הנחתה המדינה, לבין ההצעה לאחד את קציר-חריש עם מוא"ז אלונה ומנשה. מועצה אזורית לא תוכל להקים עיר גדולה בנחל עירון. היא לא תוכל להתמודד עם תוכניות מיתאר למרחב עירוני. ועדים מקומיים במועצות האזוריות לא יוכלו להתמודד עם אתגרי הפיתוח.
- בקציר-חריש מתגוררים 3,500 תושבים. שני היישובים מרוחקים זה מזה 8 ק"מ. בהווה, יש רצף טריטוריאלי בין שני היישובים מבחינת שטח השיפוט של המועצה. 45% מהתושבים הינם עולים חדשים. קיימות תב"עות מאושרות ל-7,500 יח"ד, האוכלוסייה תגדל ביחס של 3.3 נפשות ליח"ד. עד כה הושקעו בפיתוח תשתיות ביישוב 250 מלש"ח. התב"ע החדשה להרחבת היישוב תחייב השקעות נוספות. כביש 5 ומחלף ברקאי יהוו מנוף אסטרטגי לפיתוח, וכוחות השוק יפעלו למימוש המנוף. ייבנו קוטג'ים צמודי קרקע, ויזמים ייכנסו לשטח. לא יהיה זה נכון לאחד את המועצה עתה עם מועצות אזוריות. האיחוד ימנע מימוש הפוטנציאל להרחבת קציר-חריש.
- המדינה השקיעה, אך יצרה גם חסמים בדרך לפיתוח העיר. לא ניתן להשתית בניית עיר על דירות בגודל 73 מ"ר. הדירות שווקו לאנשי צה"ל, חלקם קנו את הדירות לצורכי השקעה נדל"נית. הכנסת משפחות קראג'ה, מחאג'נה ואחרות לחריש יוצרת בעיות קשות בחיי היומיום ולתדמית היישוב. הואקום של דירות ריקות להשכרה שואב משפחות כאלו ומשת"פים לחריש. סוגיות אלו מחייבות טיפול אישי של ראש המועצה המקומית. ראש מועצה אזורית לא יוכל לטפל בכך. האיחוד יפגע במרקם חברתי הקיים, המכיל רבדים כגון אגודה שיתופית, עולים מחבר העמים ומהקווקז, עולים מארגנטינה וגרעין תורני. המועצה מעודדת קליטה של עולים

חדשים ומסייעת להם בדיור. למועצה אזורית לא תהיה מדיניות דומה. האיחוד יגרום להגירה שלילית מהיישוב ולעצירת תוכניות הפיתוח.

- "תוכנית הכוכבים" והחלטות ממשלה שבעקבותיה חותרים להקים עיר בת 100 אלף תושבים. רק לאחרונה החליטה ועדת שרים להקים 30 אלף יח"ד במרחב שבין מי-עמי לקציר. ניתן להקים במרחב זה, ללא פגיעה רבה בשטחים הפתוחים, 22 – 24 אלף יח"ד. בעקבות החלטת הממשלה, הוטל על ראש מינהל התכנון דאז לשנות את תמ"מ 6. מנכ"לים של משרדי הממשלה הונחו לבצע מטלות מסוימות לבינוי, לשיווק ולשינוי תדמית המועצה. הממשלה לא הצליחה לבצע המטלות, ועתה מנסים להטיל את האחריות על המועצה המקומית.

- במסמך של משרד ראה"מ הוצג חיסכון כספי של 6 מלש"ח לשנה מאיחוד הרשויות, חסכון בהיקף של מענק האיזון לרשות. בפועל, המדובר בחסכון של 8 בעלי תפקידים, אשר העלות הכוללת של שכרם היא 1.8 מלש"ח לשנה. אחד מהם ייצא לפנסיה תקציבית, אחרים ימשיכו לעבוד במשרות חלקיות. יהיה צורך להקים ועדים מקומיים ביישובים שיאוחדו במוא"ז. החיסכון הכספי בפועל יהיה קטן יותר. ההוצאה של תושב במועצה אזורית גבוהה מעלות המיסים שמשלם תושב במועצה מקומית, שכן הוא משלם מיסי ועד, הועד עשוי להזדקק לשירותים משפטיים וכו'.

- המודל הכלכלי שהגיש האוצר איננו מבוסס. ניתן לחסוך 50% מתקציבי הרשויות המקומיות, אך לא 2 מיליארד ₪ ברמה הארצית. חלק מהמרכיבים בהוצאות של הרשות המאוחדת ישתנו, אך לא בהכרח יפחתו. הסכמי השכר במוא"ז אלונה ומנשה יביאו להתיישרות בשכר כלפי מעלה. עומס המלוות במוא"ז אלו גבוה יותר, ויתכן שעלות האשראי בבנק של הרשות המאוחדת תהיה גבוהה יותר. ברמה המקומית, ניתן לקצץ במשך 3 – 4 שנים מתקציב מועצת קציר-חריש, עד שירווח למדינה, במקום לאחד אותה עם מוא"ז אחרות.

- המועצה הגישה לוועדה מסמך ובו התנגדות לאיחוד עם מוא"ז מנשה ואלונה. במסמך נוסף מוצגת התנגדות לאיחוד בהליך של חקיקה חפוזה. יש לבחון את נחיצות האיחוד, אופן ביצועו והשלכותיו החברתיות והכלכליות. האיחוד מנוגד לעקרונות התכנוניים, הגיאופוליטיים והדמוגרפיים שהותוו ע"י משרדי הממשלה לגבי עתיד המועצה. המועצה ממוקמת על קו התפר בפאתי נחל עירון ומוגדרת כאזור עדיפות

לאומית, במגמה לחזק את ההתיישבות באזור. מבקשים מהועדה לשמור על המדיניות התכנונית המוצהרת והמגובשת בנוגע לעתיד המועצה.

מוא"ז מנשה

- במוא"ז מנשה 22 ישובים, בהם 3 ערביים. שטח שיפוט – 160 קמ"ר. מספר התושבים – 12,000 איש. המועצה מתנהלת תוך איזון כספי. הגדלת היקף התושבים ברשות המאוחדת תגדיל את הפער התקציבי, המכוסה כיום מתקציבים ממשלתיים.
- המועצה איננה תומכת במהלך לאיחוד עם מ"מ קציר-חריש. עפ"י תמ"מ 6, קציר-חריש אמורה להפוך לעיר בקיבולת אוכלוסייה של 100 – 150 אלף נפש. עיקר הגידול צפוי בחריש. בעבר, חריש הוצאה ממסגרת מוא"ז מנשה במגמה להפכה לעיר. מדוע מוצע להפוך את הגלגל?
- מהלכי האיחוד המוצעים בין מועצות אזוריות למועצה מקומית הם מורכבים, שכן במועצות האזוריות קיימים גם ועדים מקומיים. יהיה צורך בתיאום המערכות המוניציפאליות בהיבטי חוזים, התחייבויות והלוואות, וכן בנושאי כ"א ושכר.
- המועצה איננה רואה עצמה כמתנגדת לאיחוד עם מוא"ז אלונה, שבה 1,100 תושבים. אופי האוכלוסייה זהה (באלונה אין ועדים מקומיים). היישובים בשתי המועצות חקלאיים. קיים פוטנציאל לש"פ באספקת המים ובנושאים נוספים. יש לפעול במהלך משותף עד 2007, שהינו מועד הבחירות הבא למוא"ז מנשה, כדי לאחד את הרשויות.
- איחוד עם מוא"ז מגידו פירושו איחוד במרחב גיאוגרפי גדול מאד. עם זאת, אופי היישובים דומה. החיבור של המועצות האזוריות מגידו ומנשה נכון יותר מחיבור מגידו עם יזרעאל.
- לא נכון להפר את המרקם הדמוגרפי הקיים במועצה, הצפוי כתוצאה מצירוף יישובים ערביים נוספים אליה. המועצה מוכנה לסייע בהעברת קרקעות מינהל ליישובים ערביים במרחב לצורך הרחבתם ופיתוחם.

- המועצה הגישה לועדה מסמך ובו התנגדות לאיחוד עם קציר-חריש. המועצה לא תתנגד למהלך של איחוד עם מוא"ז אלונה, במהלך רב שנתי עד 2007.

מוא"ז אלונה

- מ"א אלונה חברה במספר איגודי ערים לוטרינריה, לאיכות סביבה ולכיבוי אש. הניסיון מש"פ אזורי זה הוא חיובי. אולם, לא רצוי לבצע איחוד רשויות בהינף יד. המועצה מתנגדת לאיחוד המוצע, המבוצע ללא שיתוף הציבור. איחוד רשויות שבוצע במקומות שונים בעולם ללא שיתוף התושבים, נכשל. ברשויות שאוחדו בדרך זו השיג השלטון המקומי הישגים ירודים. חל גידול בעלויות, וכן חלה ירידה ביעילות השירות.
- בתחשיבים שהוצגו כמניע לאיחוד מוצגת רמת הוצאה של 8,700 ₪ לנפש לשנה במועצה, ולאחר האיחוד - 4,700 ₪ לשנה, בקירוב. הירידה המשמעותית בהוצאות החזויות תיפגע בהכרח ברמת השירותים לתושב. המדינה לא תחסוך כספים כתוצאה מהאיחודים. המועצה מתנהלת ביעילות, ולדעתה לא יושג חסכון כספי כתוצאה מהאיחוד. המועצה מוכנה להמשיך במסלול של התייעלות, על מנת להוריד את העול הכספי של המועצה מעל קופת המדינה.
- האיחוד יפגע במרקם החברתי והקהילתי של אלונה. במרחב המועצה קיימת הזדהות אידיאולוגית, ששורשיה בשלב הקמת היישובים לפני כ-50 שנה ע"י יוצאי אצ"ל ובית"ר. הזהות הקולקטיבית במועצת מנשה הינה שונה.
- אלונה מניעה תוכנית אב שתכליתה שימור ערכי טבע ונוף במרחב. התוכנית מבוצעת תוך שיתוף הציבור – תהליך חשוב שאסור לקטוע אותו.
- המועצה הגישה לועדה מסמך ובו התנגדות לאיחוד שאינו מבוצע בהסכמה ותוך שיתוף התושבים. האיחוד עלול לגרום לנזקים חברתיים וסביבתיים בלתי הפיכים. האיחוד יפגע בקניין התושבים ובערך נכסיהם. הפרמטר לרשות איכותית אינו בהכרח מספר התושבים, אלא דרך הניהול של המועצה.

מוא"ז מגידו

▪ מוא"ז מגידו מתנהלת ביעילות, ללא גירעון מצטבר. המענק הכללי הינו בהיקף 500 ₪ לתושב. בכל אחת מהחלופות לא צפוי חסכון במענק הכללי כתוצאה מהאיחוד המוצע. אין יתרון לגודל מהאיחוד עם מוא"ז יזרעאל. אם יבוטל המענק הכללי לכל הרשויות, מצב המועצה יהיה קשה – אך טוב יותר מאשר של מועצות אחרות שמוצע לאחד עם מגידו.

▪ הנתון שלפיו ההוצאות לנפש במגידו הן 7,200 ₪ לשנה אינו נכון. קיימת בעייתיות בהשוואת הנתונים עם יזרעאל, שכן כל מועצה מנהלת פעילויות מסוימות באופן שונה (לדוגמא – חוגים מתנהלים במגידו ע"י המועצה; ביזרעאל – באמצעות עמותות, כשהמועצה משלימה את התקציב). מוא"ז יזרעאל נהנית ממענק כללי גבוה יותר לעומת מועצות אחרות. הדבר נובע מכך שהיא גובה ארנונה מתחת למינימום הנדרש, ואעפ"כ ההפרש לא קוזז ממנה במסגרת המענק הכללי.

▪ בשטח מוא"ז מגידו מתוכנן אזור תעשייה משותף מבוא כרמל. שטחו 600 דונם, וסביר שייבנו עליו 700 אלף מ"ר עד 1 מיליון מ"ר. פוטנציאל ההכנסות הינו 40 מלש"ח לשנה, אך הוא ימומש לאחר שלבי תכנון ופיתוח, ולאחר החזר הוצאות בגין הפיתוח והבנייה.

▪ המועצה טרם קיימה דיון מעמיק בנושא צירופה למחוז חיפה, לעומת הישארות במחוז צפון. ראשית כל, יש צורך ללבן את הנושא בין שני המחוזות של משרד הפנים. המועצה מבקשת להישאר מועצה עצמאית. לחילופין, לדחות את האיחוד עד לתום הקדנציה של המועצה הנוכחית. נבחנו 3 חלופות לאיחוד, המפורטות במסמך המוגש לועדה.

▪ האופציה הראשונה הינה איחוד מגידו עם מוא"ז מנשה ואלונה. כיום לא ניתן לאחד בין מוא"ז מגידו למנשה. כאשר יורחב כביש 6, תהיה נגישות טובה יותר בין המועצות. בהווה, זו איננה חלופה ריאלית.

▪ האופציה השנייה הינה איחוד מגידו עם מוא"ז יזרעאל ועם רמת ישי. לפני האיחוד, יש צורך לקיים בירור אודות החלטות מינהליות המתקבלות על בסיס גיאוגרפי (כגון קביעת כביש 66 כגבול לעניין הטבות לחיילים). במוא"ז יזרעאל כיום 27 אלף תושבים, 2 ישובים קהילתיים הינם בשלבי אכלוס וקליטה ע"י מוא"ז

יזרעאל. הכיוון הנכון הוא קליטתם ביזרעאל, ובהמשך לקלוט בה את רמת ישי. קליטת 10 אלפים תושבים במועצה אזורית מהווה משימה מורכבת. מגידו מציעה שישובים קהילתיים אלו יקלטו תחילה ביזרעאל, ומוא"ז מגידו תאחד עם יזרעאל בשלב מאוחר יותר. מוא"ז מגידו תוכל להוות מרכז שירותים יעיל במסגרת האיחוד.

- האופציה השלישית הינה איחוד מגידו עם מועצה מקומית יקנעם עילית. לצורך זה יש להקים רשות מקומית מסוג חדש, שכן מדובר בחבירה של מועצה אזורית, על הועדים המקומיים שלה, למועצה מקומית שאין בה ועד מקומי. לכך נדרשת הסכמת משרד הפנים. יהיה צורך לתקן את צווי המועצות המקומיות ו / או האזוריות. הרשות המאוחדת תמנה כ-50 אלף תושבים באזור גיאוגרפי מצומצם. ניתן יהיה להפעיל מרכז שירותים אחד לרשות המאוחדת. זוהי האופציה המועדפת. כבר כיום קיים ש"פ בין שתי המועצות. קיבוצי מוא"ז מגידו הקימו מפעלים באזור יקנעם וקיימת יחידה משותפת לפיתוח אזורי. תושבים ממגידו מקבלים שירותים רפואיים ביקנעם, המרקם החינוכי משותף, וכך גם השירותים לקשישים.

- מוא"ז מגידו מצויה בין כביש 70 לכביש 65. בהחלטות מינהליות ברמה הממשלתית אנו כבר "משוייכים" למחוז חיפה. אם יאחדו את מוא"ז מגידו עם מוא"ז במחוז חיפה, יהיה צורך לפעול מול 2 מחוזות שונים ברשויות אחרות – לדוגמא, מול מע"צ.

- סיבה נוספת לדחיית האיחוד המוצע הינה הצורך לעגן סטטוטורית את התוכנית לפארק רמת מנשה, שישתרע על 85 אלף דונם. כל המרחב של מוא"ז מגידו, 175 אלף דונם, יוכרז כמרחב ביוספירי שיתנהל בגישת פיתוח בר-קיימא. זהו השטח הפתוח הנרחב ביותר בישראל. ההכרזה תבוצע על ידי ועדה מטעם אונסק"ו. התוכנית מצויה בהליכים סטטוטוריים מתקדמים במחוז הצפון. יש צורך לפתור קונפליקטים בין תמ"א 16 לסילוק אשפה לבין תוכנית המיתאר (ברמה היררכית נמוכה יותר) של פארק רמת מנשה.

- המועצה והתושבים נרתמו לתוכנית ייחודית זו תוך ויתור על תוכניות פיתוח ועל הכנסות עתידיות. התושבים נשאלו כמה יהיו מוכנים לשלם כדי לקיים איכות סביבה – והסתבר שהם מוכנים לויתורים משמעותיים כדי לקיים זאת. איחוד של מוא"ז מגידו עם מועצה אחרת, שיבוצע לפני השלמת ההליכים של תוכנית פארק מנשה, עלול ליצור לחצים של גורמים שונים ויזמים, לחצים שיפגעו בתוכנית הפארק.

- המועצה הגישה לוועדה מסמך ובו בקשה שלא להמליץ בשלב זה על איחודה עם רשויות אחרות, ולדחות זאת עד לתום הקדנציה הנוכחית של המועצה. הדבר יאפשר לבחון לעומק את החלופות השונות. כמו כן הוגש לוועדה העתק מסמך שהגישה מגידו לוועדה הציבורית לאיחוד רשויות במחוז צפון ב', ובו בקשה שלא לאחד את מגידו עם מוא"ז אחרות ועם רמת ישי במחוז הצפון.

עיריית קרית מוצקין

- איחוד רשויות הוא עניין מהותי, אשר ישפיע על מאות אלפי תושבים ועל הקונספט של השלטון המקומי בישראל. נשאלת השאלה, מהן סמכויותיה של הועדה עפ"י דין לעסוק בכך? שר הפנים לא הגדיר מכוח מה מינה את הועדה ומכוח מה היא פועלת. לא נמצאה אסמכתא למינוי "ועדות על בסיס מחוזי". החוק התקף (סעיף 8 לפקודת העיריות) קובע כי ניתן למנות ועדות לקביעת "תחום שיפוט של עירייה פלונית, אם זו משום שזו משאלתו של רוב תושבי העיר ואם מסיבה אחרת".
- אין כל מניעה שהועדה תכריז עקרונית על איחוד הכולל את קרית חיים וקרית שמואל, חרף הבחירות בחיפה ב-3 יוני. ההחלטה צריכה להתבסס על ההיגיון התכנוני והאורבאני, גם אם האיחוד יתבצע בעוד 3 שנים ממועד הבחירות, כלשון סעיף 10 לפקודת העיריות. שר הפנים רשאי גם לקצר תקופה זו; ולחילופין, לאפשר לתושבי קרית חיים וקרית שמואל להצביע פעם נוספת למועצת הרשות המאוחדת.
- איחוד קרית המפרץ חייב לכלול את קרית חיים וקרית שמואל, אחרת זה יהיה "איחוד נכה". במפה מנדטורית מ-1936, כל מה שנמצא צפונה לקישון אינו שייך לחיפה. מכאן המושג "צ'ק פוסט". טרמינל קרית חיים (900 דונם), שעליו נבנו מיכלי הנפט הגדולים, נמצא בלב קרית חיים המערבית, וסוכם על העברתו לאתר אחר. הפינוי הינו לתכלית בניית מגורים. לא יעלה על הדעת ששטח זה יישאר בידי חיפה. אין בכך היגיון תכנוני, והדבר ייצור קונפליקטים בין הרשויות. אצטדיון הכדורגל בקרית חיים נמצא בהליכים לשינוי יעוד, ולפי ההצעה שפורסמה יישאר בעיריית חיפה.
- קביעת קרית חיים וקרית שמואל מחוץ לעיר המפרץ תיצור מובלעת ובה שכונות מגורים של חיפה המצויות במרחק 18 ק"מ מחיפה. במפה המקבץ שפורסמה נקראו נתחים מהרשות המאוחדת, ובהם אזורי מגורים, פוטנציאל עתידי למגורים ותעשייה. לא ייתכן להשאיר את עיר הקריות כעיר מגורים מבלי לתת לה פוטנציאל תעסוקה. חיפה, האמורה להתאחד עם נשר וטירת הכרמל, תתעשר בשטחי תעסוקה מרובים המצויים ברשויות אלו. קרית חיים משלמת את הארנונה למגורים לחיפה, ואת השירותים המוניציפאליים לקרית חיים מממנת עיריית חיפה מתוך אזורי התעשייה

הצמודים לקרית חיים. איחוד שלא יכלול את אזורי התעשייה יעשיר את קופתה של חיפה, ויגדיל את הפער בינה לבין העיר המאוחדת.

- במסמך הממשלה בנושא האיחוד, הוצג כי בקרית ים ההכנסות מארנונה נמוכות בשיעור משמעותי מאשר ברשויות האחרות. הגיון האיחוד הינו לשפר את המצב הכלכלי של הרשות המאוחדת. העברת קרית חיים וקרית שמואל למסגרת האיחוד תוך שבירת ההיקף הטריטוריאלי שלהן תיצור אנומליה מוחלטת. תושבי קרית חיים רוצים באיחוד, רוצים לצאת מהמסגרת של חיפה. אם תהיה החלטה שלא לצרף את קרית חיים וקרית שמואל או שיצורפו ללא שטחי התעשייה, עיריית קרית מוצקין תטען לאפליה פסולה ותבקש סעד וצדק במקום אחר.

- המפה המחודשת של הקריות מחיבת פתיחה מחדש של דיוני ועדת הגבולות בז"ן וההחלטות לאן תועבר הארנונה מהאזור שנחקר. לעיר החדשה (כולל אזורי התעשייה) יהיה גבול פיזי ומשמעותי עם בז"ן. גם הטיעונים של הרשויות בפני ועדת בז"ן עשויים להשתנות.

- החוסן הכלכלי של קרית מוצקין והניהול היעיל של העיר יאפשרו ייעול וחסכון בהוצאות במגזר הציבורי, כאשר יקום האיחוד. כך גם באשר לקרית ביאליק. קרית מוצקין צמצמה, במהלך שנמשך 10 שנים, גרעון בסך 60 מלש"ח. בקרית ים יש חולשה תקציבית.

- מבחינה חברתית-כלכלית, קרית מוצקין וקרית ביאליק הן באשכול 7, קרית ים הינה באשכול 5. האיחוד המוצע צריך "למשוך" את הרשות המאוחדת כלפי מעלה. במסגרת מענקי האיוון לרשויות, הן קרית מוצקין והן קרית ביאליק מקבלות 12 מלש"ח לשנה. קרית ים מקבלת 30 מלש"ח. בצירוף קרית חיים וקרית שמואל, מגיעים לצורך במענק איוון של 90 מלש"ח לשנה. אם מצרפים את הגרעון המצטבר ברשויות, חסרים עוד 34 מלש"ח לשנה. ההכנסות מארנונה מעבר למגורים בקריות פחותות, שכן רפא"ל אינה משלמת ארנונה. מחנה כורדאני צורף לקרית מוצקין, אך סוגית הארנונה עם מערכת הביטחון טרם סוכמה.

- בישראל קיימות 4 ערי מטרופולין. עפ"י תמ"מ 6, קרית אתא אמורה להגיע לכדי 130 – 160 אלף נפש, ואם יצרפו את "מלכת הקריות", אף מעבר לכך. איחוד עם קרית אתא יצור מטרופולין שהינו גדול מחיפה. עדיף ליצור שתי ערים במפרץ לצד

מטרופולין חיפה מאשר מטרופולין נוסף. לקרית אתא יש פוטנציאל התרחבות מזרחה.

- ראש העיר קרית מוצקין וחברי המועצה מבקשים לשתף פעולה עם מהלך האיחוד, ומבינים שקרית מוצקין תהיה מרכז האיחוד ("העיר הקולטת"). יש לבצע איחוד הכולל את קרית מוצקין, קרית ים, קרית ביאליק, כולל כפר ביאליק, ואת אזור המפרץ עד אפיק הקישון. העיר תקיף 170 אלף נפש, לרבות אזורי תעשייה. הדבר ישרת את מטרת הממשלה להגיע לאיזון כלכלי בפעולת הרשות. הקמת עיר בהיקף 250 אלף תושבים הינה משימה מורכבת מאד. ברמה הלאומית, עדיף ליצור עיר במפרץ במתכונת שהציעה העירייה. אם רוצים להקים עיר בהיקף כה גדול בצפון, מדוע לא לאחד ערים בגוש דן, כגון חולון ובת ים, גבעתיים ורמת-גן.
- העירייה הגישה לועדה מסמכים ובהם הוצגה התנגדות לאיחוד כפי שהוצע במקבץ 25 של משרד הפנים (קרית מוצקין, קרית ביאליק וקרית ים); בו בזמן, ביקשה העירייה מהועדה להמליץ על איחוד הכולל את 3 קריות אלו וכן את קרית חיים, קרית שמואל ואזור התעשייה שמצפון לקישון.
- בנוסף, בקשה העירייה לתת לקרית מוצקין מעמד של "עיר גובלת" בועדת החקירה לבתי זיקוק חיפה (בז"ן). שכן, בועדה זו טענה כל אחת מהקריות לזכותה בארנונה במנותק מהאחרות. חיפה הופיעה כעיר שיש לה גבול עם בז"ן, מצב העשוי להשתנות באם יועבר אזור התעשייה לעיר הקריות.
- שטחי התעשייה של קרית מוצקין נמוכים משמעותית (1.76 מ"ר לתושב) מאלו של חיפה (63 מ"ר לתושב בקירוב), ובנשר (166 מ"ר לתושב , בקירוב). לכן נופלות הכנסותיה העצמיות (38%) בשיעור ניכר מכל אחת מערים אלו (70% בקירוב). גריעת שטחי התעשייה מצפון לקישון לא תיפגע בחיפה, אך חיונית לחיזוק עיר הקריות.
- עפ"י ההיגיון הגיאוגרפי של תכנון המפרץ (מאז תוכנית אברקרומבי, 1936) כל האזור מהקישון וצפונה הינו גוש עירוני אחד, המנותק מעכו, מחיפה, ממדרונות הכרמל וגם מקרית אתא. תוכניות לאיחוד הקריות נדונו מספר פעמים ע"י משרד הפנים בשנים 1948-1998. עתה ניתנת ההזדמנות לכונן "גוש טבעי" זה הלכה למעשה.

עיריית קרית ים

- רה"ע קרית ים הגיש לוועדה מסמך בו הביע הסכמתו לאיחוד. הוא הדגיש כי עמדת העירייה הוצגה במסמך זה, והיא תמליץ כהבנתה בפני שר הפנים. קרית ים קלטה עולים רבים, מרמה חברתית-כלכלית נמוכה. הכנסות העירייה נשענות רק על ארנונה למגורים. לעיר אין עתודות קרקע. העירייה מצויה בדיון משפטי ממושך עם רפא"ל. חוף הים טרם פותח, בשל המצב הכלכלי של העיר. אם האיחוד יכלול גם שטחי תעשייה, ניתן לכלול במסגרתו גם את קרית אתא.
- חברי מועצת העיר הדגישו כי רוב חברי המועצה מתנגדים לאיחוד. בכל מקרה, אם יקום איחוד, עליו לכלול את קרית אתא.
- קרית ים הינה הגדולה בערי הקריות, ותוכל להגיע עד 60 – 70 אלף תושבים. היא מצויה באשכול חברתי-כלכלי 5, משום שקלטה את מספר העולים הרב ביותר בקריות. שליש מהאוכלוסייה (17 אלף מתוך 50 אלף תושבים) הינם עולים חדשים, הנהנים מהנחות במיסים. לכן נזקקת העירייה למענק איזון. גם כאשר תהיה רשות מאוחדת, הממשלה תידרש לשלם מענק זה. בקרית ים מצויות שכונות שהן בעלות רמה כלכלית-חברתית שונה זו מזו. באם יבוצע האיחוד, קרית ים תשולב ברשות שגם היא תמוקם באשכול 5. אם קרית ים תקבל את שטח רפא"ל היא תוכל להיות עיר עצמאית, ללא מענקי איזון. לא יהיה חסכון בשכר של בעלי תפקידים ברשות המאוחדת.
- בפני הוועדה הופיע עו"ד שמואל סיסו, שכיהן בעבר כראש העיר, והשמיע דעתו כתושב העיר וכאזרח. בקרית ים מתגוררים 45 אלף תושבים. לפיכך, עלויות השירותים לנפש הן 3,900 ₪ לשנה, בקירוב. פירוש הדבר שהעירייה מתנהלת ביעילות גם ללא האיחוד המוצע. לא נכון לבדוק רק את נתוני השכר ברשות המקומית. אם מפריטים את מערך האשפה, ההוצאות על כך אינן מופיעות בטבלת השכר של הרשות המקומית, אך מהוות חלק מהוצאות הרשות המקומית. כאשר משווים בין עלויות השכר בערי המפרץ לעיריית חיפה, עלויות השכר בחיפה גבוהות יותר.
- בעבר החליטה ועדת חקירה לקביעת גבולות כי כאשר תופרט רפא"ל, רוב השטח שעליו יושבים מתקניה יצורף לקרית ים, ומיעוטו לעכו. רפא"ל יוצרת מגבלות בנייה ברדיוס של 200 – 500 מ' מסביב למיתחם. המגבלות גורעות מהפוטנציאל של פיתוח מתחמים הגובלים בקרית ים.

- הפתרון הראוי לקרית ים איננו איחוד אלא טיפול נקודתי ותוכנית הבראה. לאחר שנים ארוכות, יש הצעה מגובשת של תב"ע לחוף הים. צריך לנצל משאב זה, להציגו ליזמים ולפתח את החוף. איחוד יהפוך את קרית ים לחצר האחורית של הקריות החזקות יותר מבחינה כלכלית.

- עפ"י מחקר של פרופ' רזין, יש יתרון לגודל ברשות מקומית שהינה בהיקף 30 אלף תושבים. מעבר להיקף זה, אין יתרון מובהק לגודל האוכלוסייה ברשות. בניו-יורק, לכל רובע נשמרת עצמאות מסוימת ויש שריון תקציבי לענייני הרובע. לו היה מוצע איחוד במתכונת זו, ניתן לצדד בכך.

- רה"ע קרית ים הגיש לוועדה מסמך רשמי של לשכת רה"ע בו מוצגת עמדתו האישית כראש העיר בעד האיחוד, המונעים משיקולים אזוריים וממלכתיים. לדעתו, האיחוד יביא לצמצום פערים, הנובעים מהיבדלות קבוצות אוכלוסייה חזקות ביישובים בעלי מאפיינים חברתיים-כלכליים גבוהים. לקרית ים אין שטחי מסחר ותעשייה, ויש לכלול ברשות המאוחדת שטחים מניבים – רפא"ל בצפון הרשות, ואזור התעשייה שמצפון לקישון. לעירייה גדולה יש יתרון יחסי בפיתוח שירותים, וההתייעלות כתוצאה מאיחוד מנגנונים תשמש להעלאת רמת השירותים עבור כלל התושבים. עיר הקריות תוכל לפתח ולתחזק את חוף הים. קרית ים נמצאת במשבר כספי עמוק, המערער את יציבותה הכלכלית ומביאה לירידה באיכות השירותים לתושבים. העיר מתמודדת עם בעיות הנגזרות מקליטת עלייה, הרחיבה את פעולותיה בחינוך ורווחה ונקלעה לגירעון כספי ניכר.

- 11 חברי המועצה, המהווים רוב חבריה, הגישו לוועדה מסמך המציג התנגדות לאיחוד. הם ציינו שהנושא לא הובא לדיון במוסדות העירייה. לערי הקריות (למעט קרית ביאליק) אין עורף כלכלי והן סמוכות על שולחן הממשלה. ועדת שחר קבעה שלא תצמח תועלת כלכלית מצירוף קרית חיים וקרית שמואל לעיר הקריות. עדיף שכל רשות תשמור על ניהול עצמאי, ורוב התושבים מתנגדים לביטול עצמאות זו. כיום ניתן לתושבים שירות מהיר וזמין, לרבות דלת פתוחה לרה"ע ולנבחרי הציבור, מרכיבים שאינם מצויים ברשות מקומית גדולה. בעיר גדולה נדרש כ"א בהיקף ניכר ועלויות השכר גבוהות יותר.

עיריית קרית ביאליק

▪ בקרית ביאליק מתגוררים כיום 40 אלף תושבים. ההוצאה לנפש בעיר נמוכה משמעותית לעומת הרשויות האחרות. בחיפה ההוצאה הינה 4,800 ₪ לנפש. במחקר של פרופ' ערן רזין מ-1999 נמצא כי האופטימום הכלכלי מבחינת גודל הרשות הינו 30 אלף תושבים. עומס המלוות בקרית ביאליק הינו 1,260 ₪ לנפש. פירעון המלוות (קרן, ריבית והצמדה) בקרית ביאליק הינה 200 ₪ לנפש לשנה. לא יהיה זה הוגן להעמיס על התושבים את החובות של הקריות האחרות. כמה יכולה קרית ביאליק לחסוך מהאיחוד? 80% מהוצאות העירייה אינן, למעשה, בשליטת הרשות. 20% הנוספים בתקציב הרגיל הם בהיקף 57 מלש"ח לשנה, וההנחה שניתן לחסוך מכך 40 מלש"ח לשנה הינה מופרכת.

▪ כבר כיום קיים ש"פ בין הרשויות במרחב המפרץ בנושאים מגוונים – כבאות, ביוב, שירותים וטרינריים. ניתן להמשיך את ש"פ בין הרשויות, ובכך להשיג יעילות מתוקף היתרון לגודל.

▪ כאשר יהיה איחוד, תהיה התיישרות בשכר כלפי מעלה. אחוז השכר ברשות יגדל. עלות נבחרים לא תיחסך. בקרית ביאליק יש רב אחד, חרף לחצים פוליטיים למנות רב נוסף. יו"ר המועצה הדתית ו-3 סגניו פועלים בהתנדבות. בקריות האחרות יש לפעילות בתחום הדתי עלות כספית, וכן קיימים רבני שכונות. החלת דפוסים אלו ברשות המאוחדת תגדיל את העלויות הכספיות. תרבות תורנית פועלת בתוך מחלקות העירייה. העירייה מקצה כספים להקמת בתי כנסת, כחלק מהזהות היהודית. העירייה מטפלת גם בסידורי קבורה. תוכנית האיחוד תיפגע במציאות זו. בקרית ביאליק מצוי ב"ס אורט הגדול בארץ (5,000 תלמידים). נקלטים בו תלמידים מרשויות אחרות, כדי למנוע כפילויות בהקמת מוסדות חינוך. הקמת רשות מאוחדת תביא ליצירת מחלקות גדולות של חינוך ורווחה, והדבר יבוא על חשבון התושבים. מדי שנה חוסכת עיריית קרית ביאליק 8 מלש"ח, המופנים לפיתוח העיר. העירייה מתנהלת באורח שמרני וזהיר. בעיר אין סגנים בשכר, לרה"ע אין דובר ואין נהג.

▪ כאשר מצרפים את נתוני הארנונה בקריות המוצעות לאיחוד, נמצא כי הממשלה תצטרך להוסיף 114 מלש"ח לשנה כדי לאזן את התקציב המאוחד. המענק הכללי לתושב בקרית ביאליק עומד היום בשיעור 1,000 ₪ לנפש. כדי להגיע לרמה הנוכחית של מענק איזון ביישוב המאוחד, תצטרך הממשלה להגדילו ל-1,200 ₪ לתושב.

▪ נוסחאות סוארי וגדיש מבוססות על הקצאה נורמטיבית ליישוב, בקשר הפוך עם המצב החברתי-כלכלי. כיוון ששטחי תעשייה חיוניים אינם מצויים בשטח שנכלל במקבץ, הרשות המאוחדת תצטרך לקבל מענק כללי גבוה יותר. הארנונה הנגבית ממגורים אינה נותנת מענה כספי לשירותים המוניציפאליים. אם יצרפו לעיר המאוחדת שטחי התעשייה בקישון ואזור בז'ן, יתכן שהתמונה הכלכלית תהיה שונה. אם מצרפים למטרופולין את קרית חים וקרית שמואל בלא צירוף שטחי התעשייה של חיפה, מחזקים בכך את חיפה ומרעים את מצבה של עיר הקריות. ניתן לצרף לקרית ים את רפא"ל, וע"י כך לחזק את הכנסות הרשות המאוחדת מארנונה.

▪ אם האיחוד ייצא לפועל במתכונתו המוצעת, נמצא עיר ענייה עם תושבים עניים. תתפתח הגירה שלילית, המצב החברתי-כלכלי ילך ויורע, ההנחות בארנונה תגדלנה וכך הלאה. אם יש לקריה מסוימת באזור המפרץ קשיים, צריך לסייע לה כספית, אך לא לאחדה עם רשויות מאוזנות. איחוד הקריות ייצור מספר פרברים בעיר אחת, כפי שקרה ליפו בתוך ת"א.

▪ מאז פורסם הדו"ח של ועדת שחר (בסוף שנות ה-90) חלו שינויים במטרופולין חיפה. הדו"ח הצביע על חיסכון כספי צפוי כתוצאה מהאיחוד, אך לא הביא בחשבון היבטים אחרים. מי שרוצה להתאחד במפרץ הינן רשויות שמצבן רע; וכן תושבי קרית חיים וקרית שמואל, הטוענים שהם פרברים של חיפה.

▪ משרד הפנים הכין תוכנית אב למטרופולין חיפה (1998), ובה קבע כי חיפה הינה מטרופולין הצפון, אשר ישמש כמנוף לפיתוח האזור. בתמ"א 35 נקבע שבישראל יהיו 4 מטרופולינים, כאשר מטרופולין חיפה אמור לספק שירותים גם לערים הסובבות, כמו כרמיאל ונצרת. ברם, בתוכנית האב נאמר כי טרם פותחה מסגרת תכנונית מוסמכת שתכוון את פיתוח המטרופולין. בתמ"א 6א' נקבע לערי הקריות יעד אוכלוסייה של 100 אלף נפש. בתמ"א 6 נקבעו יעדי אוכלוסייה לכל עיר, ולפיו יהיו בחיפה 285 אלף נפש, ובמקבץ הקריות 410 אלף נפש. בשלב הביניים, יהיו במקבץ זה 215 אלף נפש. קרית ביאליק עשויה להגיע עד 130 אלף תושבים.

▪ יצירת מטרופולין בהיקף של 200 אלף תושבים פירושה תקציב של 1 מיליארד ₪; לעיר בגודל 400 אלף נפש יהיה תקציב בגודל 2 מיליארד ₪. ראש עיר שיעמדו לרשותו תקציבים בהיקף כזה יפתח את עיר הקריות בלא התחשבות בתשתיות ובשירותים שפותחו בחיפה. יפתחו רכבת קלה לחיפה, אך תושבי הקריות לא ייסעו

לחיפה אלא יצרכו את השירותים במרחב הקריות. עיר המפרץ תיצור תחרות גוברת לחיפה, לאחר שכבר עתה אין הכרה בחיפה כמטרופולין הצפון. נקודות תכנוניות אלו משמעותיות הרבה יותר מאשר סוגיית החיסכון הכספי הצפוי מהאיחוד. עומדים להקים מטרופולין חדש במדינת ישראל, שעשוי למנות עד 300 אלף ואולי 500 אלף תושבים, מבלי שניתנה הדעת לצורך בהקמת תשתיות ומערכות עבור מטרופולין זה.

- תהליך האיחוד הינו בלתי דמוקרטי. בכל עיר שתאוחד תהיה התקבצות פנימית, לא תהיה הזדהות פוליטית עם הישות המאוחדת. משיקולים פוליטיים הוחלט שלא לאחד את גבעתיים ור"ג, את כפ"ס ורעננה. הדבר יוצר אפליה כלפי קרית ביאליק.
- בג"צ קבע שהועדות לאיחוד רשויות הוקמו לבצע שימוע לפני משורת הדין. העירייה גורסת שהועדות צריכות לפעול עפ"י כל הכללים המינהליים, ועליהן לשמוע את כל מי שעלול להיות נפגע מההחלטה, ולפי סעיף 8 בפקודת העיריות: "... ולשאול לדעתם של תושבי העיר". כאשר אנשים קנו דירה בקרית ביאליק הם ביקשו לגור בה. העברתם לעיר אחרת מתוקף האיחוד פוגעת באוטונומיה של הפרט.
- קרית ביאליק קמה בשנות ה-30 כיישוב בעל זהות ייחודית, עם ערכי חירות ודמוקרטיה. לאנשי קרית ביאליק יש תפיסת עולם של גיבוש חברתי. העירייה ביצעה הבראה של שכונת צור שלום, תוך הרחבת שטחי הדירות המתוכננים והפחתת מספר יחידות הדיור, במגמה לשפר את המצב החברתי-כלכלי בשכונה. קרית ביאליק קולטת מאות עולים מארגנטינה וכן ילדי עולים.
- בפני הועדה הופיעו גם תושבים מקרית ביאליק. מבין הנימוקים שהעלו, יצוינו:
 - א. האיחוד ישנה את תמהיל האוכלוסייה ברשות המאוחדת. עיר בהיקף 150 – 200 אלף תושבים תימחק את הזהות הייחודית של קרית ביאליק. תושביה אינם רוצים להיות פרברים ביישוב גדול.
 - ב. קרית ביאליק בנתה מודל ארצי, אשר הנחיל לירושלים ולערים נוספות את המודל של רשימה על-מפלגתית בבחירות למועצה, ומהווה דוגמא של חיסכון מוניציפאלי.
 - ג. בעיר פועלת קהילה רפורמית, עצם קיומה מבטא את התפיסה "איש באמונתו יחיה", המיושמת בקרית ביאליק. 400 משפחות מארגנטינה

נקלטו בקרית ביאליק, והן שואלות: מדוע הבאתם אותנו לכאן, אם אנו עומדים לחיות ביישוב אחר?

- העירייה הגישה לוועדה מסמך ובו החלטה פה אחד (למעט נמנע אחד) של מועצת העיר לשמור על עצמאותה של קרית ביאליק. עיריית קרית ביאליק זכתה למעמד של עיר ב-1976. מעת ייסוד הקריה (1934) ועד היום שולטת בעיר רשימה מקומית שאינה מזוהה עם מפלגה כלשהיא, והעירייה נהנית מיציבות פוליטית יוצאת דופן בנוף הישראלי.
- בעיר 37 אלף תושבים (לפי נתוני המלמ"ס), ועפ"י תמ"מ 6 יעד גידול האוכלוסייה הינו 105 אלף נפש. מימוש יעדי התוכנית מחייב את חיזוק העיר כמוקד מרכזי במרחב. איחוד הקריות המוצע יביא להקמת מטרופולין בהיקף 550-280 אלף נפש בצמידות לעיר המטרופולין חיפה, בשעה שלעיר החדשה אין זכר בתוכנית המיתאר המחוזית.
- עפ"י המחקר "פערים תקציביים בין רשויות מקומיות קטנות לגדולות בישראל" (1999), מתנהלת קרית ביאליק ביעילות. בתוך קבוצה של 60 רשויות מקומיות בישראל, המענק הכללי והגירעון השנתי לנפש בקרית ביאליק נמוכים ואחוז ההכנסות העצמיות גבוה.
- הפתרון הנכון טמון בחיזוק המערכות לש"פ אזורי, ובחיזוק בסיס המס של הערים: בקרית ים – צרוף רפא"ל ופיתוח משולב של חוף הים; בקרית מוצקין – ע"י רה-תכנון של כורדאני והרחבת שטחי התעסוקה; בקרית ביאליק – ע"י צירוף כפר ביאליק ושטחים מ"מלכת הקריות". יש לבצע בחינה מקצועית אודות מעמדן של קרית חיים וקרית שמואל ושטחי התעסוקה שמצפון לקישון.
- העירייה הגישה למעלה מ-5,000 פניות של תושבי העיר, המכילות התנגדויות לאיחוד. לדבריהם, האיחוד יביא לנתק בין הרשות לבין תושבי העיר, וערך הדירות יירד. איחוד קרית חיים עם חיפה מהווה דוגמא שלילית לאיחוד. התושבים מבקשים לשמור על המסורת של מייסדי קרית ביאליק.

עיריית קרית אתא

- קרית אתא מברכת על ההצעה לאיחוד כל הקריות, לרבות קרית חיים וקרית שמואל. יש לצרף לעיר זו אזור תעשייה. לקרית אתא עתודות קרקע ניכרות, והיא יכולה לשרת את גלעין הקריות. לקריות האחרות אין יכולת כזו. קרית אתא מתנהלת ב-7 השנים האחרונות באיזון תקציבי. היא השיגה גידול באחוזי ההצלחה בבחינות הבגרות, על אף היותה בדירוג חברתי-כלכלי נמוך.
- מסמכי לשכת התכנון של מחוז חיפה מדברים על שני גלעינים במרחב: הגלעין הראשון הינו חיפה-טירת הכרמל-נשר; והגלעין השני – עיר הקריות, בהרכב שצוין לעיל. קידום "מלכת הקריות" יאפשר פיתוח ותחרות מול הגלעין המערבי (חיפה, טירת הכרמל ונשר). קרית אתא תאפשר להקים אזור תעשייה חזק, שייתן עורף כלכלי לרשות המאוחדת. עפ"י תוכנית המתאר, יוקמו בקרית אתא בי"ח (בקיבולת 1,800 מיטות), אוניברסיטה ומשרדי ממשלה.
- חיפה מובילה את נושא הרכבת הקלה, ובקריות אין קול אחד שמשפיע על המהלך. כך גם בסוגיות הכבישים (כביש 70, 79 "מזין קריות"). רשויות מקומיות קטנות אינן יכולות לספק שירותי חינוך למצוינות (נוסח ה"ריאלי" או בי"ס למדעים ואומנויות) או לילד החרג – בי"ס לחינוך מיוחד. האיחוד יבנה גישה אזורית וכן יאפשר להיטיב את השירותים המוניציפאליים ואת שירותי החינוך, הרווחה והתרבות.
- תהליך האיחוד צריך לבוא בהסכמה, שכן הוא מצריך לשבור זהויות מקומיות. התושבים צריכים להיות שותפים בתהליך. במבט ל-20 שנים קדימה, יש לקבל החלטה עקרונית, ואחריה לנהל תהליך מבוקר לאיחוד ולכן צריך להחליט עכשיו על איחוד הקריות במפרץ.
- העירייה הגישה מסמך ובו הציגה תמיכה באיחוד הכולל את ערי הקריות, לרבות קרית אתא, וכן את קרית חיים וקרית שמואל. קרית אתא מהווה את היישוב העירוני השני בגודלו ובחשיבותו במטרופולין צפון לאחר חיפה, תפקיד שילך ויתעצם עפ"י מגמת התכנון הארצי (תמ"א 35) והמחוזי (תמ"מ 6). מיקומה מאפשר נגישות גבוהה למערכת הדרכים הארצית והמטרופולינית, ועקב כך יוצר פוטנציאל למתן שירותים על-עירוניים ואזוריים לכל תושבי הקריות. פוטנציאל גידול האוכלוסייה בעיר הוא הגבוה ביותר במטרופולין, ולכן נקבע לעיר בתמ"מ 6 יעד אוכלוסייה של 130 אלף נפש. מימוש "מלכת הקריות", לרבות הרחבת גבולות העיר לאזור הפרוייקט, הינו כ-

180 אלף נפש. קרית אתא תביא לאיחוד תרומה משמעותית כעיר הראשית, בעלת התקציב הגדול ביותר ואפשרויות הפיתוח הגדולות ביותר.

- ועדת שחר (1998) קבעה שיש לאחד את קרית אתא, קרית ביאליק, קרית מוצקין וקרית ים, וכן את שטח "מלכת הקריות". הנימוקים לכך הם רציפות אורבאנית; מתן גושפנקא מוניציפאלית לתפקוד בפועל של המרחב כעיר אחת; התייעלות כלכלית ברמה הלאומית (מענק איזון) והמוניציפאלית (שכר ופעולות); וכן אי הקמת עירייה נוספת ל"מלכת הקריות". לדעת עיריית קרית אתא יש לצרף לאיחוד את קרית חיים וקרית שמואל, שקיימת רציפות אורבאנית מלאה בינן לקריות האחרות במפרץ. זאת, להבדיל מניתוקן האורבאני חיפה. צירוף אזור התעשייה שמצפון לקישון יבטיח מקורות הכנסה לעיר הקריות.

ועד קרית חיים

- בפני הועדה הופיע **מר גיורא פישר, יו"ר ועד קרית חיים**. קרית חיים, שנוסדה ב-1933, היתה יישוב עצמאי וסופחה לחיפה בשנות ה-50. במהלך השנים התבצעה פעילות להוצאת קרית חיים מחיפה, אך הדבר לא התממש. קרית חיים איננה עוד שכונה בחיפה אלא קריה שצורפה לחיפה. הסיפוח אמור היה לשדרג אותה כלפי מעלה. בפועל, היא קיבלה משאבים כמו שכונות אחרות בחיפה. במשך השנים כמו קריות נוספות במפרץ וזכו למעמד של ערים. הן זכו למשאבים ממלכתיים נוספים, ונפתח פער בין לבין קרית חיים.
- גבולות קרית חיים: ממזרח - כביש חיפה-עכו וקרית ביאליק; מצפון - קרית מוצקין וקרית ים; במערב - הים התיכון. באשר לקו הגבול מדרום יש מחלוקת: האם קרית חיים משתרעת עד ה"צ'ק פוסט", עד צומת וולקן או צומת קרית אתא. הגרסה ההיסטורית, ללא אסמכתא חותכת, הינה שצירוף קרית חיים נועד להעניק לחיפה את אזור התעשייה שמצפון לקישון.
- קרית חיים קמה כאגודה שיתופית, הבסיס ההיסטורי הינו אגודה לאספקת מים. מאז נוספו לאגודה מטלות נוספות. רוב תושבי קרית חיים שותפים באגודה. מי שמתגורר בקריה וחותר על חוזה לאספקת מים עם האגודה, הופך לחבר בה ומקבל זכות בחירה למוסדותיה. ועד הקריה מייצג, איפוא, את התושבים. קיים מורשון של 101 איש, גוף ביניים נוסף (כ-50 איש) והנהלה. חברי הועד אינם מקבלים שכר. בעבר

הוקם בקרית חיים רובע עירוני, אך הוא היה תלוי לחלוטין בפקידות העירונית בחיפה ובהחלטות על הקצאת משאבים לקריה. לא היתה לו יכולת פעולה עצמאית והוא שימש כ"שגריר" גרידא של העירייה. לפיכך, איבד מכוחו ובסופו של דבר פורק.

- לקרית חיים יש בארות המפיקות 50% מהמים, 50% האחרים נקנים ממקורות. הועד מודע לכך שבשלב כלשהוא תכניס המדינה את אגודות המים הפרטיות תחת כנפיה. בעבר (בתקופת רה"ע גוראל) הציע הועד לעיריית חיפה לקבל את מפעל המים בקרית חיים, עיריית חיפה לא התלהבה מהרעיון. בשגרה, מנוהל משק המים ביעילות טובה יותר מאשר עיריית חיפה. בשעת חירום עובר משק המים לאחריות העירייה, שכן רק היא תוכל לתת מענה כולל לאספקת מים ל-30 אלף נפש, במידה והתשתיות בקריה תיפגענה פגיעה חמורה.

- בוצע משאל בקריה, ובו נמצא כי 80% מהתושבים רוצים עצמאות. בראיית התושבים, קרית חיים עצמאית תעניק יתרונות של איכות חיים וסביבה. הקריות האחרות מובילות בחזות ובטיפוח העיר, להבדיל מהמצב בקרית חיים. אזרח המבקש להיפגש עם רה"ע חיפה צריך להמתין לפחות חודש לפגישה. בקרית מוצקין ובקריות האחרות המגע אינטימי ורציף יותר. התושבים רוצים קירבה זו ואפשרות של גישה מיידית לרה"ע שלהם.

- אם תקום עיר המפרץ, שתכלול את קרית מוצקין, קרית ביאליק וקרית ים, יש היגיון שקרית חיים תצורף לעיר זו. הוצאת קרית חיים מחיפה לא תשפיע דרמטית על חיפה, גם אם אזור התעשייה יצורף לעיר הקריות. אזור התעשייה ירד מחשיבותו בהיבטי חרושת ותעשייה. בכל אחד ממפעלי התעשייה הגדולים הועסקו בעבר מאות פועלים, אך מפעלים אלו עברו לנשר, ליקנעם, לא"ת ציפורי. במקום המפעלים קמו שטחי מסחר.

- קרית אתא אינה נתפסת היסטורית כחלק אורגאני של 3 הקריות האחרות – קרית מוצקין, קרית ביאליק וקרית ים. ברם, כיום היא מחוברת לאזור. לקרית אתא יש עתודות קרקע ניכרות. הועד לא בחן את הנושא לעומק, אך לא בהכרח טוב לאחד את קרית אתא עם הקריות האחרות.

ועד קרית שמואל

- קרית שמואל מפרידה בין קרית ים לקרית מוצקין, ומרוחקת 10 – 12 ק"מ מחיפה. השכונה משתרעת על 750 דונם. בקרית שמואל 1,500 בתי אב, ובהם 5,000 נפש. השכונה הינה בעלת צביון דתי. עפ"י רישומים היסטוריים, קרית חיים צורפה לחיפה ב-11 יוני 1948 משיקולים אלקטוראליים. האספה הכללית של תושבי קרית חיים החליטה על כך במגמה להבטיח את שלטון מפא"י בעיר. צירוף קרית שמואל לחיפה היה מכוח הסכמה בין רה"ע חיפה לשר הפנים דאז, תוך מתן ייצוג דתי לקריה במועצת העירייה.
- ועד קרית שמואל הינו אגודה שיתופית. הועד הינו גוף ייצוגי נבחר ונותן שירותים מסוימים לתושבים, בדגש על אספקת מים. אגודת המים בקריה קבלה זיכיון ממקורות ב-1938 ומתפעלת את משק המים משנות ה-50. האגודה משקיעה בחידוש 300 – 400 אש"ח לשנה. כספים נוספים, הנוצרים מהפרש המחירים בין קניית המים למכירתם לצרכנים, מועברים לנושאי דת ותרבות. לועד הכנסות גם מהשכרת נכסים, ומתוכם מקצים כספים לפעולות תרבות ורווחה. אגרת ביוב מועברת לעיריית חיפה, עפ"י החיובים הנקבעים ע"י העירייה. פחת המים נמוך מאד, והאגודה מבצעת חידוש של תשתיות המים, לרבות עבודות הדרכים ושיקום לאחר פתיחת התוואים.
- הועד מבקש כי במסגרת האיחוד יותר לקריה להמשיך ולתפעל את אגודת המים. עצמאותה נשמרה במשך שנים, חרף ניסיונות של עיריית חיפה להעבירה לידיה. לאגודת המים זכויות קניין. מי שמבקש לקחת את משק המים מידיה של תאגיד פרטי יצטרך לשלם עבור הרכוש. האגודה רוכשת ממקורות 400 אלף מ"ק מים לשנה, שווי זכויות המים מוערך ב-10 מליון ₪.
- בועד הקריה 7 אנשים. לכל בית אב קול אחד בהצבעה לועד. מתקיימות בחירות מדי שנתיים, ובכל מערכת בחירות מאיישים חלק מהמושבים של הועד. הועד משמש כגוף מייצג של התושבים מול עיריית חיפה. התושבים פונים לועד ולא דווקא לעירייה.
- התקציב למתן שירותים עבור תושב בחיפה גבוה מהתקציב לתושב בקרית מוצקין, אך תושבי קרית שמואל אינם מקבלים שירותים מחיפה באיכות הראויה. עיריית חיפה מקצה 80 מלש"ח לשנה לתרבות, מחציתם למוסדות מרכזיים (תיאטרון

חיפה וכו'), וקרית שמואל איננה זוכה לחלקה היחסי בנושאי תרבות. לתושבים נוח יותר לקבל שירותים מוניציפאליים בקריות. תחנת הרכבת של קרית מוצקין נמצאת בשטח קרית שמואל. קרית שמואל מקבלת שירותים ממקורות ומבזק בקריות. התושבים מחליפים ספרים בספריה בקרית ים, חברים בקאונטרי קלאב בקרית מוצקין.

- באזור המפרץ מצויים אתר האשפה של חיפה ומתקנים מזהמים נוספים, שכן זו החצר האחורית של חיפה. שה"ת שרוצים להאריך את מסלולו נמצא מדרום לקרית חיים, ותושבי הקריה יסבלו מהמיפגעים. מיכל האמוניה מצפון לנמל הקישון מסכן את התושבים בקריות, אם יתבקע. ראש עיריית חיפה אישר בקלות תוכניות פיתוח ואישורים למיתקנים מסוכנים בקריות, שכן הם מרוחקים מחיפה.

- ב-1997 הוגשה עתירה לשר הפנים, שיקים ועדת חקירה לאחד את קרית שמואל עם קרית מוצקין או עם קרית ים. העתירה לא נדונה בבג"צ לאחר שחלו שינויים בהרכב הועד בקרית שמואל. ועדת שחר הוציאה את קרית שמואל וקרית חיים מההמלצות לאיחוד רשויות.

- ניתן לאחד את קרית חיים עם ערי הקריות ללא בעיות מיוחדות. התוכנית מציעה לצרף את קרית חיים וקרית שמואל לעיר המפרץ ללא אזורי התעשייה שמצפון לקישון. אין הגיון להקים שכונת מגורים חדשה באזור (8,000 יח"ד, 25,000 נפש) כמובלעת נוספת של חיפה. יש לצרף את אזורי התעשייה לרשות המאוחדת. ניתן להניח שחיפה היתה מוכנה לוותר על קרית שמואל, אלא שהיא חוששת מהתקדים שייווצר לגבי קרית חיים. הועד לא קבע עמדה בנושא איחוד עם קרית אתא.

- הועד מבקש שבמסגרת האיחוד עם קריות המפרץ תכובדנה כל ההסכמות הקיימות בין קרית שמואל לעיריית חיפה ע"י הרשות המאוחדת. בפרט יישמר הסטטוס-קוו בשבת ובחג, לפיו נמנעת כניסתו של רכב לקרית שמואל במועדים אלו. ראש עיריית קרית מוצקין, לדוגמא, אינו מוכן לכבד את ההסכמות המונעות כניסת רכב ע"י חסימת המנהרה המובילה לקרית שמואל בשבת ובחג.

- חבר ועד קרית שמואל הגיש לועדה מסמכים ובהם מוצגת תמיכה באיחוד קרית שמואל וקרית חיים עם קריות המפרץ, לרבות אזור התעשייה שמצפון לקישון. קרית חיים וקרית שמואל מונות 35 אלף נפש, בקירוב (כ-30 אלף בקרית חיים וכ-5 אלפים

בקריית שמואל). קריית שמואל שוכנת מצפון לקריית חיים, המופרדת מחיפה ע"י שטח תעשייה, שדה תעופה ומערכת כבישים אזורית. הנסיעה לחיפה אורכת זמן ממושך בהרבה מהזמן הנדרש למרכזי קריית ים או קריית מוצקין. תושבי קריית חיים וקריית שמואל מקבלים שירותים בקריות המפרץ, ומופלים לרעה כאשר הם נדרשים לקבל שירותים מוניציפאליים במרכז חיפה. חיפה סיפחה קריות אלו מכוח הסכמים פוליטיים והמשיכה לשלוט בהם בניגוד לכללי הצדק הטבעי.

- ועדת שחר (1998), הסמיכה את המלצתה להשאיר את הקריות בחיפה על העובדה שהתקציב לשירותים לתושב בחיפה גבוה מזה שבערי הקריות. ברם, הדבר נובע מהכנסות העתק של חיפה מאזור התעשייה במפרץ, אשר אינן מופנות לרווחת התושבים בקריית חיים וקריית שמואל. עלות השכר לעובד בעיריית חיפה גבוהה משמעותית מאשר בקריית ביאליק, ולכן נוצרת תמונה של הוצאות גבוהות לנפש בחיפה.

עיריית חיפה

- בפני הועדה הופיע **מר גיורא פישר, רה"ע חיפה**. הוא ציין כי חיבור חיפה עם נשר וטירת הכרמל נראה מלאכותי. שתי הערים האחרונות צמחו והתפתחו על בסיס נגישות משלהן, טיפחו מערך שירותים ואיכות חיים. איחודן עם חיפה יעמיס על חיפה, המתמודדת עם קליטת עלייה בהיקף ניכר (60 אלף עולים – העיר שקלטה את מספר העולים הרב ביותר בישראל), אוכלוסייה ערבית ושכונות ותיקות. הוספת 100 אלף תושבים נוספים לחיפה תפגע הן בחיפה והן בנשר ובטירת הכרמל.
- בפני הועדה הופיעו **מהנדס העיר חיפה וראש לשכת רה"ע**. הם הדגישו כי בחיפה מתקיימות בחירות ביוני 2003, וראש העיר יחד עם המועצה שתיבחר יצטרכו להביע את עמדתם בנושא האיחוד, כמי שיופקדו על פיתוח העיר בשנים הבאות. בנסיבות אלו, מוצגת בפני הועדה עמדת הדרג המקצועי בחיפה: המגמה לאחד רשויות גדולות היא נכונה. הדבר מייעל את הפעולות המוניציפאליות ומפחית תחרות מיותרת בין רשויות. איחוד רשויות שהן בסמיכות גיאוגרפית הינו מהלך יעיל וכלכלי. חיפה מוכנה לאיחוד חיפה עם טירת הכרמל ונשר.

- בדו"ח ועדת שחר (1998) הומלץ לאחד את קריות המפרץ ולהותיר את קרית חיים וקרית שמואל בחיפה. שכונות אלו כבר מוטמעות בתוך המערכת העירונית של חיפה. צירופן לקריות במפרץ לא תחסוך כספים, אלא תוסיף עלויות לרשות החדשה שתוקם. לא נכון לבצע התחשבות האומרת : מאחר וחיפה מקבלת את טירת הכרמל ונשר, היא צריכה לוותר על קרית חיים וקרית שמואל.
- בשנים האחרונות פעלה עיריית חיפה תוך אפליה מתקנת לטובת קרית חיים וקרית שמואל. בין ההשקעות שהופנו לקריות אלו - אשכול פיס, אולם ספורט, שיפוץ בית תרבות, ומיזוג בתי ספר. חלק מההשקעות בקריות בוצעו בתשתיות תת קרקעיות, שאינן נראות ברחוב ובשכונה לאחר ביצוען. גם בקרית שמואל מבוצעות השקעות רבות.
- עיר הקריות תכלול אוכלוסייה בהיקף ניכר, אך חיפה איננה מתנגדת לקיום שני מוקדים בהיקף מטרופוליני באזור הצפון - חיפה ועיר הקריות. חיפה משקיעה רבות בתחבורה למען תושבי קריות המפרץ, כך שיוכלו להגיע לחיפה. בנתיבי הקישון אמורים להשקיע 1 מיליארד ₪. חיפה תממן 30% מהשקעה זו. חיפה מימנה גשרים ומחלפים בשטחה, המשרתים את קרית מוצקין וקרית אתא, למרות שערים אלו לא השתתפו בעלויות של הקמת התשתיות.
- במסמך שהוגש לוועדה מלשכת רה"ע חיפה הודגש שהעירייה אינה מקבלת את ההמלצה לגרוע את קרית חיים וקרית שמואל מתחום שיפוטה. העירייה מאמצת את דו"ח שחר (1998), שהמליץ לאחד אף קרית ים, קרית מוצקין, קרית אתא וקרית ביאליק ולהשאיר את קרית חיים וקרית שמואל במסגרת חיפה. לוועדה הוגש מסמך ובו העמודים הרלבנטיים מדו"ח ועדת שחר, וכן מכתב (מ-1997) של הממונה על המחוז (דאז), ד"ר חיים קופלמן, שהציע לאחד את קרית אתא, קרית ביאליק וקרית ים, ולא התייחס בהצעתו לצירוף קרית חיים וקרית שמואל לרשות המאוחדת.

עיריית טירת הכרמל

- בטירת הכרמל מתגוררים 21 אלף נפש, ולפי יעדי תוכנית המתאר היא צפויה להגיע ל-45 אלף נפש. עפ"י עתודות הקרקע, העיר מהווה את הפוטנציאל המרכזי לפיתוח האזור. הדרוג החברתי-כלכלי בעיר הינו 5. טירת הכרמל השקיעה בחינוך וברוחה, ועלתה מאשכול 3 לאשכול 5 תוך חיזוק האוכלוסייה. הממשלה גורסת כי

לאחר האיחוד ירדו ההוצאות לנפש ב-2,000 ₪ לתושב. זהו חסכון וירטואלי, המושג מקיצוץ במענק האיזון.

- התוכנית המוצעת אינה משיגה את היעדים שהוגדרו ע"י הממשלה: העברות ממשרדי ממשלה ייעודיים לרשויות המקומיות, בדגש על חינוך ורווחה, לא יקטנו, שכן ההקצבות הן לפי נפש. ניתן להשיג חיסכון של 15 מלש"ח לשנה במענק הכללי, מתוקף העלייה ברמה החברתית-כלכלית לאשכול 7, אך חיסכון זה מושג גם מתוקף החלטות ממשלה על קיצוץ אדמיניסטרטיבי במענק. תרומת מהלך האיחוד לחיסכון בתחום זה אינה גבוהה, ורובה מושגת בגין צרוף נשר לחיפה.

- בשלב הראשון לאחר האיחוד תהיה תוספת עלויות, עקב צורך בפטורי כ"א ומימוש הזכויות הסוציאליות של המפוטרים. מהלך האיחוד יצריך השקעות באינטגרציה של מערכות ובינוי. ההוצאות הצפויות הן 7 מלש"ח בשנה הראשונה. בתקציב השוטף יחסכו 4 מלש"ח משכר, אך כאשר נביא בחשבון פנסיה מוקדמת והתאמות שכר כלפי מעלה, החיסכון הצפוי נטו בשכר הוא 860 אלף ₪. בהנחת 5% חיסכון בפעולות הרשות, החיסכון הצפוי בפעולות הוא כ-4 מלש"ח.

- בטירת הכרמל, היחס בין עובדי עירייה לתושבים הינו 1:77 (עובד עירייה אחד לכל 77 תושבים), בחיפה 1:55, ובנשר 1:67 נפש. כלומר, טירת הכרמל יעילה יותר במימד זה. ברשות גדולה קיימים פערים כלפי מעלה בשכר לעומת עיריות קטנות יותר, ואם עובדי עיריית טירת הכרמל יצטרפו לאיחוד הרי ששכרם יזחל כלפי מעלה.

- בחינת המאזנים הכספיים מלמדת כי טירת הכרמל עשויה לסבסד את עיריית חיפה. עומס המלוות בחיפה הינו 1 מיליארד ₪. בטירת הכרמל 10 – 11 מלש"ח. המשמעות הינה שכל תושב בטירת הכרמל לוקח על עצמו משכנתא בהיקף 3,700 ₪ לשנה. התושבים לא בחרו במשכנתא זו כאשר הצביעו למועצת הרשות ועבור מדיניותה, השוללת כניסה לגירעון.

- צפויה בריחת עסקים מטירת הכרמל, ואפשר שיוקמו אזורי תעסוקה חדשים (כגון בחוף הכרמל) שיקלטו אותם. הפסדי הארנונה עשויים להביא להקטנת הכנסות בהיקף 5 מלש"ח לשנה. עסקים שעברו מחיפה לטירת הכרמל עברו אליה משיקולים כלכליים, בשל הביורוקרטיה בחיפה, גובה הארנונה ואיכות השירותים בטירת

הכרמל. איחוד עם חיפה יגרום ליציאתם מהאזור, והדבר יפגע בתעסוקה וביציבות הכלכלית.

- האיחוד יביא לפגיעה בשירותים לתושב. זאת, כפועל יוצא מהקיטון בהכנסות ומהגדלת מרחקי הנסיעה למוקדי השירות. עיר בגודל 20 אלף נפש כטירת הכרמל יוצרת סף כניסה לשירותים באיכות טובה. ברשות קטנה ניתן לפתח שירותים ייחודיים בתחום החינוך, שירותים שעיר מטרופולין אינה מפתחת. קיימות דרכים להשגת חיסכון ברשויות מקומיות ללא איחוד. טירת הכרמל משתפת פעולה עם חיפה באיגודי ערים לביו, לחינוך מיוחד ולכבאות. הדבר מבטא את פוטנציאל שה"פ האזורי. טירת הכרמל מוכנה להתייעל ב-5%, ולחתור לכך שלא תקבל מענק איזון בתוך 5 שנים. כך ניתן יהיה להשיג את יעדי החיסכון בלא איחוד רשויות.

- נשר מצויה בדרגה חברתית-כלכלית 6. נשר מתנהלת ללא גירעונות, ומערכת השירותים לתושבים הינה טובה. המרחב הגיאופיזי מפריד בבירור בין נשר לטירת הכרמל.

- העירייה מתנגדת לאיחוד המוצע עם חיפה. הממשלה אינה מרוויחה מהאיחוד, הרשות המקומית ניזוקה, והשירותים לתושבים ייפגעו. הניסיון הבינ"ל מלמד כי איחוד המבוצע ללא שיתוף התושבים ובלא התאמה בין הרשויות המאוחדות צפוי לכישלון. ההצעה מתעלמת מרצון התושבים באשר ליישום בהם גרים ולאיכות השירותים שהם רוצים לקבל, רצון המבוטא בבחירות לעירייה.

- העירייה הגישה לועדה מסמך ובו התנגדות לאיחוד. לתהליך האיחוד השלכות חוקתיות משפטיות וכספיות רחבות היקף. ראוי שיעשה במסגרת דיון ציבורי, ולא בדרך החקיקתית שיזמה הממשלה. העירייה מתבססת על הערכה כלכלית לפיה האיחוד לא יביא לחיסכון במגזר הציבורי ולהתייעלות. טירת הכרמל משקיעה בחינוך וברוחה יותר מאשר חיפה. האיחוד יפגע בסדרי עדיפויות אלו.

- לועדה הוגשו כ-400 חתימות של תושבים ובעלי עסקים בטירת הכרמל, המתנגדים לאיחוד. טירת הכרמל לא תהיה בראש מעייניה של חיפה, שתצטרך להקצות כמות פחותה של כסף לתושבים בהיקף גדול יותר. רמת השירות לתושבים תיפגע, והם יידרשו להגיע למוקדי שירות בחיפה. כמו כן הוגש מכתב מטעם ועד עובדי עיריית טירת הכרמל המתנגד לאיחוד.

עיריית נשר

- בנשר מתגוררים 24 אלף תושבים. שטח העיר הינו 13 אלף דונם. נשר וטירת הכרמל היו בעבר ה"חצר האחורית" של חיפה, לשם הופנו מתקנים מזהמים כגון מחצבה, מחנות צבא וכו'. החל משנת 1989 ניכרים שינויים חיוביים ופיתוח בנשר, וב-1995 היא הפכה לעיר. מעיר שבה 12% מהילדים הגיעו לבגרות, הגענו ל-70% הצלחה בבגרות. בעיר יש שירותי רווחה מפותחים לקשישים. קיימות תוכניות להרחבת נשר עד 40 אלף תושבים, על בסיס התשתיות ההנדסיות הקיימות. 3,000 יח"ד מצויות בשלבי תכנון שונים. כביש דניה-נשר נמצא בשלבי גמר.
- נשר מתנהלת באופן מאוזן. התקציב הינו 120 מלש"ח. המענק הכללי של הממשלה לנשר ב-2003 יהיה 2.4 מלש"ח, כלומר – 1,000 ₪ לתושב. עומס המלוות הינו 10 – 12 מלש"ח. רוצים לאחד אותנו עם חיפה, שהיקף המלוות בה 1 מיליארד ₪. האיחוד יטיל על תושבי נשר עול כספי כבד. קרנות הפיתוח של נשר מאפשרות להמשיך ולפתח את העיר. צפויה תוספת 300 – 400 אלף מ"ר למסחר ותעשייה, דבר שיגדיל את הכנסות העירייה ב-50 מלש"ח לשנה. בכוונת נשר לקדם פארק תעשייתי, אצטדיון כדורגל, מרכז נופש וספורט כן פארק מטרופוליני ("תוכנית האגמים").
- קיים ש"פ בין הרשויות במרחב, לרבות עם חיפה – בנושא ביוב וקומפוסטציה. במקום שניתן לפתח ש"פ עם רשויות אחרות ולאגם משאבים הדבר מתקיים בפועל. כל רעיון להוזלת השירותים ע"י פעולה משותפת של 3 הרשויות יבוצע על ידי נשר ללא איחוד.
- ההצעה קוראת לאיחוד חיפה עם טירת הכרמל ונשר, אך הנתונים לא הביאו בחשבון את הוצאת קרית חים וקרית שמואל מחיפה. מספר התושבים ברשות המאוחדת, לאחר הוצאת שתי הקריות מחיפה, יהיה 270 אלף איש, כגודלה של חיפה כיום. לפיכך, לא ניתן להגיע למסקנות נכונות מהנתונים שהוצגו, ולא ברור איזה חיסכון יופק מהאיחוד.
- עמדת עיריית נשר הינה שהמהלך לא יביא לחסכון כספי. העיר מתנהלת בחסכון. פינוי אשפה, גביה וגינון מבוצעים ע"י קבלנים פרטיים. העירייה מתמקדת בשירותי

מטה ומזמינה שירותים חיצוניים. לתושבים ניתנת זמינות גבוהה לפגוש את נבחר הציבור. נשר מבקשת לכבד את רצונותיהן של 3 הרשויות ולהשאיר כל עיר בפני עצמה, כך שתוכל לשרת את תושביה כפי שהדבר קיים כיום. אין מקום לשינוי גבולות השיפוט של הרשויות שמוצע לאחדן. טירת הכרמל וחיפה אינן רוצות באיחוד.

- עיריית נשר הגישה לוועדה מסמך ובו התנגדות לאיחוד עם חיפה (ללא קרית חיים וקרית שמואל) וטירת הכרמל. במסמך הודגש כי האיחוד יביא לבזבוז כספי ציבור, ויפגע ברמת השירותים, בפרט בחינוך וברווחה. שיעורי הארנונה לתעשייה ומסחר בנשר נמוכים יותר, מחירי הקרקע זולים יותר וכתוצאה מכך קיימת הגירה של עסקים מחיפה לנשר, אם בשכירות ואם תוך קניית נדל"ן והקמת מרכזי שירות. האיחוד יביא לעליית שיעורי הארנונה ולהגדלת האבטלה.

- בפני הוועדה הופיע ח"כ עמרם מצנע, שכיהן בעבר כרה"ע חיפה. הוא הדגיש שאינו מייצג את עיריית חיפה, אך נשאל אם יש לו עניין להופיע בפני הוועדה והביע נכונותו לכך. לדבריו, אין זה מקרה שבמדינת ישראל בוצעו מעט מאד איחודים. בהעדר רפורמות במערכת השלטונית המרכזית, מנהיגים של רשויות מקומיות ביצעו מהפכות בדרג המוניציפאלי. נשר היא דוגמה לרשות מקומית שקמה ביישוב מוזנח וקטן, ובסיוע אנרגיה רבה ומשאבים, חלקם ממלכתיים, הצליחה להפוך שכונות קטנות לרשות שמשרתת את הציבור שלה באופן טוב ויעיל. כך גם לגבי טירת הכרמל. מבחינה היסטורית, אבא חושי לא רצה לצרף את טירת הכרמל ונשר לחיפה. לאחר ששני המקומות הללו התפתחו, לא נכון לאחד אותם עם חיפה.

- עיריית חיפה השקיעה השקעות ענק בתשתיות שמשרתות את כל אזור המפרץ. בראיית התושב המקומי, השקעות אלו באות על חשבון האבן המשולבת והכיכר המגוננת בשכונה. התושב שואל: מדוע אני צריך לממן תיאטרון ותזמורת בחיפה עבור תושבי קרית ביאליק? בראיית חיפה, זוהי דרך פעולה מטרופולינית. עיריית חיפה ראתה את מערכת הכבישים והתשתיות במפרץ כסוגיה שהיא באחריותה, מבלי לבדוק מי האזרח הנוסע בהם. לו גבול הגזרה בין חיפה לעיר המפרץ היה עובר בקישון, היו מתעוררות מחלוקות קשות לגבי כל כביש. השלטון המרכזי אינו בנוי לפתור מחלוקות כאלו. אין ראייה כוללת במרחב המפרץ, וכל ראש עיר מפתח עדיפויות משלו.

- קיימות מסגרות רבות לש"פ אזורי באזור המפרץ. איגודי הערים באזור חיפה הם מהטובים בארץ, מתוקף קבלת הדומיננטיות של חיפה באיגודים אלו ע"י הערים האחרות. בגוש דן קיימות מחלוקות ניכרות בתוך איגודי הערים הפועלים, שכן אין לת"א דומיננטיות בהם. באזור חיפה פועלים איגודים לכיבוי אש, לביוב (המכון המוביל בארץ, לרבות טיפול בבוצה), איכות סביבה, רשות נחל הקישון - והם הגיעו להישגים מרשימים. אם יהיו שני מוקדים מטרופוליניים, יהיו ביניהם חיכוכים ויריבויות.
- גריעת קרית חיים וקרית שמואל מחיפה תביא נזק רב מהתועלת. בשנים האחרונות השקיעה עיריית חיפה רבות בתיקון ההזנחה ארוכת השנים באזורים אלו. קרית חיים תהווה עומס רב על כל רשות שתקבל אותה, כי הצפיפות לדונם בקריה היא נמוכה מאד, והתקבולים מארנונה למגורים בקריה זו הינם נמוכים.
- מומלץ לא לשנות את המציאות הקיימת. הניסיון לבצע חיתוך בין עיר הכרמל לעיר הקריות יהיה בעייתי מאד. ככל שמרכיבי המהלך יהיו לכיוון עיר הקריות, האיחוד יפגע בחיפה, שיש לה ראייה מטרופולינית. אם מרכיבי המהלך יהיו לכיוון חיפה, מה הועלנו במהלך האיחוד? אם הולכים לבצע איחודים - מדוע לא לצרף את כל הערים במפרץ חיפה והקריות לעיר מטרופולין אחת, הכוללת כ- 500 אלף נפש? כך תקום עיר שאוכלוסייתה תהיה 80% מזו של ירושלים.

סוגיות משיקות למקבצים 25, 26

- הועדה שמעה את עמדת המועצה האזורית זבולון ביחס להצעות לאחדה עם מועצות אזוריות במחוז הצפון, לאחד יישובים מהמועצה עם מוא"ז מטה אשר, ולאחד יישוב מהמועצה עם עיריית קרית ביאליק. כמו כן שמעה הועדה את עמדת המועצה האזורית מטה אשר ביחס להצעה להעביר יישובים מהמועצה למוא"ז זבולון.

מוא"ז זבולון

- הוצע להעביר את מוא"ז זבולון למחוז צפון והמועצה מבקשת להישאר במסגרת מחוז חיפה. עמדה זו מבטאת את דעת המועצה על כל 13 יישוביה. המועצה מונה 13 אלף תושבים, קיימות תוכניות להרחבת יח"ד למגורים והיקף התושבים במועצה. המועצה מתנהלת ביעילות ובחסכון, ומעולם לא נכללה בתוכניות הבראה, בניגוד למועצה אזורית יזרעאל שאלה מבקשים לספח את מוא"ז זבולון.
- מוא"ז זבולון מצויה באשכול חברתי-כלכלי 6, ורוצים לאחד אותה עם מוא"ז באשכול 7. מענק האיזון ירד בעקבות האיחוד מ- 1,100 ₪ לנפש ל- 950 ₪ לנפש. החיסכון הכספי מכך הינו מצומצם. הישובים היהודיים יקבלו מענק איזון קטן יותר, אך הישובים הבדואים יירדו, כתוצאה מהעברתם למוא"ז אחרת, לאשכול חברתי-כלכלי 2, ואז יהיה צורך להגדיל את מענק האיזון עבורם בשיעור ניכר. תושבי בסמ"ת טבעון מקבלים מענק איזון בהיקף כ-1,800 ₪ לנפש, בעוד שבמוא"ז זבולון התושבים מקבלים כ- 1,000 ₪ בממוצע.
- בתמהיל הנוכחי, היישובים היהודיים במוא"ז זבולון מסבסדים את היישובים הבדואים, בשל רמת גבייה נמוכה מארנונה (50% ביישובי הבדואים) והנחות ניכרות בארנונה. כאשר יעבירו יישובים בדואיים אלו למועצה אחרת, צפויה ירידה באחוזי הגבייה מארנונה ביישובים אלו.
- המועצה נותנת שירותים לכלא קישון (ג'למה) ולסמינר אורנים, לכפר ראס עלי (שאינו מוכר) ולתושבים חדשים בנופית (שטרם ביצעו רישום העתקת כתובת). כאשר מביאים בחשבון גם אוכלוסיות אלו, ההוצאה הממוצעת לשירותים לתושב במוא"ז זבולון הינה כ- 4,000 ₪ לנפש. מבחינת ההוצאה לנפש, רמת ההוצאה במוא"ז זבולון מצויה מתחת למוא"ז יזרעאל ומתחת ליעד ההוצאה לנפש שנקבע ע"י הממשלה.
- ההצעה להרחבת מוא"ז יזרעאל תיצור מועצה בהיקף 600 קמ"ר, ובה 65 יישובים. הדבר יצריך פריסת שירותים בהיקף נרחב, ולא צפוי מכך חיסכון כלשהוא. לא צפוי חיסכון מאיחוד מנגנונים ברשות המאוחדת. מחלקות הרווחה והגבייה תמוקמנה בעפולה. הזקוקים לשירותים אלו הינם תושבים חלשים, והם יצטרכו לשאת בעלויות הנסיעה. הדבר ייפול על כתפי האזרח.

- מוא"ז זבולון היא הטרוגנית מבחינת האוכלוסייה, אך פועלת כהלכה במצב הקיים. ההצעה להוציא ממוא"ז זבולון יישובים כגון איבטין, חואלד וראס עלי ולהעבירם למוא"ז אחרת תביא לחיכוכים ולמתחיות. נופית תישאר כמובלעת בתוך רצף יישובים ערביים. מוא"ז זבולון בהרכבה הנוכחי מגוננת על הקווים התכנוניים וגבולות היישובים, ומונעת בנייה לא חוקית במרחב. משיקולי תכנון לאומי, יש להתנגד להצעה להעבירה למחוז צפון וכן להצעה להעביר את היישובים הבדווים הכלולים במועצה למקבצים אחרים.
- מבחינה גיאוגרפית, רכסים וטבעון מפרידות בין שתי המועצות שמציעים לאחד. מערכות המים והביוב קשורות למרחב שממערב למועצה. מערכת הכבישים פונה למפרץ ולמטרופולין. אין חיבורים מבחינת מערך הכבישים מזרחה. המועצה צמודת דופן לערים במחוז חיפה. קיימים חיבורים רבים עם הערים במפרץ: במערכות החינוך והרווחה; במערכת הביוב, קיים ש"פ במסגרת מכון הטיהור של חיפה. ש"פ קיים עם חיפה וערי המפרץ באיגודי ערים לכבאות, ולאיכות סביבה וכן ברשות נחל הקישון. בית העלמין המשמש את אזור חיפה והקריות נמצא בשטחה של מוא"ז זבולון. הרכבת הקלה, האמורה להגיע לקרית אתא, מגיעה לפארק התעשייה קרית יוחנן, שהוא בתחום שיפוט המועצה.
- מבחינת הועדה המקומית לתכנון ובנייה, וגם בחלוקה של ממ"י, מוא"ז זבולון מצויה במרחב התכנון של מחוז חיפה, ונכללת בתמ"מ 6 של מחוז חיפה. מוא"ז זבולון מצויה בתהליך של העברת שטחים מקיבוץ אושא, בו הושקעו כספים רבים. לא סביר שוועדה מרחבית אחרת תחל בתהליכי תכנון חדשים אודות שטחים אלו. העברת המועצה למחוז צפון תחייב העברת רשומות וארכיונים בכל משרדי הממשלה ומחוזותיהם, ועלויות אלו לא נלקחו בחשבון בהצעת הממשלה.
- הצעה שהועלתה בעבר להרחבת גבולות, תוך צירוף יישובים ממטה אשר, נתקלה בהתנגדות של משרד הפנים, בנימוק שלא רצוי להעביר יישובים ממחוז למחוז. יש היגיון לצרף יישובים אלו, והמועצה מוכנה לקלוט את עין המפרץ, אפק ונעמן. כמו כן, ניתן לצרף למוא"ז זבולון את הרדוף ועדי. האחרונים מסתייעים במוסדות חינוך של מוא"ז זבולון, ותושביהם פנו למועצה וביקשו לבצע איחוד כזה. המועצה מתנגדת להצעה להעביר יישובים ממוא"ז זבולון למוא"ז מטה אשר.

- המועצה הגישה לוועדה מסמך ובו החלטה של מליאת המועצה והועדה המקומיים המתנגדת לאיחוד, המנתק את יישובי המועצה מהמחוז ומסביבתם הגיאוגרפית הטבעית. המועצה נבחרה בסוף 2002, ומהלך האיחוד המבטל את רצון הציבור פוגע בהליך הדמוקרטי.
- המועצה הגישה לוועדה מסמכים ובהם ניתוח ההצעה לאיחוד המועצה עם שתי מועצות מקומיות ומ"מ רמת ישי במחוז הצפון. תחשיבי הממשלה נשענים על שני פרמטרים שלא חושבו כראוי - מספר התושבים מקבלי השירותים בפועל (מספרם גבוה יותר) וההוצאה השנתית הכוללת בניכוי שירותים ליישובים שאינם בשטח שיפוט המועצה. לאחר שיקלול ההוצאה הממוצעת הריאלית לנפש בפועל, צפוי "חיסכון שלילי" מהאיחוד. אחוז ההכנסות העצמיות במוא"ז זבולון הינו כ-60%, ומצביע על חוסן כלכלי. רשות קטנה אינה מהווה בהכרח נטל על קופת המדינה.
- מוא"ז זבולון מהווה נדבך מרכזי בתפיסה התכנונית הכוללת של מחוז חיפה, כפי שבוטאה בתמ"מ 6. ללא "מלכת הקריות", הפארק המטרופוליני ופרוייקטים נוספים תאבד התוכנית מערכה וההשקעות בהכנתה ירדו לטימיון. עפ"י יעדי האוכלוסייה במועצות המועמדות לאיחוד, צפויה הרשות המאוחדת לגדול עד 100,000 תושבים בשנת 2015. להיקף כזה אין אח ורע במפת המועצות האזוריות בישראל. המרחק בין היישובים הקיצוניים ברשות יהיה 70 ק"מ. יהיה צורך להקים מוקדי שירותים משניים, והתוצאה תהיה "חסרון לגודל".

מוא"ז מטה אשר

- המועצה קמה לפני 20 שנה, תוך איחוד 3 מועצות אזוריות- געתון, סולם צור ונעמן, ומונה כיום 31 ישובים. המועצה מוגדרת באשכול 4. חלק מהיישובים מוגדרים כיישובי קו עימות, אחרים כיישובי עורף. עפ"י תוכנית האב, יעד האוכלוסייה במועצה הינו 50 אלף תושבים. המפעלים האזוריים (ובהם "מילואות") מהווים בסיס כלכלי משותף ליישובי מטה אשר ולחלק ממוא"ז זבולון.
- איחוד משמעותו מתן שירותים ליישובים בפריסה רחבה. במסגרת האיחוד שבוצע בעבר בין שלושת המועצות אוחדו מוסדות חינוך, והם פועלים כיום כמרכזים אזוריים בתוך שטח המועצה. תהליך איחוד הינו ממושך, ולא יהיה זה נכון לקחת עכשיו את יישובי מוא"ז נעמן לשעבר ולהעבירם למוא"ז אחרת.

- בועדת שחר הציעה מוא"ז מטה אשר לחלק את מוא"ז זבולון בין מטה אשר ליזרעאל. ב-5 היישובים מזבולון, שמוצע לאחדם עם מטה אשר, מתגוררים 3,000 נפש. יש לכך הגיון מבחינה כלכלית וניהולית. המועצה איננה מצדדת בצירוף כל המועצה האזורית זבולון למטה אשר, אך יש יתרון באיחוד חלק מהישובים עם מוא"ז מטה אשר. ברם, מהלך לאיחוד משמעותו הקטנת מספר הרשויות. במהלך המוצע במחוז צפון מבטלים את מוא"ז זבולון. בהצעה לצרף 5 ישובים למוא"ז מטה אשר, לא מבטלים מועצה אזורית, ולכן אין ממצים את התועלת.

עיריית בקה אל גרבייה

- בבקה 20 אלף תושבים. בג'ת 8,000 איש. האבטלה בשני היישובים הינה בשיעור 10% ולמעלה מכך. איחוד הרשויות יביא לפיטורי עובדים ולאבטלה נוספת. לפי נתוני משרד הפנים, החוב של מ"מ ג'ת גבוה מהחוב של בקה, ואולי אף כפול ממנו.
- שר הפנים מציע לאחד את שתי הרשויות בתחום השיפוט הנוכחי. איחוד מצריך הרחבת תחום השיפוט. נושא זה נדון עתה בועדת חקירה לגבולות שמינה שר הפנים. לבקה ולג'ת אין אזור תעסוקה. כתוצאה מהיעדר אזורי תעסוקה, נוסעים התושבים לחדרה ולת"א כדי לעבוד. אזור כזה נדרש כדי לשפר את התעסוקה ביישובים ואת רמת החיים של התושבים. הדבר ירחיב את בסיס הארנונה של הרשות המאוחדת, וכך תימנע הגדלת הגירעון המוניציפאלי.
- מועצת העיר מתנגדת לאיחוד עם ג'ת. העירייה מציעה לדחות את האיחוד למספר שנים, לקדנציה הבאה של המועצה. את האיחוד יש לבצע לאחר בחינת כל הצרכים של הרשות המאוחדת ויישום המהלכים התכנוניים הנדרשים לכך.
- כאשר יתבצע האיחוד, הוא צריך לכלול את בקה וג'ת, וכן יישובים סמוכים נוספים: זמר, מייסר- (המצויה במרחק 1 ק"מ מבקה); מגל (בין ג'ת למגל מפרידים 200 מטר), וקיבוץ מצר. שני האחרונים שייכים למוא"ז מנשה. אם ההצעה לאיחוד אינה כוללת את זמר, העירייה מציעה לאחד את בקה אל גרבייה ואת ג'ת עם הכפר מייסר וקיבוץ מצר.
- העירייה הגישה לוועדה מסמך ובו החלטת מועצת העירייה להתנגד לאיחוד. קודם לאיחוד, יש להרחיב את תחום השיפוט של העירייה ולהקים אזור תעסוקה. נושאים אלו נדונים בועדת גבולות שמינה שר הפנים.

מועצה מקומית ג'ת

- בכפר ג'ת מתגוררים 9,000 איש. שיעור האבטלה הינו 23% (נתוני הלמ"ס מעוותים את התמונה במיגזר הערבי, כיוון שבני 18 – 21 שנים אינם יכולים להירשם כמובטלים מכוח החוק; גם חקלאי אינו יכול להירשם כמובטל מכוח החוק). 10% מהאוכלוסייה בג'ת הגיעה מהגדה המערבית, ומחצית מתיקי הרווחה עוסקים בקבוצת אוכלוסייה זו.
- נתוני הממשלה להוצאה הממוצעת לנפש בג'ת חושבו לפי 8,200 נפש, בעוד שמספר התושבים בפועל הינו למעלה מ-9,000 נפש. ההוצאה הממוצעת לשירותים לתושב ג'ת הינה 5,500 ₪ לנפש. לפי נתוני הממשלה, ההוצאה לנפש בג'ת גבוהה מהממוצע הארצי. ב-4 השנים האחרונות הצליחה המועצה לסגור פערים בתשתיות – בביוב, בניקוז, במערכת מים. ברם, ההשקעות בתשתיות מובילות לכך שההוצאות לתושב עולות. המועצה משקיעה בחינוך, וההוצאה הינה ש-77% מתלמידי התיכון מצליחים בבגרות. כל הילדים בגילאי 3-4 שנים לומדים במבנים שבנתה המועצה. מבחינת הממשלה, זוהי עלות גבוהה לנפש ורוצים להורידה ל-2,400 ₪ לנפש.
- הנתונים מציגים חסכון של 19 – 20 מלש"ח לשנה כתוצאה מהאיחוד. סה"כ ההכנסות של המועצה ממשרדי ממשלה הן 21 מלש"ח (12 ממשרד החינוך, 9 ממשרד הפנים - במסגרת המענק הכללי). אם יסגרו כליל את המועצה, ניתן לחסוך 3 מלש"ח לשנה. קיימים 16 עובדים שזכאים לפנסיה תקציבית, עלות השכר שלהם – 3 מלש"ח. עלות הפנסיה התקציבית הינה 1.5 מלש"ח לשנה. תקציב הפעולות הינו 4.6 מלש"ח לשנה, מהן ניתן לחסוך 1.5 מלש"ח לשנה.
- במועצת ג'ת יש שני עובדים בכירים, לא צפוי חיסכון משמעותי מקיצוץ משרות בתחום זה. ההוצאה המרכזית לשכר הינה במערכת החינוך, אין אפשרות לחסוך בתחום זה כתוצאה מהאיחוד. גם אם יפוטרו כל עובדי הרשות, יהיה חיסכון שנתי של 4 מלש"ח בשכר ו-2 מלש"ח בפעולות. המועצה מוכנה לבחון כל חלופה של קיצוץ בעלויות ולבצעה בכוחות עצמה. האיחוד לא יביא לייעול משמעותי ולא ישפר את רמת השירותים. מבחינת התושב, האיחוד יביא לכך שהארנונה תעלה, אגרות ביוב וניקוז תעלינה.
- הגירעונות בתקציב השוטף בשנים 2001 – 2002 היו 5.8 – 7 מלש"ח לשנה. המענק הכללי, שאושר ע"י משרד הפנים כמרכיב בתקציב באחת השנים, היה 12.5 מלש"ח; בפועל הועברו 3.5 מלש"ח פחות מהסכום שאושר. בשנים האחרונות הגיעו אחוזי

גביית הארנונה ל-60%; במים הגיעה הגבייה ל-73%. הגירעונות בתקציב אינם תוצאה של ניהול כושל.

- שני הישובים עדיין אינם בשלים לאיחוד מבחינת תשתיות, חינוך וכלכלה. שתי המועצות הינן גירעוניות. בקה אל גרבייה הינה עיר, אך אין לה מרכיבים בסיסיים של עיר. בספרו של פרופ' ערן רזין אודות שטחי שיפוט, מצוין הפרדוקס לפיו האוכלוסייה הערבית בישראל גדלה, ואילו שטחי השיפוט של המועצות הערביות קטנו. כביש חוצה ישראל מביא להפקעת קרקעות נוספות במרחב בקה-ג'ת. הממסד הישראלי יצר חסמים על התפתחות שתי הרשויות. צריך להכין תשתית לאיחוד, בדגש על מקומות תעסוקה בתוך המרחב היישובי, נכסים ורקע כלכלי נאות.

- עפ"י יעדי תוכנית 2020, תמ"מ 6 ותמ"מ 35, יהיו במרחב בקה-ג'ת 60 – 70 אלף תושבים. היכן יעבדו וממה יתפרנסו? המועצה תחומה בין כביש 6 ממזרח לקו התפר ממערב; מצפון ומדרום – ע"י אדמות מגל ומצר, כאשר מטעמים ביטחוניים לא ניתן להרחיב את שטחי השיפוט בכיוונים צפון ודרום. בעבר הופיע אזור תעסוקה במרחב, אך הוא הוצא מתמ"מ 6. רעננה בנתה אזור תעשייה, ותוך מספר שנים הפכה ליישוב נטול מענק. גם ג'ת יכולה לעשות זאת אם יינתן לה אזור תעסוקה. כרמיאל מתפתחת משום שהיא אזור עדיפות לאומית א'.

- ג'ת רוצה להישאר כפר, אינה רוצה להפוך לעיר. ג'ת מתקיימת בעיקר מחקלאות ומחינוך, בקה מתקיימת ממסחר וממעט תעשייה. ג'ת הינה מהכפרים המובילים בעולם מבחינת אחוז האקדמאים בכפר. ההיסטוריה של הכפר היא בת 5,500 שנים, ויש לשמר את המורשת הכפרית.

- ביישוב קיימת התנגדות גורפת להצעת האיחוד. בין שני היישובים שורר סכסוך ארוך ימים, היוצר מילכוד היסטורי. ב-1782 גורשו משפחות מבקה אל גרבייה ועברו לג'ת. המדובר בסכסוך שבטים, המופיע גם במקומות אחרים בעולם הערבי. הסכסוך הוא בן הקייסים, אל-עדנאניון, שמוצאם מחיג'אז, לבין אל-קחטניון, שמוצאם מתימן. שתי הקהילות נבדלות זו מזו, רק בשנים האחרונות קיים גידול בהיקף הנישואין בין צעירים משני הכפרים. מציעי האיחוד לא בדקו רקע זה, וסבורים שהמדובר באוכלוסיות דומות. העכבות המונעות שיתוף פעולה בין היישובים לא יביאו לייעול ולחיסכון, נהפוך הוא.

- בין שני היישובים קיימת הפרדה פיזית, לרבות דרך ארצית העוברת ביניהם. מערכת התכנון אינה ערוכה לאיחוד המוצע. יש לתת מענה תכנוני לפני איחוד. הניסיון לאחד יישובים צמודים, כגון ג'דידה ומקר, הביא לסכסוכים ולאלימות הן ברמת החמולה והן ברמה היישובית. עדיף ליצור מנגנוני שיתוף פונקציונאליים, ובאמצעותם להגיע בהדרגה, בתוך כעשור שנים, להסכמות על איחוד.
- איחוד משמעותו מחיקת זכותם של תושבי ג'ת לבחור ולהיבחר. ג'ת לא תוכל לקבל ייצוג הולם במועצה, ולא תוכל להביא לבחירת ראש רשות מג'ת. הדבר יחסל את המנהיגות המקומית, המובילה את חזון היישוב ואת התקווה לעתיד טוב יותר. מתוקף החלטת המועצה, ג'ת מתנגדת לאיחוד עם בקה אל גרבייה בהיעדר תשתיות הנותנות תקווה לעתיד. איחוד יש לבצע בהסכמה ולאחר הכנה נאותה. אם יכפו איחוד, התושבים יחרימו את הבחירות.
- המועצה מציעה להוסיף לאיחוד את זמר, תוך שינוי גבולות בין מחוז חיפה למחוז מרכז. בזמר יש 4,300 דונם שהם אדמות ממ"י. צרופה לרשות המאוחדת יאפשר ניצול של עתודות קרקע אלו לבנייה למגורים, מתקציבים זמינים (שאינם מנוצלים בהווה) של משהב"ש. גבול הרשות המאוחדת צריך לעבור בכביש 61, המופיע במפת התכנון כחוצה את הגדה לכיוון בקעת הירדן.
- המועצה הגישה לוועדה מסמך ובו החלטה של מליאת המועצה להתנגד לאיחוד עם ג'ת. האיחוד יביא לקיצוץ בכ"א העובד במועצה, הממלא בקושי אחר צרכי היישוב. המועצה מוכנה לבצע התייעלות וקיצוצי שכר, שיביאו לחיסכון המתבקש כתוצאה מהאיחוד המוצע, וכן להעמיק את שה"פ עם בקה אל גרבייה, כגון בנושאי מט"ש. האיחוד יטיל נטל נוסף על ג'ת, בשל מצבה הכספי של בקה אל גרבייה. האיחוד יגדיל את הפערים בין ההוצאה לנפש במגזר הערבי לבין ההוצאה לנפש במגזר היהודי.

מוא"ז חוף כרמל

- במקבץ מוצע לאחד מועצה מקומית עם מועצה אזורית; כיצד תנהל הרשות המאוחדת בדגם זה את ענייניה? כיצד ינוהל תהליך האיחוד מבחינה משפטית ותקציבית? יש להחיל הוראות מעבר מפורטות בנושאים רבים. איחוד עם מועצה מקומית (עתלית) וכפר הנוער כפר גלים מציב סוגיות סבוכות בנושאי ארנונה. המיסוי במועצה האזורית הינו בשני רבדים. ארנונה למועצה וכן מיסים לועד המקומי, תקבולים שאינם מופיעים בספרי המועצה.
- מוא"ז חוף הכרמל הינה בעלת אופי כפרי ואילו לעתלית אופי עירוני. סדרי העדיפויות בחינוך שונים בשתי המועצות. הרמה החברתית-כלכלית בחוף הכרמל שונה מזו של עתלית. מ"מ עתלית מצויה במשבר כספי עמוק. מוצע לאחדה עם מועצה המתנהלת באורח טוב מבחינה כספית. מוסר תשלומי הארנונה בחוף הכרמל גבוה בהרבה מאשר בעתלית. בעתלית קיימות התקשרויות עם קבלנים למספר שנים קדימה. כיצד ניתן יהיה לנהל את מערכות הבטוחות והשעבודים מול הבנקים, כאשר בכל רשות חוזים והתחייבויות שונים? רמות השכר בעתלית גבוהות יותר. אימוץ השכר הגבוה יותר ייצור גירעונות ביישוב המאוחד. בעתלית קיימת גם מועצה דתית, היוצרת הוצאה כספית נוספת. צרוף עתלית ייצור נטל כספי כבד על חוף הכרמל.
- המועצה מציעה לצרף לחוף הכרמל את שכונות 11, 12 באזור קיסריה ואת "דיור לעולה". כך גם באשר לשטחים גליליים באזור – מלון יערות הכרמל וכלא דמון. איחוד מצריך תגבור מקורות הכנסה של הרשות המאוחדת. תוספת הארנונה משטחים אלו תניב 3 מלש"ח לשנה. חייבים לכוון מרחב תכנון אחד בשטח הרשות המאוחדת.
- במסמכים שהגישה המועצה לוועדה הוצגה תמיכה מבחינה לאומית במהלך לאיחוד רשויות, שיתרום לייעול מוניציפאלי. הוצג הצורך בהסדרה מראש של הרכב מועצת הרשות המאוחדת עם עתלית, חוקי עזר והסכמי שכר, סמכויות תכנון ובנייה ותיקונים בשטח השיפוט של המועצה. העברת כפר גלים צריכה להתבצע בד בבד עם יכולת לגבות ארנונה מהכפר. לאור הסוגיות שעלו בשימועים הגישה המועצה לוועדה

מסמך הכולל החלטה של המועצה האזורית המתנגדת לאיחוד המוצע עם עתלית.
זאת, לאחר שהנושא נדון עם הועדים המקומיים במועצה.

מ"מ עתלית

- מועצת חוף הכרמל מורכבת מיישובים כפריים ומיישובים חקלאיים קטנים, המנוהלים ע"י ועדים מקומיים. ועדים אלו ימשיכו להתקיים גם לאחר האיחוד. עתלית הינה בעלת אופי עירוני, אם כי רוב הבניה הינה צמודת קרקע. המרקם החברתי השונה מונע שיתוף פעולה קהילתי. האיחוד עלול לבלום מאמצי פיתוח ויזמות בעתלית.
- בעתלית כ-5,000 נפש, והיא מצויה באשכול חברתי- כלכלי 6. ביישוב קיימות בעיות רווחה משמעותיות של קשישים ואחרים. האיחוד יביא לעלייה בדירוג החברתי-כלכלי, והדבר יגרע מהאפשרות לקבל תקציבי פיתוח ממשלתיים. האיחוד לא יביא לחסכון כספי משמעותי, שכן יפוטרו עובדים בודדים ברשויות. איחוד עם חוף הכרמל יביא לפריסה גיאוגרפית רחבה, שיצריך הסעות של תלמידים למרחקים.
- למרות המצב הכספי הקשה, עתלית יכולה להתנהל ולהתפתח כיישוב עצמאי. הבחירות למועצה התקיימו בתחילת 2003, והמועצה החדשה חותרת לפעול עצמאית ולהעלות את עתלית על דרך המלך. עתלית מתכננת להקים קרית חינוך, ואינה רוצה להסתמך על חיפה כנותנת שירותי חינוך. עתלית היא מובלעת באזור חוף הכרמל, עם נכסים היסטוריים ייחודיים: אתרים ארכיאולוגיים ולאומיים (מחנה מעפילים, חוות אהרונסון, המבצר הצלבני, אתר ארכיאולוגי תת-מימי). יש לאפשר למצות את הפוטנציאל הטמון בהם ובעיקר לשמור עליהם. לעתלית פוטנציאל פיתוח והתקדמות, לאחר תקופה קשה שכללה תוכנית הבראה והתייעלות.
- המועצה המקומית עתלית הגישה לועדה מסמכים ובהם התנגדות לאיחוד המוצע עם מוא"ז חוף הכרמל. המועצה הינה יישוב עירוני, המבקש לשמור על צביונו הנוכחי. זאת, תוך בנייה נמוכה, פיתוח תשתיות ותיירות, וגידול ליעד של 15 – 20 אלף תושבים, כפי שמתוכנן ליישוב. האיחוד יבלום את ההשקעות היזמיות בעתלית.

כפר גלים

- הכפר הוא בעל אופי כפרי-חקלאי. מצוי ברצף טריטוריאלי עם מ"א חוף הכרמל. בכפר מצויים כ- 1,000 תלמידים (250 מתוכם מתגוררים בפנימייה), סגל מורים וכן 150 – 200 תושבים, המהווים צוות חינוכי ומקצועי. התושבים מתגוררים בדירות שירות בכפר, כל עוד הם ממלאים את תפקידם בכפר הנוער. כל תלמידי עתלית בגילאי חט"ב- חט"ז לומדים בכפר גלים, כשהם מוסעים מדי יום לכפר. בהווה, הכפר פטור מארנונה. באם הכפר יאוחד עם רשויות אחרות, הארנונה תושט על התושבים המתגוררים בדירות השירות.
- הנהלת הכפר תומכת בתוכנית לאיחוד רשויות ללא סייג, ומוכנה לאיחוד עם חוף הכרמל. האיחוד ייתן מעמד פורמאלי למצב של שירותים מאוחדים (חינוך, אשפה, הדברת יתושים, ביטחון) הקיימים בפועל בין חוף הכרמל לכפר גלים. שאלות של אספקת מים נדונות כיום בראייה אזורית מול חוף הכרמל ואגודת המים שלה. חלק מתקצוב כפר גלים מגיע דרך מוא"ז חוף הכרמל. האיחוד יגרום להרגעת הלחצים סביב קרקעות כפר גלים, שגורמים שונים לטשו עיניים אליהן. שיוך מוניציפאלי יבוא יחד עם סמכות תכנון, וישרת את ענייני הכפר.
- חלופה אחרת, כגון צרוף כפר גלים לטירת הכרמל, מסוכנת יותר מבחינת לחצי הפיתוח הצפויים. טירת כרמל הינה ישות עירונית, עם ראייה שונה מכפר גלים בתחום התכנון והבינוי, כולל נכונות לבניה רוויה.

סוגיות נוספות

- לועדה הופנה חומר בכתב של גורמים נוספים, שטענו לעניין הצעת הממשלה לאיחוד. להלן עמדת מרכז השלטון המקומי כפי שהועלתה בפני הועדה.

מרכז השלטון המקומי

- המרכז מייצג את כל הרשויות העירוניות בישראל, ולכן הוא בעל עניין בתוכנית לאיחוד רשויות מקומיות. המרכז גורס כי תוכנית כה נרחבת יש להכין תוך שיתוף עם משרדי הממשלה הרלבנטיים (חינוך, רווחה וכו') ועם מרכז השלטון המקומי. החיסכון האמיתי יהיה נמוך בהרבה ממה שהוצג ע"י משרד ראה"מ, ולפיכך ההשפעה המרכזית תהיה הפגיעה במרקם החברתי ובאיכות החיים של התושבים. התוכנית תביא לפגיעה ברמת השירותים המקומיים, תפגע בתושב, תקטין את ההזדהות שלו עם הקהילה המקומית, ולכן תקטין את נכונותו לתרום לקהילה.
- יש הוצאות קשורות ברשויות שבהן לא תחול הפחתה: פירעון מלוות, כבישים ותחזוקת רחובות. יש להביא בחשבון עלויות נוספות, כגון יציאה לפנסיה ופיצויי פיטורין. יש רשויות שכבר איחדו שירותים עם אחרות, ולכן לא יהיה חיסכון נוסף מהאיחוד ביניהן. בבדיקה של מקבץ אחד – דלית אל כרמל ועוספייה (מקבץ 22), נמצא שהחיסכון מהאיחוד יהיה 2% מהתקציב המאוחד, הרבה פחות ממה שמוצג ע"י הממשלה.
- כאשר הולכים למהלך של איחוד רשויות, צריך לשקול תחילה מהלכים פחות דרסטיים, כגון הרחבת השימוש באיגודי ערים. על הממשלה לנהל את התהליך במתכונת של סוף מעשה במחשבה תחילה. יש לאסוף את הרשויות שמעוניינת באיחוד, להתחשב ברצון התושבים, לבצע פיילוט ולהפיק ממנו לקחים.
- במכבים וברעות התנהלה הידברות בין הממשלה לתושבים כדי להפיג את חששותיהם מהאיחוד.
ראשל"צ ונחלת יהודה אוחדו לאחר הידברות אינטנסיבית בין משרד הפנים לתושבים, ונכונות ממשלתית לשאת בעלויות הגירעון של נחלת יהודה. ניתן לאחד

את מקבץ הקריות, שכן בשירותים רבים באזור כבר קיים שיתוף. יש להעביר לעיר המאוחדת סמכויות נוספות ממושרדי הממשלה.

■ התיב המרכזי בתוכנית הינו חקיקה. השימוע הינו לפני משורת הדין. הליך החקיקה פוגע בזכויות יסוד, וספק אם יעמוד בבחינה משפטית. גם חקיקה ראשית כפופה לביקורת של ביהמ"ש. האם המסגרת המוניציפאלית שאדם חי בה הינה זכות יסוד חוקתית? לכאורה, שר הפנים קובע גבולות לרשות בצו, ולפיכך זוהי החלטה מנהלית. ברם, ההשקפה ה"מנהלית" אינה מקובלת בעולם הנאור. השלטון המקומי הינו תא דמוקרטי בסיסי. מקובל לראות את זכותו של הפרט לחיות בקהילה שהוא בחר בה, עם אנשים שהוא רוצה לחיות במחיצתם, לשלוח את ילדיו למוסדות חינוך שהוא בחר. האמנה האירופית לשלטון המקומי מעגנת את ההגנה על הגבולות המוניציפאליים. קהילה מתארגנת מלמטה, וההכרזה על הגבולות משקפת את ההתפתחות מלמטה. האמנה האירופית קוראת לביצוע שינויים במגבלות המוניציפאליים תוך שימוש במשאל (רפרנדום) – "במידת האפשר, ובמדינות שבהן נהוגים משאלים כאלו".

■ ההליך הנוכחי לאיחוד רשויות בישראל הינו מהיר, סיטוני ודורסני, בשונה מהמכניזם של ועדת גבולות. ההליך הנוכחי פוגע בזכויות היסוד של הפרט, שבתי המשפט בישראל מגנים עליהן. רצון התושבים הוא פרמטר שצריך לשקלל אותו כדי להגיע לאיזון אינטרסים. לדוגמא, ניתן לשאול את התושבים האם הם מוכנים לשלם ארנונה גבוהה יותר כדי לקיים מערכת שירותים ביישוב קהילתי, תוך שמירה על עצמאותו.

■ לפי הצעת החוק, המסמך המרכזי הינו "תוכנית האיחוד". אם לא תוכן התוכנית, שר הפנים ימנה אדם שיכין אותה. באם לא תבוצע התוכנית, שר הפנים ימנה אדם שיבצע אותה. מאחר וחלק ניכר מהרשויות מתנגדות לאיחוד, העיכובים והמאבקים נגד האיחוד יימשכו. קשה לבצע פטורי עובדים ללא הידברות מוקדמת. יהיה צורך לפרק תאגידים עירוניים, שפועלים לפי מיסוי כללי, ויהיה צורך לשלם מס הכנסה ומע"מ בהליכי הפירוק שלהם.

יש לפעול עפ"י המלצות ועדת גדיש, לפיה יושבת המענק הכללי על מצב חברתי-כלכלי, וליישם זאת במשך 6 שנים. רשויות מוכנות להיכנס לתהליך שבו ישתחררו, תוך מספר שנים, מהמענק הכללי. במקרה של חולון ואזור, נבנתה תוכנית ל-10

שנים שהתבססה על הלוואות בנקאיות וירידה הדרגתית במענק הכללי. ברמות השבים (1,200 תושבים) התקציב הינו 6.5 מלש"ח, והמענק הכללי הינו 1 מלש"ח. הוצע לאחדה עם מוא"ז דרום השרון, והתושבים הגיעו למסקנה שהתקציב שיוקצה להם במסגרת הרשות המאוחדת יהיה 3.5 מלש"ח. לכן הציעו לוותר על המענק הכללי ולהישאר כיישוב עצמאי.

2.3 המלצות הועדה

מקבץ 21 : זיכרון יעקב, בנימינה, גבעת עדה

המלצה :

מומלץ לנקוט באחת משתי אפשרויות: (1) איחוד שיכלול בשלב זה את בנימינה וגבעת עדה בלבד, כאשר זיכרון יעקב תישאר מועצה מקומית נפרדת. (2) איחוד שלוש המועצות המקומיות – זיכרון יעקב, בנימינה וגבעת עדה – למועצה מקומית אחת. החלופה השנייה מובילה לחיסכון כספי גדול יותר מהראשונה, אך גלומים בה סיכונים משמעותיים בצד התכנון והפיתוח (לחצי פיתוח על שטחים פתוחים איכותיים המפרידים בין שלוש הרשויות המקומיות) והיא גם תיתקל במכשולים גדולים יותר ליישום. החלופה הראשונה מחייבת באופן מיוחד טיפול במצב התקציבי-ניהולי הבעייתי של בנימינה, שהיא הגדולה מבין שתי הרשויות המיועדות לאיחוד בחלופה זו.

עיקרי הנימוקים:

*. איחוד שלוש הרשויות המקומיות צפוי להביא לחיסכון שנתי ישיר של כ-6 מיליון שקלים. איחוד של בנימינה וגבעת עדה יביא לחיסכון קטן יותר (2-2.5 מיליון ש"ח). בנוסף לכך צפויים חסכוניות עקיפים, אך במקביל גם הוצאות הכרוכות באיחוד.

*. חלק מעובדי הרשויות אמורים לצאת לפנסיות בשנים הקרובות, גם ללא קשר לאיחוד המוצע. על כן, אין לייחס למרכיב זה עלויות נוספות שייזקפו להוצאות בגין האיחוד.

*. גבעת עדה היא אחת מהרשויות המקומיות הקטנות במדינה (כ-2400 תושבים), המהוות נטל כלכלי משמעותי (במונחים לנפש) על המדינה. המועצה תתקשה לתפקד אם המענקים הממשלתיים יקוצצו באופן חד.

*. שלושת הישובים הם בעלי מאפיינים חברתיים ופיסיים דומים.

*. שלושת הישובים כלולים באותו מרחב תכנון (שומרון). יש להן איגודי ערים משותפים (כבאות, וטרינריה, חינוך) והם מקבלים שירותים ממלכתיים באותם מקומות.

*. האיחוד המוצע כולל הקמת מועצה מקומית (או עירייה) מאוחדת, מכיוון שאין זה סביר להקים מועצה אזורית שתכלול יישוב כה גדול כמו זיכרון יעקב. ניתן

לשמור על הייצוג המקומי והזהות המקומית באמצעות הקמת רובע עירוני או מינהל מקומי לכל אחד מהיישובים שיאוחדו.

התניות/סוגיות הדורשות התייחסות וטיפול:

*. שלושת היישובים מוקפים על ידי שטחים פתוחים ירוקים איכותיים, המפרידים ביניהם. שטחים אלה אמורים להישאר פתוחים על פי התוכניות הארציות והמחוזיות הרלוונטיות. איחוד היישובים לרשות מקומית אחת עלול להגדיל את לחצי הפיתוח על שטחים אלה, כאשר לרשות המקומית יהיה מניע כלכלי שיפותחו, על מנת לצמצם עלויות אספקת שירותים, ועל מנת לזכות בתקבולים, כמו היטלי השבחה נכבדים על קרקע חקלאית פרטית המוסבת לבנייה ומסי ארנונה ממרכזים מסחריים ושימושי קרקע עסקיים אחרים. יגבר גם התמריץ לסלילת דרכים ולהקמת מבני ציבור שונים בשטחים פתוחים בין היישובים. איחוד בנימינה וגבעת עדה בלבד יכול לצמצם לחצים אלה (למרות שהלחצים יהיו קיימים בכל מקרה ובודאי לאחר השלמת כביש מס' 6), מכיוון ששימור האופי הכפרי עשוי להיות בעל השפעה רבה יותר ברשות שתכלול רק את שני היישובים האלה (בקרבת חברי הועדה נשמעו דעות שונות בנושא זה).

*. שלוש הרשויות המקומיות מתנגדות בתוקף לאיחוד המוצע בעיתוי הנוכחי, שיפגע לטענתן בזהויות מקומיות. מתקבל הרושם שההתנגדות בגבעת עדה נחרצת פחות, ככל הנראה מתוך הכרה בקושי להצדיק את המשך קיומה של מועצה מקומית כה קטנה אם אכן יתבצע מהלך של איחוד רשויות מקומיות. במקרה זה מעדיפה גבעת עדה איחוד עם המועצה האזורית אלונה, הקטנה ממנה (אולי בצירוף כמה יישובים סמוכים ממנשה), ולהיות לועד מקומי במועצה האזורית. אולם גם המועצה האזורית המאוחדת תהייה קטנה והחיסכון שינבע מצעד זה יהיה מוגבל, מה גם שאלונה מיועדת לאיחוד עם המועצה האזורית מנשה. גבעת עדה מתנגדת בכל תוקף לאיחוד עם המועצה האזורית מנשה ועדיף לה במקרה זה אפילו האיחוד עם מושבות הברון. בנימינה מוכנה להתאחד עם גבעת עדה הקטנה ממנה, אך לא עם זיכרון יעקב. יש להעיר שהתקבלו גם מכתבים מתושבי יישובים אלה התומכים באיחוד ומבקרים את רמת הניהול של המועצות המקומיות.

*. הדוברים הדגישו השפעות אפשריות של האיחוד על הזהות המקומית של היישובים: מושבות בעלות היסטוריה ייחודית, כולל הבעיה של בחירת שם לרשות

המאוחדת.

*. לזיכרון יעקב תוכניות פיתוח משמעותיות ולטענת הרשות המקומית אין זה הזמן המתאים להיערך במקביל לאיחוד הרשות עם בנימינה וגבעת עדה, בטרם יפותחו שטחים מניבים (מבחינת מיסוי מקומי) במינון מתאים. איחוד מוקדם מדי יביא לטענתה לקריסה תקציבית.

*. טענה שהודגשה על ידי דוברי הרשויות המקומיות: שלושת היישובים מתאפיינים כבר כיום בצפיפויות נמוכות המייקרות את עלות השירותים המוניציפאליים. האיחוד לא יפתור את הבעיה, בפרט לאור המרחקים הגדולים שבין היישובים (ששטחים פתוחים נרחבים מפרידים ביניהם).

*. נציגי הרשויות המקומיות התייחסו לתוצאות, הנחשבות לבלתי מוצלחות, של איחוד פרדס חנה-כרכור בשנת 1969, והדגישו את הצורך להימנע מתוצאות דומות. השאלה היא כמובן אם בעיותיה של פרדס חנה-כרכור נובעות מהאיחוד או מניהול כושל שאינו קשור באיחוד. יש להעיר שזיכרון יעקב, בנימינה וגבעת עדה סובלות (גם ללא שנערך איחוד רשויות כלשהו) ממצב תקציבי וניהולי לא קל.

*. הועדה מוצאת כי שלוש הרשויות אינן חזקות מבחינה תקציבית והאיחוד יהיה כרוך בעלויות ובטיפול בסוגיית חלוקת נטל הגירעונות וההתחייבויות של כל רשות, בדומה למקבצים אחרים, כך שעלות הנובעת מגירעונות והתחייבויות שיצרה רשות אחת לא תוטל באופן בלתי סביר על תושבי האחרות. גבעת עדה עברה לאחרונה תוכנית הבראה והמצב הכספי ניהולי הקשה ביותר הוא אפוא בבנימינה.

*. לאור האמור לעיל, איחוד של בנימינה וגבעת עדה בלבד, יצור מצב בעייתי שבו הרשות המקומית הגדולה יותר סובלת ממצב תקציבי קשה ביותר ומנורמות בעייתיות של ניהול כספי. ללא ליווי צמוד ושידוד מערכות כולל (מעבר לטיפול טכני בגירעונות ובעלויות איחוד) עלול איחוד עם בנימינה לפגוע בגבעת עדה.

*. לסיכום, החלופות העומדות על הפרק הן כדלקמן:

(1) שמירה על המצב הקיים. החיסרון העיקרי: נטל תקציבי, בפרט של אחזקת המועצה המקומית הזעירה גבעת עדה, אך גם של בנימינה.

(2) איחוד של גבעת עדה עם המועצה האזורית אלונה ואולי עם יישובים סמוכים מהמועצה האזורית מנשה. החיסרון העיקרי: גם המועצה המאוחדת תהייה קטנה ותסבול מהיעדר יתרונות לגודל.

(3) איחוד של גבעת עדה עם המועצה האזורית מנשה. החיסרון: גבעת עדה מתנגדת לאיחוד עם מועצה כה מגוונת ומרוחקת. מנשה מיועדת גם להתאחד עם המועצה האזורית אלונה ועם המועצה המקומית קציר-חריש עתירת הבעיות (ראה להלן) וספק אם רצוי להוסיף לה איחוד מורכב נוסף.

(4) איחוד של גבעת עדה ובנימינה. החיסרון העיקרי: המצב הכספי-ניהולי של בנימינה, שתהייה הרשות הגדולה מבין השנים שיאוחדו. כמו כן, גם הרשות המאוחדת תהייה קטנה יחסית.

(5) איחוד של גבעת עדה, בנימינה וזיכרון יעקב. החיסרון העיקרי: עידוד פיתוח על שטחים פתוחים איכותיים, והתנגדויות רבות על רקע אפשרות לפגיעה בזהויות היסטוריות במסגרת של מועצה מקומית או עירייה מאוחדת.

כאמור, נראה לנו שאחת משתי החלופות האחרונות היא העדיפה.

מקבץ 22: דלית אל כרמל, עוספייה

המלצה:

יש לאחד את המועצות המקומיות דלית אל כרמל ועוספייה לעירייה אחת. בעניין עיתוי הצעד קיימות שתי אפשרויות: (1) ביצוע הצעד מיד; (2) ביצוע הצעד לקראת הבחירות הבאות (בין השנים 2006 ל-2008), לאור בעיות התפקוד הבלתי תקין שהתגלו בועדה המרחבית לתכנון ולבניה רכס הכרמל, וחשש מנזקים שיגרמו אם הועדה המרחבית תוחלף כעת בועדה מקומית של עירייה מאוחדת.

עיקרי הנימוקים:

*. החיסכון הישיר הצפוי מהאיחוד הוא 4.5 מיליון שקלים (לא כולל חסכונות עקיפים ועלויות איחוד).

*. האוכלוסיות בשני היישובים הן דומות. בין שני היישובים קיים רצף טריטוריאלי של שטח בנוי כבר כיום וקיימים ביניהם קשרים הדוקים, כולל מערכות שירותים משותפות.

*. שתי הרשויות המקומיות סובלות מבעיות קשות של ניהול ותקציב, וכך גם מצבה של הועדה המרחבית לתכנון ולבניה – רכס הכרמל – המשותפת לשתי הרשויות. האיחוד המוצע אמנם אינו מבטיח שינוי נורמות ושידוד מערכות, אך אם יבוצע כהלכה יש בו פוטנציאל לשינוי, מה גם שקיימים יתרונות לגודל באיחוד, הן תקציביים והן בכל הנוגע לרמת השירותים.

*. מתנגדים לאיחוד שהופיעו בפני הועדה איימו בחרם בחירות וטענו גם שלאיחוד יהיו השלכות ביטחוניות-פוליטיות, שינבעו בעיקר מכניסת לא דרוזים לרשות המקומית המאוחדת. אולם לטענה זו לא ניתן גיבוי משמעותי – מדוע השינוי המוניציפאלי ישפיע על דפוסי הגירה ועל הצביון הדרוזי של המקום? דווקא ביקורתם העזה של המתנגדים לאיחוד על הכשלים הניהוליים בשתי המועצות המקומיות חיזקה את הדעה שאכן נדרש שינוי במערכת המוניציפאלית במקום.

התניות/סוגיות הדורשות התייחסות וטיפול:

* צפויה התנגדות עזה של תושבי שתי הרשויות המקומיות, ובפרט עוספייה הקטנה יותר, לאיחוד המוצע. מועמדים לראשות המועצה המקומית דלית אל כרמל וחברי מועצה אף השמיעו ביקורת כלפי ראש המועצה שהציג כביכול עמדה התומכת באיחוד בפני הועדה. בפועל, ראש המועצה המקומית הביע התנגדות לאיחוד במתכונת שהוצעה. הוא ציין, בהתאם להחלטה שהתקבלה במועצה, שאם תוגש תוכנית אלטרנטיבית לאיחוד, שתכלול השקעה בפרויקטים בתחום התשתיות, תגדיל את שטחי השיפוט, תעודד יזמות כלכלית, תכלול השקעה נוספת בחינוך ובתרבות ותעלה את רמת השירות והרווחה של התושבים יהיו מוכנים לשקול אותה באהדה.

* פירוק הועדה המרחבית לתכנון ולבניה רכס הכרמל הוא חיסכון בפני עצמו. ברם, את הפיכת מליאת הרשות לועדה מקומית לתכנון ולבניה יש ללוות במהלכים של סמכות ואחריות שיביאו לשיפור מוחשי בהסדרת נושאי התכנון והבניה ושלטון החוק בנושאי בינוי ביישובים המתאחדים. לאור בעיית הבניה הבלתי חוקית ביישובים, מינוי ועדה מקומית לפי סעיף 18 לחוק התכנון והבניה בעייתי, וזאת למרות החיסכון התקציבי. יש אפוא לשקול את הרכב הועדה המקומית והפיקוח על תפקודה בשנים הראשונות לפעילותה. בעיה זו היא גם הנימוק העיקרי לחלופה המציעה לעכב את איחוד שתי הרשויות למספר שנים.

* היוזמה לאיחוד רשויות מוצגת כל כולה כמהלך לחסוך כספים לקופת המדינה. במצב זה כאשר יש רק "מקל" ולא מוצע כל "גזר" מובטחת התנגדות גורפת למהלך. לדברי ראש המועצה המקומית דלית אל כרמל התייחסות רצינית לאיחוד תיתכן רק אם יכללו בו תמריצים: סיוע להתגברות על גירעונות, הקצאת שטחים לתעסוקה, צעדים לשיפור רמת השירותים לתושבים. יש לגבש הצעה משופרת שמציגה את האיחוד כהזדמנות ולא רק כקיצוץ בהוצאות ופיטורין, כאשר החיסכון ילך לממשלה.

* מצד נציגי עוספייה וגם מצד כמה מנציגי דלית אל כרמל הועלו טענות על פגיעה בזהות המקומית, על כישלון בית הספר המשותף לדלית ולעוספייה (רונסון), על כך שאנשי דלית אל כרמל הגדולה יותר ישלטו בעירייה המאוחדת, במצב בו ההצבעה

היא על פי חמולות, ועל שוני תרבותי בין שני היישובים. מנגד ניתן לטעון שעיקר הבעיה היא בנבחרים ובפקידים החוששים למשרותיהם, והמשכנעים ללא קושי רב את הציבור להתנגד למהלך.

מקבץ 23: מעלה עירון, מעוויה;

מקבץ 28: ערעה, כפר קרע, בסמ"ה (למעט מעוויה)

המלצה:

אין לערוך כעת שינויים במפת הרשויות המקומיות במקבצים אלה. אמנם יתכן חיסכון כספי מסוים מאיחוד רשויות מקומיות בואדי ערה (ובפרט הגיוני ביטולה של המועצה המקומית הקטנה והמפוצלת בסמ"ה), אולם הבעיות והסיכונים הגלומים בביצוע השינויים המוצעים באזור זה עולים על התועלת הכלכלית שבו.

עיקרי הנימוקים:

*. על פי חישובינו איחוד ערעה, כפר קרע ובסמ"ה יביא בטווח הארוך לחיסכון של 5.11- מיליון ש"ח בשנה. העברת מעוויה מבסמ"ה למעלה עירון לא תביא לחיסכון כספי כלשהו.

*. מעוויה מרוחקת ומנותקת משאר יישובי המועצה המקומית מעלה עירון. צירופה למעלה עירון רק יעמיס על מעלה עירון הוצאות נוספות, ובפרט שהמדובר ביישוב עתיר בעיות.

*. בסמ"ה היא מועצה של "שאריות": שלושה יישובים קטנים ומרוחקים זה מזה (ברטעה, עין אל סהלה, מעוויה), שהיו קטנים מכדי לקבל כל אחד מעמד של מועצה מקומית עצמאית, ולא נמצאה רשות גדולה יותר שניתן יהיה לספחם אליה. יתכן מאוד שנעשתה טעות בשנת 1996, כאשר מיהר משרד הפנים לפרק את המועצה האזורית נחל עירון לשתי מועצות מקומיות: מעלה עירון ובסמ"ה. כעת לא נראה סביר לפרק את המועצות שהוקמו, שנתיים בלבד לאחר שנערכו בהן בחירות, ולשנות שוב את המבנה המוניציפאלי במקום.

*. בבסמ"ה יש התנגדות כללית לאיחוד עם ערערה (שעד היום טרם הצליחה לקלוט כהלכה את ערה שצורפה אליה ב-1990) ועם כפר קרע על בעיותיה הפוליטיות. במועצה זו יהיו יישובי בסמ"ה חסרי כוח פוליטי. בסמ"ה מוכנה לקלוט לתחומה את היישובים הערבים הקטנים הנמצאים בשטח מנשה (הוזכרה גם נכונות לקלוט את קיבוץ מצר), אך לא נמצאה סיבה טובה לביצוע צעד זה.

*. ערערה (14,000 תושבים) סבלה ממשבר ממושך ומגירעון גדול שהביא למינוי ועדה קרואה, ולא הצליחה עד כה לקלוט כהלכה את ערה. עלות שיקום המועצה בסיוע משרד הפנים היה לדברי החשב המלווה 25-32 מיליון שקלים. הועדה הקרואה טיפלה בצד הכספי אך הצד הניהולי עדין בבנייה לאחר בחירות 2002. איחוד כעת עלול לעצור מומנטום של שיקום ויש להתמקד בו ובפיתוח תשתיות חיוניות, ולא להשקיע את המאמצים באיחוד עם כפר קרע על בעיותיה.

*. שלושת הרשויות המקומיות המיועדות לאיחוד – כפר קרע, ערערה ובסמ"ה – מתאפיינות בהוצאות נמוכות מאוד לנפש. לטענת כפר קרע, בהתחשב בחסם התחתון להוצאות לנפש כפי שהוגדר בחישוב שנערך במשרד ראש הממשלה, התקציב ברשות המאוחדת צריך אפילו לגדול. המעבר ממעמד מועצה מקומית למעמד עיר יהיה כרוך גם הוא בהוצאות נוספות.

*. לטענת כפר קרע, לאורך השנים שימש כפר קרע (13,100 תושבים) גורם מאזן בתוך המרקם של ואדי ערה אל מול הלחצים של גורמים אזוריים אחרים, הפוגעים בדו-קיום היהודי-ערבי. בתוך הכפר יש איזונים בין המשפחות המובילות. האיחוד יחליש את משפחות עטאמנה, יחיא ומצראווה. האיחוד ישנה את הייצוג הפוליטי, וברשות המאוחדת צפויה הקצנה לכיוון גופים כגון בל"ד, חד"ש והתנועה האסלאמית. האיחוד יביא לשליטה של התנועה האסלאמית בכל היישובים המוצעים לאיחוד. הרשות המאוחדת תהפוך לאום אל פחם ב' ולאחר מכן לאום אל פחם רבתי. לאנשים הדוגלים בדו-קיום באזור לא יהיה מה לחפש ברשות המאוחדת.

*. קיימת אפשרות לצרף את מעווייה לאום אל פחם, אך גם זו בעייתית מבחינת כיווני הפיתוח הרצויים באזור.

*. הבחירות למועצות המקומיות מעלה עירון ובסמ"ה התקיימו לראשונה רק ב-2001 ומערכת בחירות נוספת כעת רק תגרום לנזק רב. גם בערערה היו הבחירות

האחרונות בשנת 2002, לאחר שבמקום פעלה קודם לכן ועדה קרואה ומערכת
בחירות נוספת בזמן הקרוב לא תהייה לטובה.

מקבץ 24: מנשה, אלונה, קציר-חריש

המלצה:

יש לאחד את המועצות האזוריות מנשה ואלונה. בתנאים הנוכחיים, יש הצדקה גם לפירוק המועצה המקומית קציר-חריש ולצירוף יישוביה כועדים מקומיים למועצה האזורית. אולם, צעד זה מותנה בהגדרת מדיניות ברמה הלאומית בכל הנוגע להמשך פיתוחה של קציר-חריש, לאור בעיותיו הקשות של היישוב חריש. קיים ספק רב אם המועצה האזורית מנשה תוכל להתמודד עם בעיותיו של חריש ולקדם את פיתוחו והיא תוכל לכל היותר לשמש כמסגרת מוניציפאלית פורמאלית לפעולות שיעשו ביוזמת משרדי ממשלה. מן הראוי לשקול גם את איחוד המועצה האזורית מגידו עם המועצה האזורית מנשה-אלונה, אם כי הדבר מחייב בדיקה נוספת וספק אם ניתן לבצעו כעת.

עיקרי הנימוקים:

*. איחוד המועצות האזוריות מנשה ואלונה וצירוף קציר-חריש למועצה האזורית צפוי להביא חסכון כספי שנתי ישיר שנאמד ב-4.1 מיליון ש"ח ולחסכונות עקיפים נוספים. יש להדגיש שתהיינה עלויות לתהליך האיחוד עצמו, הן למיזוג שתי המועצות האזוריות והן לפירוק המועצה המקומית קציר-חריש.

*. המועצה האזורית אלונה היא מהרשויות המקומיות הקטנות ביותר בארץ (1100 תושבים), ומתאפיינת אפוא ברמה גבוהה מאוד של הוצאות לנפש ושל מענקים והשתתפויות ממשלה לנפש. אופי האוכלוסייה בשתי המועצות האזוריות הוא דומה ואבד הכלח על ההצדקה היחידה לקיומה הנפרד של אלונה (הייחודיות של משקי חירות-בית"ר בהשוואה לאלה של תנועות השמאל), למרות טענתו של ראש המועצה שמאפיין זה הוא עדין בעל משמעות. לא סביר שמהלך כלשהו של איחוד רשויות מקומיות יפסח על רשות זעירה זו.

*. שלוש הרשויות המקומיות נמצאות כיום באותו מרחב תכנון (מנשה אלונה).

*. יש הצדקה כלכלית לצרף את קציר-חריש למועצה האזורית המאוחדת מנשה אלונה. המועצה המקומית קציר-חריש, לא רק שהיא קטנה מאוד (כ-3000-3500 תושבים), אלא שהיא גם מפוצלת בפועל ליותר מיישוב אחד ואין לה אפוא זכות קיום כלכלית. במספר מקרים בעבר (מודיעין, שוהם, אלעד) הוקמה מועצה מקומית עצמאית ליישוב חדש אף בטרם אוכלס, וזאת מכיוון שהיה ברור שהיישוב יהיה לעיר תוך שנים ספורות, ועל מנת לייעל את הטיפול בו ולדאוג שההכנסות

מהיטלים ואגרות הנובעים מפיתוחו אכן יושקעו במקום. במקרה של קציר-חריש, גם אם הייתה כוונה להקים עיר חדשה בתוך שנים ספורות, הרי שזו נכשלה.

*. הכרעה בעניין העתיד המוניציפאלי של קציר-חריש כרוכה במדיניות הלאומית-ממשלתית בנוגע למקום זה, ובהערכה לגבי סיכויי הצלחתה וקצב מימושה של מדיניות זו: ראשית, האם צפוי היישוב לגדול ולהתפתח במידה ניכרת בשנים הקרובות ולהפוך לעיר (בהתאם לתוכניות שהזכיר בפנינו ראש המועצה המקומית קציר-חריש), או שהמדובר ביישוב שכשל (הכוונה לחריש) שספק אם יתאושש ויצמח בשנים הקרובות? אולי רצוי שהיישוב חריש לא יבנה במהירות יתר, אחרת יגדל לעיר בעייתית ביותר (כדוגמת הבעיות המאפיינות את לוד – בעיות שעלויות להקרין באופן שלילי גם על קציר אם תישאר ברשות המקומית קציר-חריש וחריש תהפוך לגדולה מקציר)? האם מסוגלת רשות מקומית כלשהי להתמודד עם בעיותיו של חריש, או שיש להעבירה לאחריות צוות הקמה כלשהו, שיטפל בפתרון בעיותיה ובקידומה כפרויקט לאומי, גם אם פורמאלית יהיה היישוב ועד מקומי במועצה האזורית או רשות מקומית עצמאית? סוגיית חריש היא אפוא סוגיה שפתרונה הוא ברמה הלאומית. אם נחרצת הממשלה בדעתה שחריש תצמח בזמן הקרוב באופן מואץ אזי אין טעם לפרק את המועצה המקומית. אולם אם קיים ספק בכך (כפי שאכן התרשמה הועדה), או שאין זה כלל רצוי, או שצמיחה מהירה של חריש כפרבר עוני דו-לאומי עלולה לפגוע גם בקציר, כי אז עדיף לפרק את המועצה המקומית.

*. סביר לקבוע שלתושבי קציר אכן נוח יותר בטווח הקצר להיות חלק מקציר-חריש, כל עוד הקופה הציבורית (הממשלתית) היא זו המממנת את הנטל הנוסף הכרוך בקיום הרשות המקומית הקטנה. אולם גם במצב זה, במידה וחריש אכן תצמח בהדרגה, אך בעיותיה הקשות לא יפתרו, היא עלולה "להטביע" בבעיותיה את קציר שתהפוך ליישוב הקטן יותר במועצה המקומית. אמנם אפשרות זו לא הועלתה

בפנינו על ידי צד כלשהו אך אם יש בה ממש, יש יתרון שקציר תהפוך לועד מקומי במועצה האזורית מנשה, וחריש תטופל בנפרד, בין אם כוועד מקומי, או כרשות עצמאית.

*. מוצע לבחון את אפשרות איחודה של המועצה האזורית מגידו עם המועצה האזורית מנשה אלונה, במקום האיחוד המוצע עם עמק יזרעאל. קיים היגיון גיאוגרפי באיחוד זה וגם המרקם החברתי בשתי המועצות הוא דומה. על פי המועצה האזורית מגידו, איחוד כזה מכיל בתוכו את כל המרכיבים של איחוד מוצלח. אולם יישומה של חלופה זו כעת הוא בעייתי בגלל בעיות נגישות שתיפתרנה ככל הנראה עם הקמתו של כביש מס' 6 קטע 18 ודרך אזורית 672. יישומה של החלופה כרוך בהעברת המועצה האזורית מגידו ממחוז הצפון למחוז חיפה. קיים אפוא קושי לבחון אותה כהלכה בועדות בהרכב הנוכחי, המטפלות כל אחת רק באחד מהמחוזות (מגידו כלולה במקבץ 30 במחוז הצפון, ביחד עם המועצה האזורית עמק יזרעאל ורשויות מקומיות נוספות).

התניות/סוגיות הדורשות התייחסות וטיפול:

1. במועצה האזורית מנשה נערכו בחירות רק לפני כשנה וחצי. ניתן אפוא לקבל החלטה עקרונית על האיחוד כעת ואף להעבירה במסגרת החקיקה בנושא, כאשר האיחוד בפועל, כולל בחירות לרשות המאוחדת, לא יהיה מידי (אם כי בינתיים תתבצע ההיערכות הארגונית).

2. המועצה האזורית מנשה מסכימה לאיחוד עם אלונה, אך מבקשת שלא להקדים את הבחירות ולבצע באופן מסודר את ההליכים לקראת איחוד שיושלם במועד הבחירות המתוכנן ל-2007. המועצה האזורית אלונה מתנגדת לאיחוד.

3. המועצה האזורית מנשה איננה מעוניינת בקציר-חריש (אם כי בעבר היה היישוב בתחומה והובעה בפנינו תפיסה ביקורתית לגבי המניעים שהניעו בזמנו את משרד הפנים להקים ליישוב מועצה מקומית עצמאית). המועצה האזורית לא תהייה זו "שתציל" את חריש ותפתור את בעיותיו הקשות של יישוב זה, בעיות שמחייבות הכרעה וטיפול ברמה ממלכתית. היישוב חריש, על שלל בעיותיו, גם עלול לפגוע במרקם החברתי של מנשה, הכוללת בין היתר שלושה יישובים ערביים.

4. החלופות הנוגעות לקציר-חריש הן אפוא כדלקמן:

(1) צירוף קציר-חריש למועצה האזורית המאוחדת מנשה-אלונה, כאשר היישוב חריש ינוהל בפועל על ידי צוות הקמה/חברה מנהלת (המועצה האזורית לא תהייה מסוגלת להתמודד כהלכה עם בעיותיו הקשות ועם פיתוחו).

(2) השארת קציר-חריש כמועצה מקומית עצמאית, מתוך הנחה שחריש צפויה לצמוח ושהמועצה האזורית לא תוכל ממילא לפתור את בעיותיה (הסיכונים הגלומים בחלופה זו פורטו למעלה).

(3) צירוף קציר למועצה האזורית והשארת חריש כמועצה מקומית עצמאית. חלופה זו איננה רצויה כעת, לאור גודלו המצומצם של היישוב חריש והרכב אוכלוסייתו הנוכחי. חריש לא תוכל להצמיח מתוכה כעת מנהיגות מקומית ראויה לשמה. החלופה תהייה אפשרית אם וכאשר תהייה חריש ליישוב עירוני משמעותי.

מקבץ 25: קריית מוצקין, קריית ים, קריית ביאליק (והשכונות קריית

חיים וקריית שמואל);

מקבץ 26: חיפה, נשר, טירת כרמל (למעט קריית חיים וקריית שמואל)

המלצה:

לדעת רוב חברי הועדה לא ניתן להמליץ על איחודים כה משמעותיים של ערים כה גדולות ללא עריכת בדיקה מקיפה ויסודית יותר מזו שהתאפשרה במסגרת העבודה הנוכחית. קיים ספק רב אם באיחודן של ערים בסדר הגודל בו מדובר יש חיסכון כלשהו. סביר שבארגון מחדש של הרשויות המקומיות במרחב קריות המפרץ (ראה פירוט חלופות בהמשך) יש יתרונות בתחום התכנון והפיתוח, ואם האיחוד יעשה כהלכה אולי אפילו בתחום הכלכלי, אך קיימים בו גם סיכונים משמעותיים. רק מודל כלכלי מיוחד שיבחן לעומק את תקציבי הערים בהם מדובר ויכלול תוכנית איחוד מפורטת יוכל להעריך כהלכה את ההשלכות הכלכליות של האיחודים המוצעים.

על פי דעת מיעוט (חבר אחד) מומלץ לאחד את ערי הקריות – קריית ים, קריית מוצקין, קריית ביאליק וקריית אתא – לעיר אחת ולצרף את קריית שמואל, קריית חיים וחלק מאזור התעסוקה במפרץ (הנמצאים כיום בשטח השיפוט של חיפה) לעיר זו. לצעד זה תהייה השפעה חיובית על פיתוח ערי המפרץ ועל המטרופולין כולו (ראה להלן). לא מומלץ לצרף בשלב זה את נשר וטירת כרמל לחיפה, מכיוון שהמהלך עלול לפגוע בתהליך צמיחתן הנמצא בעיצומו.

עיקרי הנימוקים וחלופות אפשריות:

*. המודל הכלכלי שהופעל על המקבצים האחרים אינו תקף לערים גדולות, מה גם שחסרים נתונים מעיריית חיפה לגבי קריית חיים, קריית שמואל ואזור התעשייה של מפרץ חיפה.

*. ספק רב אם יהיה חסכון כספי מאיחוד רשויות מקומיות במפרץ חיפה. בערים בסדר גודל זה ההוצאות לנפש אינן צפויות לרדת כתוצאה מאיחוד ומהקמת רשות עירונית גדולה עוד יותר. הקריות מנוהלות ככלל באופן חסכוני (למעט קריית ים). השוואת רמות שירותים ורמות שכר בקרב הקריות שיאוחדו ויצירת פונקציות חדשות שיטופלו על ידי מנגנונים גדולים עלולים להאפיל על החיסכון שיושג כתוצאה מביטול כמה משרות בכירות של נבחרים ופקידים.

*. במפרץ חיפה קיימת כבר כיום מערכת מסועפת של שיתופי פעולה והתאגדויות אזוריות בתחומים מגוונים ולטענת כמה מן הדוברים ניתן להרחיבה בכל תחום בו ניתן לשפר את השירות

ולצמצם בהוצאות כחלופה עדיפה לאיחוד רשויות. מנגד יש הטוענים כי אין די במערכות אלו. כך נטען שהועדה המרחבית לתכנון ולבנייה לא הצליחה לאכוף עקרונות לפיתוח מתואם של אזור הקריות ותוכניות בה אושרו במידה רבה על פי העיקרון שמור לי ואשמור לך.

*. לאיחוד רשויות מקומיות במפרץ חיפה צפויים יתרונות לאו דווקא בתחום היעילות הכלכלית, אלא בתחומי התכנון והפיתוח. כך לדוגמה, הועלתה טענה שלעיר מאוחדת בקריות היה כוח רב יותר להביא להקמתם של מתקנים כמו בית חולים ולטפל במפגעים המעיקים על הקריות. איחוד כזה עשוי גם לסייע לקריית ים החלשה, הסובלת הן מחדת סוציו-אקונומי נמוך יחסית והן מהיעדר שימושי קרקע עסקיים התורמים לבסיס המס המקומי. האיחוד עשוי להביא גם ליתר תיאום באספקת שירותים שונים ובתכנון, בפרט בכל הנוגע לפיתוח הצפוי בטווח זמן זה או אחר בשטח שבין קריית ביאליק לקריית אתא, המכונה מלכת הקריות (בתנאי שקריית אתא תיכלל ברשות המאוחדת).

*. צירוף נשר וטירת כרמל יכול אולי להביא לחיסכון מסוים, אם יקלטו שתי הערים במערכת המוניציפאלית של חיפה ללא צורך בארגון מחדש משמעותי. אולם ספק אם החיסכון יהיה משמעותי, מכיוון ששתי הערים הן גדולות למדי, ומנגד קיים החשש שעיריית חיפה אינה כה מעוניינת בשתי ערים אלו, פיתוחן לא יהיה במקום גבוה בסדר הקדימויות של חיפה ורמת השירותים שמקבלים תושביהן תיפגע.

*. קיימת בעייתיות בצירוף קריית חיים לעיר מאוחדת במפרץ חיפה ללא אזור התעשייה של מפרץ חיפה שמדרום לה או לפחות חלק ממנו. ראשית, אזור התעשייה משמש בסיס מס המסייע למימון השירותים המוניציפאליים בקריית חיים ובקריית שמואל ובלעדיו (או לפחות בלעדי חלק ממנו) יהיו שתי הקריות הללו לנטל כלכלי משמעותי על העיר המאוחדת במפרץ חיפה. שנית, חוות המכלים הצמודה לקריית חיים אמורה להתפנות מתוך כוונה לבנות שכונת מגורים על שטחה. אין זה הגיוני שהשכונה תהיה בחיפה בעוד שכל שאר קריית חיים תועבר לעיר הקריות. הועלתה גם תמיהה בעניין הפרדת שטח אצטדיון קריית חיים (שיישאר על פי הצעת משרד הפנים בחיפה) לקריית חיים עצמה שתועבר לעיר קריות המפרץ.

*. חלופות רלוונטיות שהוצעו על ידי חברי הועדה הן כדלקמן:

(1) הימנעות מעריכת שינויים כעת, על רקע היעדר עדויות ברורות לחיסכון כספי והצורך בבדיקה מקיפה יותר של ערים כה גדולות בטרם יוחלט על צעד כלשהו. הימנעות מעריכת שינויים עונה כמובן גם על תביעותיהם של המתנגדים נחרצות לשינוי (טירת כרמל, נשר, קריית ביאליק וכנראה שגם חיפה).

(2) איחוד כולל של קריות המפרץ, כולל קריית חיים וקריית שמואל וכולל חלק מאזור התעסוקה שמדרום להן, הנמצא כיום בתחומה של חיפה. בחלופה זו יש היגיון תכנוני רב, מכיוון שהיא

מחלקת את החלקים הפנימיים של מטרופולין חיפה לשתי ערים עיקריות שהן יחידות גיאוגרפיות מוגדרות (עיר הכרמל: חיפה, נשר וטירת כרמל – האחרונות הן חלק אינטגרלי מחיפה מבחינה תכנונית, אך לא מומלץ לאחדן עם חיפה בעיתוי הנוכחי; ועיר המפרץ). יפתרו גם חיכוכים ובעיות שונות הקיימות כיום בין הערים. איחוד ערי הקריות יוביל ליצירת עיר בעלת משקל אוכלוסייה והשפעה ובעלת שטחי פיתוח שיובילו להעצמת הקריות ובסופו של דבר לגידול המטרופולין ולחיזוק מעמדו כבירת הצפון. איחוד הקריות יצור מפנה בתפיסת המטרופולין החיפאי ויפנה את המאמצים והמשאבים כלפי עורפו המטרופוליני בגליל. חלוקת אזור התעסוקה של מפרץ חיפה חיונית לבסיס המס של העיר המאוחדת במפרץ ותתרום גם לפיתוחו של אזור זה. בעיות מרכזיות, מעבר להתנגדות צפויה מצד תושבים ורשויות מקומיות ולאי ודאות בנוגע המשמעויות הכספיות, הן כדלהלן: (א) השלכות בעייתיות על חוסנה התקציבי של עיריית

חיפה, אם יילקח ממנה חלק מאזור התעשייה של מפרץ תעשייה. משבר כספי בחיפה עלול להקרין באופן שלילי על המטרופולין כולו (מנגד הועלתה טענה שפיצול אזור התעשייה בין חיפה לעיר המפרץ יביא לתחרות בין שתי הערים ויתרום לפיתוחו של האזור המזרחי). (ב) חשש מהשלכות בעייתיות שיתכנו להיווצרות מטרופולין דו מוקדי, לעומת המצב הנוכחי בו יש למטרופולין מוקד דומיננטי אחד – העיר חיפה (קיימות דעות שונות בנוגע לחשיבותו ולמשמעותו של שיקול זה).

(3) איחוד קריות המפרץ כולל קריית אתא, אך ללא נגיעה בשטחים המוניציפאליים של עיריית חיפה (קריית חיים, קריית שמואל ואזור התעסוקה במפרץ חיפה). לאיחוד זה מרב היתרונות של תכנון ופיתוח מתואמים ושל צמצום פערים במרחב הקריות, והוא פשוט יותר ליישום, אם אין מערבים בו את שינוי גבולותיה של עיריית חיפה. העברת קריית חיים וקריית שמואל לעיר המפרץ החדשה היא סוגיה סבוכה ביותר, למרות תמיכת תושבים בשתי הקריות במהלך כזה. לא רק שצפויה התנגדות פוליטית של עיריית חיפה לקריעת השכונות ממנה, אלא שהעברתם מחייבת גם קריעת חלק מאזור התעסוקה של מפרץ חיפה מתחומה המוניציפאלי של חיפה והעברתה לעיר המפרץ, אחרת לא יהיה בסיס כלכלי לצעד. סימון גבול חדש באזור התעשייה הוא סוגיה סבוכה עוד יותר ולצעד עלולות להיות השלכות בעייתיות על חוסנה הכלכלי של חיפה כעיר המשרתת בתחומים רבים את המטרופולין כולו. אפשר לבחון את האפשרות להעביר לעיר המפרץ החדשה את מתחם בתי הזיקוק, אך נושא זה על השלכותיו המגוונות נדון בועדת גבולות נפרדת.

(4) איחוד כולל של כל הרשויות המקומיות בשני המקבצים (חיפה, נשר, טירת כרמל, קריית מוצקין, קריית ביאליק, קריית ים ואולי גם קריית אתא). איחוד כזה פותר בעיות של התוויית גבולות בין עיר המפרץ לבין חיפה ושל חלוקת שימושי הקרקע העסקיים בין שתי הערים. ואולם, מדובר בצעד מרחיק לכת שדורש בדיקות מעמיקות ואין זה ודאי כלל שהוא מוצדק מבחינה כלכלית ומבחינת השפעותיו על הדמוקרטיה המקומית ועל איכות השירותים המוניציפאליים.

*. המתנגדים העיקריים לשינויים המוצעים הם: (1) חיפה (אם כי לא נשמעה דעת ראש העיר שנבחר ב-3.6.2003) – התנגדות לגריעת קריית חיים וקריית שמואל

משטחה המוניציפאלי. עמדת חיפה מדגישה את נטל ההשקעות בתשתיות מטרופוליניות המוטל עליה ומזכירה מאמץ לאפליה מתקנת כלפי קריית חיים. (2) נשר, (3) טירת כרמל ו-(4) קריית ביאליק – התנגדויות גורפות לאור פגיעה צפויה בתושבים במגוון תחומים.

*. ראש עיריית קריית ים תומך ככלל באיחוד המוצע בתנאי שיכלול גם את אזור התעשייה במפרץ עד נחל הקישון ואת שטח רפא"ל שמצפון לעיר. ראש העיר לשעבר הביע עמדה שונה ולפיה קריית ים תישאר שכונת עוני נחשלת בעיר מפרץ גדולה ומצדדי האיחוד בקריות מעוניינים למעשה בבסיס המס של אזור התעשייה במפרץ ולא בחיסכון בעלויות. עיריית קריית מוצקין מוכנה לאיחוד אם יכלול את אזור התעשייה במפרץ עד נחל הקישון (אך לא את קריית אתא). ראש עיריית קריית אתא תומך בהקמת עיר המפרץ, כולל קריית אתא וכולל אזור התעשייה מצפון לקישון.

*. בולטת ביקורתם של תושבי קריית חיים וקריית שמואל על עיריית חיפה, אליה הם משתייכים. ועדי קריית חיים וקריית שמואל תומכים עקרונית בהעברתם לעיר מאוחדת של קריות המפרץ, צעד שיביא להערכתם לשיפור רמת השירותים במקום. לדבריהם אזור התעשייה במפרץ משמש כחצר האחורית של חיפה, למיקום מטרדים ומפגעים המסכנים את תושבי הקריות.

*. בעיריית חיפה נערכו בחירות החודש (יוני 2003) ולא סביר אפוא לבצע שינוי כלשהו בגבולותיה (איחוד או גריעת שכונות), הכרוך בעריכת בחירות חדשות, בשנים הקרובות.

*. יש להעניק לראש העיר החדש של חיפה, שנבחר ב-3.6.2003, אפשרות לחוות את דעתו בנושא לפני קבלת החלטה סופית. במהלך עבודת הועדה לא היה מישהו מהדרג הפוליטי שיוכל לייצג את עמדת עיריית חיפה, מכיוון שראש העיר המכהן הופיע בתור יו"ר ועד קריית חיים וראש העיר לשעבר הופיע בתור אדם פרטי ולא כמייצג פורמאלי את חיפה.

מוא"ז זבולון

המועצה האזורית זבולון, הנמצאת כיום במחוז חיפה, נכללה במקבץ 30 במחוז הצפון (עמק יזרעאל, מגידו, זבולון, רמת ישי). הכפרים איבטין, חוולד וראס עלי, הנמצאים בתחום המועצה האזורית זבולון, נכללו במקבץ 50, הכולל כמה יישובים בדוים במחוז הצפון (זרזיר, בוסמת טבעון, כעבייה-טבאש-חג'אג'רה, איבטין,

חוולד, ראס עלי). אין זה סביר לצרף את זבולון ויישוביה לאיחודים המוצעים – איחודים שמשמעם מהם העברתה של המועצה האזורית למחוז הצפון. זבולון היא חלק אינטגרלי מהטבעת הפנימית של מטרופולין חיפה והפרדה מינהלית שלה

ממחוז חיפה תעורר קשיים רבים, בכל הנוגע לתכנון מתואם ולניהול של מטרופולין חיפה.

*. למועצה האזורית זבולון יש קשרים תפקודיים הדוקים עם מטרופולין חיפה (כגון מכון ביוב, בתי ספר, איגודי ערים בתחומים שונים).

*. אדמות המועצה האזורית זבולון הן הרזרבות העיקריות לבנייה במטרופולין חיפה.

*. העברת זבולון למחוז הצפון תיצור גבול בלתי סביר לתכנון ולניהול בין מחוז חיפה למחוז הצפון. קריית אתא, לדוגמה, תהפוך למובלעת של מחוז חיפה בתוך מחוז הצפון, ואדמות הסובבות את קריות המפרץ ומתחם בתי הזיקוק, בלבו של מטרופולין חיפה, יהיו חלק ממחוז הצפון.

*. הוצאת היישובים הבדואים מתחום זבולון וצירופם למועצה אזורית בדווית עלול לפגוע בקידום ופיתוח היישובים ובהליך העמקת הגבייה. קיים חשש לשימור השטחים הפתוחים המוגנים שבין יישובי הבדואים הללו ועלולים גם להיווצר בעתיד חיכוכים לגבי עתודות קרקע לפיתוח אותם יישובים.

אפשר לבחון את האפשרות לצרף למועצה האזורית זבולון את היישובים אפק, כפר מסריק ועין המפרץ מתחום המועצה האזורית מטה אשר (במחוז הצפון), השוכנים במפרץ חיפה מדרום לכביש מס' 85 (כביש עכו-צפת).

מקבץ 27: בקה אל גרביה, ג'ת

המלצה:

יש לאחד את עיריית בקה אל גרביה והמועצה המקומית ג'ת.

עיקרי הנימוקים:

*. האיחוד צפוי להביא לחיסכון שנתי ישיר של כ-5.1 מיליון שקלים. בדומה לשאר המקבצים ניתן לצפות לחסכונות עקיפים ארוכי טווח נוספים, אך גם לעלויות איחוד משמעותיות.

*. האוכלוסיות בשני היישובים הן דומות.

*. שתי הרשויות המקומיות צמודות זו לזו וקיים היגיון גיאוגרפי רב באיחוד.

*. באיחוד קיים יתרון בתכנון ובאספקת שירותים לשני היישובים הצמודים.

*. קיימת ציפייה שאיחוד רשויות מקומיות ערביות, כמו השתים שבמקבץ זה, שפירושו הקמת עירייה הכוללת כ-30,000 תושבים, תתרום למודרניזציה של השלטון המקומי – דהיינו, לצמצום השפעת המבנה החמולתי על הפוליטיקה המקומית. (יש להעיר שטיעון זה לא הועלה על ידי צד כלשהו שהופיע בפני הועדה).

התניות/סוגיות הדורשות התייחסות וטיפול:

*. שתי הרשויות הביעו התנגדות לאיחוד המוצע ובפרט הוזכר הצורך באזור תעסוקה ובשיפור תשתיות. צפויה התנגדות עזה של תושבי שתי הרשויות המקומיות, ובפרט ג'ת הקטנה יותר. נציגי ג'ת גם הצביעו על רקע חברתי-תרבותי שונה ועל יריבויות היסטוריות עם באקה אל גרביה.

*. המצב הכספי של ג'ת רעוע בהרבה מזה של באקה אל גרביה, על פי דוחות משרד הפנים, ובמסגרת עלויות האיחוד יהיה צורך להסדיר את הנושא, כך שנטל החובות של ג'ת לא ייפול על תושבי באקה אל גרביה.

*. היוזמה לאיחוד רשויות מוצגת כל כולה כמהלך לחסוך כספים לקופת המדינה. במצב זה, כאשר

לא מוצע תמריץ לביצוע ההליך – שישפר את איכות החיים ברשות המאוחדת – אין מה שימתן את ההתנגדות הגורפת למהלך. איחוד שתי הרשויות יחייב הכרעה בנושאים כמו מיקום אזור תעסוקה מתאים לעיר המאוחדת.

*. ועדת חקירה לגבולות באקה אל גרביה, ג'ת ומנשה סיימה את עבודתה ואמורה להגיש את המלצותיה לשר הפנים בתקופה הקרובה.

מקבץ 29: חוף הכרמל, עתלית, כפר גלים

המלצה:

יש לאחד את המועצה האזורית חוף הכרמל עם השטח חסר המעמד המוניציפאלי בו שוכן כפר הנוער גלים ועם המועצה המקומית עתלית. הישוב עתלית יהפוך לוועד מקומי במסגרת המועצה האזורית חוף הכרמל. במליאת המועצה יהיו לעתלית 2-3 נציגים בהתאם לגודלה. יש להתנות את המיזוג הארגוני של עתלית עם חוף הכרמל בסיכומים (בעלי תוקף מחייב) הנוגעים לשורת בעיות המפורטות בהמשך, שאם לא יטופלו כהלכה עלולים לדרדר את רמת התפקוד של המועצה המאוחדת.

עיקרי הנימוקים:

*. צירוף כפר גלים למועצה האזורית חוף הכרמל (למעט רצועה צרה ברוחב 20 מטר בגבולו הצפוני של השטח חסר המעמד המוניציפאלי) נכלל בהמלצותיה של ועדת גבולות שעסקה לאחרונה בנושא, בין היתר לאור אופיו של הכפר, והאפשרות שישמש כמוקד חינוכי צפוני ליישובי המועצה. הצירוף הוא בהסכמת שני הצדדים, אך אין בו חיסכון כספי כלשהו למדינה או למועצה האזורית.

*. בפירוק המועצה המקומית עתלית ובצירוף הישוב כוועד מקומי לחוף הכרמל יש חסכון כספי שנתי ישיר שנאמד ב-3.4 מיליון ש"ח וסביר שיהיה גם חיסכון עקיף נוסף. עם זאת, עלויות האיחוד עצמן צפויות להיות משמעותיות (ראה להלן).

*. המועצה המקומית עתלית היא מועצה מקומית קטנה (כ-4500 תושבים). ככלל, אין הצדקה כלכלית לקיומן של מועצות מקומיות כה קטנות, שאינן נהנות מיתרונות לגודל. הישוב גם אינו צפוי לצמוח במהירות, אינו מיועד להפוך לעיר וסביר שישמור על צביון פרפר-כפרי למחצה. אם תצמח עתלית במידה משמעותית תוך 15-20 שנה ניתן יהיה לבדוק שוב את מעמדה המוניציפאלי (עד אז יתכן גם שישתנה אופיין של המועצות האזוריות).

*. המועצה המקומית עתלית היא מועצה כושלת ועתירת בעיות מינהל. פירוקה עשוי לאפשר פתיחת דף חדש ולהיות לטובת תושבי המקום.

*. נראה שבקרוב רבים מתושבי עתלית אין התנגדות נחרצת לאיחוד, גם אם עמדתם הפורמאלית של פרנסי העיר כלפי המהלך היא שלילית.

התניות/סוגיות הדורשות התייחסות וטיפול:

יש להבטיח שהחוק החדש יאפשר מצב שבו יערכו בחירות חדשות לראשות המועצה האזורית ולועד מקומי עתלית, אך המועצה המקומית עתלית תמשיך להתקיים כישות ארגונית נפרדת (באחריותו הישירה של ראש המועצה האזורית), עד אשר יסוכמו הסוגיות המפורטות לעיל והאיחוד הארגוני יוכל להתבצע.

צירופה של מועצה מקומית כושלת למועצה אזורית המתפקדת באופן סביר מחייב טיפול בשורת סוגיות, שאם לא יסוכמו באופן מחייב לפני ביצוע האיחוד הארגוני עלולים "לדרדר את המועצה האזורית לתהום". לסוגיות אלו יש עלות כספית, דהיינו צירופה של עתלית לחוף הכרמל כרוך בעלות שהיא ככל הנראה משמעותית, לפני שיבוא לידי ביטוי החיסכון ארוך הטווח. סוגיות אלו הן כדלקמן:

1. על מי תיפול האחריות המשפטית והכספית כתוצאה מפיתורי עובדים? נושא הפיתורים והפיצויים כרוך בהסכמת ארגוני העובדים. כיצד יטופל ומי ישא בעלויות?

2. מי ישא בנטל חובות העבר של עתלית (הלוואות מבנקים, גירעונות, חובות לספקים ולעובדים)?

3. מי ישא בנטל התרת חוזים עם קבלני שירות של המועצה המקומית עתלית עם פירוקה, או בנטל ביצוע התשלומים לקבלנים אלה, כאשר החוזים מבטיחים תשלום מנופח ולא ניתן לבטלם? המועצה האזורית דורשת לקבוע בחוק את הפסקת ההתקשרויות תוך שנה, על מנת לאפשר מכרזים חדשים שיביאו לידי ביטוי את החיסכון שבאיחוד.

4. חוף הכרמל מתנגדת להעברת המועצה הדתית עתלית על כל התחייבויותיה השוטפות והמצטברות, שיש להן השלכות תקציביות כבדות ביותר. נושא זה מחייב הסדרה לפני ביצוע מהלכים של איחוד ארגוני-תקציבי. יש לדאוג לכך שבחקיקה ובהוראות המעבר יבוא לידי ביטוי תקציב המועצה הדתית, עד מתי היא ממשיכה להתקיים ומי אחראי לתשלומי הפנסיה והעובדים.

5. מה בנוגע להאחדת הסכמי שכר ברשות המאוחדת?

6. האם וכיצד יסגרו הפערים הגדולים בין שיעורי הארנונה (כולל מסי ועד מקומי) בחוף הכרמל לשיעורי הארנונה בעתלית?

7. יש להעביר לאלתר את כל הפעילות התכנונית של עתלית מהוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מורדות הכרמל אל הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה חוף הכרמל, אחרת עלולות להיקבע עובדות בשטח שלא ניתן יהיה לשנותן.

8. חוף הכרמל מבקשת תיקוני גבול, כך ששטחה המוניציפאלי יכלול את כלא דמון, מלון יערות הכרמל ואת שטחי שכונות קיסריה שאינן חלק ממנה. נושא זה לא נבחן על ידי הוועדה, שאיננה ועדת גבולות ולא זימנה את בעלי העניין שהוזכרו. סוגיית שכונת קיסריה נבחנה בוועדת גבולות שהגישה את המלצותיה למשרד הפנים. השר אימץ את ההמלצות אך אלו נמצאות בבירור אצל היועץ המשפטי.

הסוגיות שנמנו לעיל אינן ייחודיות רק למקבץ זה, אולם הן בולטות בו יחסית בגלל חולשתה של עתלית, ובגלל שהמועצה האזורית חוף הכרמל איננה כה גדולה וחזקה, וצירוף עתלית אליה יכול לגרור אותה למשבר כספי וניהולי אם לא יטופלו נושאים אלה תחילה.

ראש המועצה האזורית חוף הכרמל פרט תחילה את התנאים החייבים להתקיים לדעתו על מנת שניתן יהיה לאחד את שתי הרשויות המקומיות. מאוחר יותר נשלח מכתב ובו דווח כי מליאת המועצה והוועדים המקומיים שוללים את הרעיון, בגלל אופי שונה של שתי הרשויות, סדרי עדיפויות חינוכיים שונים, שוני ברמה הסוציו-אקונומית ושוני במוסר תשלומי הארנונה.

2.4 סוגיות כלכליות

- בחינת הכדאיות הכלכלית של איחוד רשויות מקומיות מבוססת על ניתוח 3 נושאים מרכזיים: חסכון כספי, חוסן כלכלי ואיכות הניהול של הרשות המקומית.
- (א) **חסכון כספי בהוצאות.** חסכון כספי בהוצאות הרשויות המקומיות עשוי להיות פועל יוצא מניצול יתרונות לגודל, הבאים לידי ביטוי במרבית תחומי פעילות הרשויות המקומיות. המדובר בחסכון כספי שייווצר כתוצאה מהתייעלות ברמת המטות ודרגי הניהול הבכירים, וכן מביטול כפילויות במחלקות של הרשויות ובגופים נלווים. היתרונות לגודל עשויים להתבטא בחיסכון נמדד בהוצאות, אך גם במתן שירותים משופרים (אותם קשה יותר לאמוד תקציבית) או בשילוב בין השניים.
- (ב) **יעילות בהקצאת מענקי האיזון.** ככל שיגדל החיסכון הכספי בהוצאות, יקטן בהתאמה מענק האיזון הממשלתי לרשות. ככל שהחיסכון הנזקף לממשלה במתן המענק גדול יותר, כך גדלה הכדאיות הכלכלית של איחוד הרשויות.
- ככל שהחוסן הכלכלי של הרשות נמוך יותר, יכולתה של הרשות לספק שירותים ברמה נאותה נמוכה יותר, ולפיכך היא נסמכת יותר על תקציבים ממשלתיים לצורך מתן השירותים. איחוד בין רשות הנהנית מחוסן כלכלי גבוה לבין רשות שחוסנה הכלכלי נמוך מגדיל את הכדאיות הכלכלית של האיחוד.
- איכות הניהול מתבטאת, בין השאר, ברמת התפקוד של הרשות המקומית וביכולת המוכחת שלה לשמור על איזון תקציבי. ככל שאיכות הניהול, המשתקפת בנתונים הכספיים של הרשות, טובה פחות, כך גדלה הכדאיות באיחוד הרשות עם רשות מקומית בה איכות הניהול טובה יותר.

- מיצוי היתרונות לגודל כתוצאה מהאיחוד יביא לשיפור הרמה המקצועית של הרשות המאוחדת. הדבר יתבטא בקידום היכולת הארגונית והכלכלית הנדרשת לצורך ניהול מערכות מורכבות.

פרמטרים לבחינת הנושאים

חסכון כספי

- מנתונים השוואתיים אודות ההוצאות לנפש ברשויות מקומיות ניתן לאמוד את החיסכון הכספי המושג כתוצאה מהיקף האוכלוסייה ברשות המקומית – כלומר, היתרון לגודל של הרשות.

**טבלה א' : ממוצע הוצאות לנפש לפי גודל רשות מקומית ומגזר הרשות
(ע"פ נתוני ביצוע בשנת 2001 – דו"חות מבוקרים)**

הוצאה לנפש לשנת 2001 (בש"ח)			גודל הרשות
מועצות אזוריות	ערבי	יהודי	מגזר
8,666	4,198	5,649	עד 10 אלף נפש
6,202	3,376	4,549	10 עד 50 אלף נפש
	2,734	4,391	50 עד 100 אלף נפש
---	---	4,228	מעל 100 אלף נפש

- מהנתונים ניתן ללמוד כי קיים יתרון לגודל האוכלוסייה ברשות המקומית. ההוצאה הממוצעת לנפש יורדת ככל שאוכלוסיית הרשות עולה. אולם, היתרון לגודל (כלומר, שיעור הירידה בהוצאה לנפש) הולך ופוחת בהשוואה בין קבוצות הרשויות ככל שהאוכלוסייה גדלה מעבר לרמה מסוימת. ניתן להוכיח ירידה מהותית בהוצאה הממוצעת לנפש ברשויות שבהן מספר התושבים פחות מ-30 אלף נפש. ברשויות גדולות יותר קשה להבחין ביתרון לגודל בפרמטר של ההוצאה לנפש.

- מרכיבי הוצאה מסויימים ברשות, בעיקר הוצאות לפירעון מלוות ותשלומי שכר לפנסיה, אינם מושפעים מגודל האוכלוסייה של הרשות. על כן הם לא נכללו באומדן החיסכון הכספי הצפוי מהאיחוד. (מרכיבי הוצאה אלה הופרדו גם בדו"ח ועדת גדיש מחישוב ההוצאה הבסיסית של רשות מקומית).

- מרכיבי ההוצאה שבהם מתקיים היתרון לגודל הם (1) שכר מוניציפאלי (2) שכר נבחרים וכן (3) הוצאות לפעולות (כלליות וחינוך). הוצאות אלה מושפעות מגודל האוכלוסייה, והן התורמות

המרכזיות להסבר הירידה בהוצאה לנפש ככל שהאוכלוסייה ברשות גדולה יותר. עיקר החיסכון הכספי כתוצאה מאיחוד בין רשויות מקומיות טמון, איפוא, בהוצאות אלו.

- ה"חיסרון לגודל" ברשויות הקטנות מביא להפרש גבוה יותר בין ההכנסות להוצאות, והפרש זה מכוסה ע"י מענק האיזון הממשלתי (המענק הכללי). בממוצע, ככל שהרשות קטנה יותר, היקף מענק האיזון לנפש המוקצה לרשות גבוה יותר.

- בטבלאות דלקמן מוצגים נתונים אודות ההוצאות לנפש ב-3 מרכיבי ההוצאות המושפעים מהיתרון לגודל. הנתונים מוצגים לפי גודל הרשות המקומית ומגזר הרשות (ע"פ נתוני ביצוע בשנת 2001 – דו"חות מבוקרים).

טבלה ב' : ממוצע הוצאות לנפש – שכר מוניציפאלי

גודל רשות	הוצאה לנפש - שכר מוניציפאלי לשנת 2001 (בש"ח)		
	יהודי	ערבי	מועצות אזוריות
עד 10 אלף נפש	882	650	1,022
10 עד 50 אלף נפש	699	441	754
50 עד 100 אלף נפש	711	390	---

מעל 100 אלף נפש	830	---	---
-----------------	-----	-----	-----

טבלה ג' : ממוצע הוצאות לנפש - פעולות

גודל רשות מגזר	הוצאה לנפש - לפעולות לשנת 2001		
	יהודי	ערבי	מועצות אזוריות
עד 10 אלף נפש	1,941	1,055	3,515
10 עד 50 אלף נפש	1,426	678	2,736
50 עד 100 אלף נפש	1,006	* 692	---
מעל 100 אלף נפש	1,006	---	---

* נתונים אודות רשות מקומית אחת

טבלה ד' : ממוצע הוצאות לנפש – מענק איזון

גודל רשות מגזר	הוצאה לנפש - מענק האיזון לשנת 2001		
	יהודי	ערבי	מועצות אזוריות
עד 10 אלף נפש	1,510	1,475	1,928
10 עד 50 אלף נפש	686	924	1,071
50 עד 100 אלף נפש	238	345	---
מעל 100 אלף נפש	127	---	---

- בוצע אומדן של החיסכון הכספי הצפוי מאיחוד רשויות מקומיות, תחת מספר הנחות יסוד :
 - א. החיסכון הכספי ברשות מקומית המיועדת לאיחוד שבה פחות מ-20 אלף תושבים יהיה בשיעור של 20% מההוצאה לשכר מוניציפאלי ו-20% מסה"כ ההוצאות לפעולות; ובשיעור 60% מההוצאות לשכר נבחרים.
 - ב. החיסכון הכספי מאיחוד של רשות שבה פחות מ-20 אלף תושבים עם רשות שבה יותר מ-100 אלף תושבים יהיה לפחות בגובה מענק האיזון אותו מקבלת הרשות הקטנה. זאת, בתנאי שההוצאה לנפש ברשות שבה יותר מ-100 אלף תושבים גבוהה מהממוצע של עיריות בהיקף אוכלוסייה דומה ורשות זו נטולת מענק.
 - ג. החיסכון הכספי מאיחוד בין מועצה מקומית לבין מועצה אזורית יהיה בשיעור החיסכון הצפוי עבור המועצה המקומית בלבד.
 - ד. החיסכון הצפוי אינו מביא בחשבון הוצאות חד-פעמיות בגין האיחוד בשנה הראשונה לביצוע המהלך.

2. חוסן כלכלי

- הפרמטרים המסבירים חוסן כלכלי של רשות הם (1) המדרג חברתי-כלכלי של הרשות (2) מרכיב ההכנסות העצמיות מתוך סך ההכנסות; וכן (3) הכנסות ארנונה שלא ממגורים מתוך סך הכנסות הארנונה. ככל שנתוני הרשות בפרמטרים אלו גבוהים יותר, כך גבוהה יותר הכדאיות של האיחוד בינה לבין רשות מקומית בעלת נתונים נמוכים יותר בפרמטרים אלו.
- שוני מהותי בהתפלגות גילאי האוכלוסייה בין 2 רשויות מתאחדות ישפיע על השגת אופטימיזציה בניצול המשאבים בנושאי חינוך, רווחה ותרבות. איחוד בין רשות שבה שיעורי האוכלוסייה בגילאים 0 - 18 נמוכים לבין רשות עם שיעורים גבוהים של אוכלוסייה באותם גילאים ישיג אופטימיזציה טובה יותר של המשאבים, ולפיכך הכדאיות הכלכלית מאיחוד זה גבוהה יותר.

3. איכות ניהול

- מאחר ואין בידינו כלים כלכליים למדידת איכות שירות, ניתן לבסס ציון לאיכות הניהול הכספי של הרשות על נתונים של חוב הרשות לנפש או היקף החוב כאחוז מההכנסות שצברה הרשות לאורך השנים. חוב הרשות מורכב מעומס המלוות שיש לרשות בנקודת זמן וכן מהגירעון המצטבר הקיים.

שקלול הנושאים

- המלצה חיובית לאיחוד חייבת להתבסס על החיסכון הכספי הצפוי מהאיחוד. בנוסף, נדרשת כדאיות הנובעת מנושא אחד לפחות משני הנושאים הנוספים: חוסן כלכלי או איכות ניהול.
- במקבצים של שתי רשויות, בחינת הנושאים של חוסן כלכלי ואיכות ניהול תעשה על בסיס ההבדלים בין הרשויות. במקבצים שבהם מבקשים לאחד יותר משתי רשויות מקומיות, ההשוואה תבוצע בין הרשות שלה הנתונים ה"טובים ביותר" לבין כל אחת מהרשויות האחרות.
- גם ברשויות שבהן ההוצאה לנפש נמוכה מהממוצע הארצי, או שנתונה מלמדים על ניהול תקציבי מאוזן, אין להסיק מכך שהאיחוד לא יביא לחסכון כספי. עשויות להיות סיבות רבות להוצאה לנפש נמוכה ברשות, לדוגמא: אין בית ספר תיכון ברשות, הוצאות פנסיה נמוכות ברשות לא ותיקה, פירעון מלוות בהיקף נמוך וכו'.
- להלן מצורפים גיליונות ובהם ניתוח הכדאיות הכלכלית בכל מקבץ. בכל גיליון מופיעה התייחסות לשלושת הנושאים שנותחו:
 - טבלה 1: חיסכון כספי – הוצאות הרשויות והחיסכון הצפוי מהאיחוד.
 - טבלה 2: חוסן כלכלי של הרשויות המאוחדות.
 - טבלה 3: איכות הניהול של הרשויות המאוחדות.

אומדן לחסכון
כספי לטווח
הארוך בתקציב
הרגיל באלש"ח-
מקבץ 21
טבלה 1

<u>נתונים</u>	<u>זכרון יעקב</u>	<u>בנימינה</u>	<u>גבעת עדה</u>	<u>סה"כ</u>
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	61,315	33,589	13,136	108,040
אוכלוסיה 2001	14,098	6,257	2,435	22,790

154	19	42	93	ממוצע משרות מוניציפאלי
17,727	2,365	5,669	9,693	עלויות שכר מוניציפאליות
5	1	2	2	מספר נבחרים בפועל
2,019	483	804	732	שכר נבחרים
44,135	4,402	13,399	26,334	פעולות כלליות וחינוך
19,652	4,825	7,739	7,088	מענק איזון 2001 באלש"ח
	1,982	1,237	503	מענק לנפש 2001 בש"ח
	5,395	5,368	4,349	הוצאה לנפש בפועל בש"ח
1,607				חסכון שכר מוניציפאלי
772				חסכון שכר נבחרים
3,560				חסכון פעולות
5,939	0	0	0	סה"כ חסכון

טבלה 2

נתונים	זכרון יעקב	בנימינה	גבעת עדה
מדד סוציאקונומי	7	7	7
אחוז גילאי 0 - 18 מהאוכלוסייה			
אחוז הכנסות עצמיות מסך הכנסות	69%	62%	42%

טבלה 3

נתונים	זכרון יעקב	בנימינה	גבעת עדה
גירעון מצטבר לתושב	0.66	2.15	1.89
עומס מלוות לתושב	1.24	3.23	1.32
סה"כ חוב לתושב	1.89	5.38	3.21

אומדן לחסכון כספי לטווח הארוך בתקציב הרגיל באלש"ח- מקבץ 22 טבלה 1

נתונים	דלית אל-כרמל	עוספיה	סה"כ
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	57,051	36,273	93,324
אוכלוסיה 2001	13,177	9,613	22,790
ממוצע משרות מוניציפאלי	69	52	121

11,364		4,927	6,437	עלויות שכר מוניציפאליות
4		1	3	מספר נבחרים בפועל
1,918		488	1,430	שכר נבחרים
17,406	0	10,507	6,899	פעולות כלליות וחינוך
26,306		12,145	14,161	מענק איזון 2001 באלש"ח
	#DIV/0!	1,263	1,075	מענק לנפש 2001 בש"ח
	#DIV/0!	3,773	4,330	הוצאה לנפש בפועל בש"ח
1,383	0			חסכון שכר מוניציפאלי
293	0			חסכון שכר נבחרים
2,791	0			חסכון פעולות
4,467	0	0	0	סה"כ חסכון

אומדן לחסכון
כספי לטווח
הארוך
בתקציב
הרגיל
באלש"ח-
מקבץ 23
טבלה 1

נתונים	כפר קרע	ערערה	בסמ"ה	בני עייש	חבל יבנה	נחל שורק	סה"כ
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	35,540	37,220	15,925	0	0	0	88,685
אוכלוסיה 2001	13,141	14,004	6,755	0	0	0	33,900
ממוצע משרות מוניציפאלי	52	25	24	0	0	0	101

12,651	0	0	0	3,594	3,054	6,003	עלויות שכר מוניציפאליות
7	0	0	0	2	2	3	מספר נבחרים בפועל
3,034	0	0	0	763	883	1,388	שכר נבחרים
25,943	0	0	0	5,568	12,187	8,188	פעולות כלליות וחינוך
36,506	0	0	0	8,386	15,173	12,947	מענק איזון 2001 באלש"ח
	0	0	0	1,241	1,083	985	מענק לנפש 2001 בש"ח
	0	0	0	2,358	2,658	2,705	הוצאה לנפש בפועל בש"ח
1,919	0	0	0	0	0	0	חסכון שכר מוניציפאלי
988	0	0	0	0	0	0	חסכון שכר נבחרים
2,194	0	0	0	0	0	0	חסכון פעולות
5,101	0	0	0	0	0	0	סה"כ חסכון

טבלה 2

נתונים	כפר קרע	ערערה	בסמ"ה	בני עייש	חבל יבנה	נחל שורק
מדד סוציאקונומי	3	2	2	5	6	3
אחוז גילאי 0 - 18 מהאוכלוסייה						
אחוז הכנסות עצמיות מסך הכנסות	36%	26%	22%	36%	43%	30%

טבלה 3

נתונים	כפר קרע	ערערה	בסמ"ה	בני עייש	חבל יבנה	נחל שורק
גירעון מצטבר לתושב	0.25	0.00	0.27	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
עומס מלוות לתושב	1.11	1.73	0.21	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
סה"כ חוב לתושב	1.36	1.73	0.48	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!

אומדן לחסכון

כספי לטווח

הארוך

בתקציב

הרגיל

באלש"ח-

מקבץ 24

טבלה 1

מנשה	קציר חריש	אלונה	סה"כ
62,915	18,708	9,674	91,297
11,261	2,872	1,076	15,209
50	31	18	99
7,808	3,351	2,242	13,401

בפועל (לא כולל כיסוי באלש"ח

2001

משרות מוניציפאלי

שכר מוניציפאליות

5	1	2	2	נבחרים בפועל
1,871	430	764	677	נבחרים
44,553	4,778	5,410	34,365	כלליות וחינוך
22,941	5,251	6,347	11,343	איזון 2001 באלש"ח
	4,880	2,210	1,007	לנפש 2001 בש"ח
	8,991	6,514	5,587	לנפש בפועל בש"ח
1,343				שכר מוניציפאלי
716				שכר נבחרים
2,038				פעולות
4,097				חסכון

טבלה 2

אלונה	קציר חריש	מנשה	
5	5	5	וציוראקונומי
			ילאי 0-18 מהאוכלוסייה
28%	31%	50%	כנסות עצמיות מסך

טבלה 3

אלונה	קציר חריש	מנשה	
0.00	1.90	0.29	מצטבר לתושב
1.34	0.91	1.60	מלוות לתושב
1.34	2.81	1.90	חוב לתושב

אומדן לחסכון
כספי לטווח
הארוך בתקציב
הרגיל באלש"ח-
מקבץ 27
טבלה 1

<u>נתונים</u>	<u>באקה אלגרביה</u>	<u>ג'ת</u>	<u>בני עי"ש</u>	<u>חבל יבנה</u>	<u>נחל שורק</u>	<u>סה"כ</u>
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	63,007	42,193	0	0	0	105,200
אוכלוסיה 2001	20,041	8,678	0	0	0	28,719
ממוצע משרות מוניציפאלי	67	34	0	0	0	101
עלויות שכר מוניציפאליות	6,346	5,109	0	0	0	11,455
מספר נבחרים בפועל	2	1	0	0	0	3
שכר נבחרים	1,090	570	0	0	0	1,660
פעולות כלליות וחינוך	19,724	17,376	0	0	0	37,100
מענק איזון 2001 באלש"ח	14,758	9,364	0	0	0	24,122

	0	0	0	1,079	736	מענק לנפש 2001 בש"ח
	0	0	0	4,862	3,144	הוצאה לנפש בפועל בש"ח
1,022	0	0	0		0	חסכון שכר מוניציפאלי
342	0	0	0		0	חסכון שכר נבחרים
3,475	0	0	0		0	חסכון פעולות
4,839	0	0	0	0	0	סה"כ חסכון

טבלה 2

נתונים	באקה אלגרביה	ג'ת	בני עיי"ש	חבל יבנה	נחל שורק
מדד סוציאקונומי	3	4	5	6	3
מהאוכלוסייה אחוז גילאי 0 - 18					
אחוז הכנסות עצמיות מסך הכנסות	35%	35%	36%	43%	30%

טבלה 3

נתונים	באקה אלגרביה	ג'ת	בני עיי"ש	חבל יבנה	נחל שורק
גירעון מצטבר לתושב	0.76	1.66	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
עומס מלוות לתושב	0.92	2.71	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
סה"כ חוב לתושב	1.68	4.37	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!

אומדן לחסכון כספי לטווח הארוך בתקציב הרגיל באלש"ח -

מקבץ 28

טבלה 1

נתונים	כפר קרע	ערערה	בסמ"ה	בני עיי"ש	חבל יבנה	נחל שורק	סה
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	35,540	37,220	15,925	0	0	0	685
אוכלוסיה 2001	13,141	14,004	6,755	0	0	0	900
ממוצע משרות מוניציפאלי	52	25	24	0	0	0	101
עלויות שכר מוניציפאליות	6,003	3,054	3,594	0	0	0	651
מספר נבחרים בפועל	3	2	2	0	0	0	7
שכר נבחרים	1,388	883	763	0	0	0	034
פעולות כלליות וחינוך	8,188	12,187	5,568	0	0	0	943
מענק איזון 2001 באלש"ח	12,947	15,173	8,386	0	0	0	506
מענק לנפש 2001 בש"ח	985	1,083	1,241	0	0	0	
הוצאה לנפש בפועל בש"ח	2,705	2,658	2,358	0	0	0	

919	0	0	0	0	0	0	חסכון שכר מוניציפלי
988	0	0	0	0	0	0	חסכון שכר נבחרים
194	0	0	0	0	0	0	חסכון פעולות
101	0	0	0	0	0	0	סה"כ חסכון

טבלה 2

נחל שורק	חבל יבנה	בני עיי"ש	בסמ"ה	ערערה	כפר קרע	נתונים
3	6	5	2	2	3	מדד סוציאקונומי
						אחוז גילאי 0 - 18 מהאוכלוסייה
30%	43%	36%	22%	26%	36%	אחוז הכנסות עצמיות מסך הכנסות

טבלה 3

נחל שורק	חבל יבנה	בני עיי"ש	בסמ"ה	ערערה	כפר קרע	נתונים
#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	0.27	0.00	0.25	גירעון מצטבר לתושב
#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	0.21	1.73	1.11	עומס מלוות לתושב
#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	0.48	1.73	1.36	סה"כ חוב לתושב

אומדן
לחסכון
כספי לטווח
הארוך
בתקציב
הרגיל
באלש"ח-
מקבץ 29
טבלה 1

<u>נתונים</u>	<u>חוף הכרמל</u>	<u>עתלית</u>	<u>כפר גלים</u>	<u>סה"כ</u>
הוצאה בפועל (לא כולל כיסוי גירעון) באלש"ח	98,121	24,026		122,147
אוכלוסיה 2001	14,207	4,477		18,684
ממוצע משרות מוניציפאלי	32	19		51
עלויות שכר מוניציפאליות	5,042	2,660		7,702
מספר נבחרים בפועל	2	2		4
שכר נבחרים	882	944		1,826
פעולות כלליות וחינוך	61,415	11,719		73,134
מענק איזון 2001 באלש"ח	15,555	6,542		22,097
מענק לנפש 2001 בש"ח	1,095	1,461		

		5,367	6,907	הוצאה לנפש בפועל בש"ח
532				חסכון שכר מוניציפאלי
566				חסכון שכר נבחרים
2,344				חסכון פעולות
3,442				סה"כ חסכון

נתונים	חוף הכרמל	עתלית	כפר גלים
מדד סוציאקונומי	7	6	
אחוז גילאי 0 - 18 מהאוכלוסייה			
אחוז הכנסות עצמיות מסך הכנסות	54%	52%	

נתונים	חוף הכרמל	עתלית	כפר גלים
גירעון מצטבר לתושב	0.00	2.76	
עומס מלוות לתושב	3.00	1.80	
סה"כ חוב לתושב	3.00	4.56	

נספחים

נספח א': מועדי הדיונים בועדה

נספח ב': רשימת המופיעים בפני הועדה

נספח ג': חומר למשמרת במשרד הפנים

נספח ד': רשימת תפוצה

נספח ה' : מפות המקבצים שהוצעו ע"י משרד הפנים

נספח א': מועדי הדיונים בועדה

מקבץ	שעות	תאריך	יום
מחוז חיפה - מבט תכנוני	09:40 – 08:00	13.5	ג'
<u>מקבץ 29</u>			
חוף הכרמל	10:50 – 09:50		
עתלית	12:10 – 11:10		
כפר גלים	13:30 – 12:30		
<u>מקבץ 24</u>			
מנשה	15:20 – 14:20		
אלונה	16:40 – 15:40		
<u>מקבץ 26</u>		14.5	ד'
טירת הכרמל	09:00 – 08:00		
<u>מקבץ 21</u>			
זכרון יעקב, בנימינה	10:50 – 09:20		
גבעת עדה	12:10 – 11:10		
(1)	13:00 – 12:30		
<u>מקבץ 22</u>			
דלית אל כרמל	15:00 – 14:00		
עוספייה	16:20 – 15:20		
<u>מקבץ 25</u>		18.5	א'
קרית מוצקין	09:00 – 08:00		
קרית ים (רה"ע)	10:00 – 09:10		
קרית ים (חבר מועצה)	10:40 – 10:10		
קרית ים (רה"ע לשעבר)	11:10 – 10:40		
מ"א זבולון	12:10 – 11:20		
<u>מקבץ 21</u>			
מ"א קציר-חריש	13:10 – 12:20		
<u>מקבץ 25</u>			

יום	תאריך	שעות	מקבץ
		15:00 – 14:00	קרית שמואל
		16:10 – 15:10	חיפה
		17:20 – 16:20	קרית אתא

יום	תאריך	שעות	מקבץ
ג'	20.5	09:00 – 08:00	<u>מקבץ 25</u> קרית חיים
		10:10 – 09:10	<u>מקבץ 27</u> בקה אל גרבייה
		11:10 – 10:10	ג'ת
		12:20 – 11:20	<u>מקבץ 23</u> מעלה עירון
		13:20 – 12:20	<u>מקבץ 24</u> מגידו
		16:30 – 14:00	דיון ועדה
ה'	22.5	09:00 – 08:00	המרכז לשלטון מקומי
		10:00 – 09:20	<u>מקבץ 23, 28</u> ברטעה
		10:40 – 10:00	עין אל סהלה
		11:20 – 10:40	מעוויה
		12:10 – 11:30	בסמ"ה
		14:00 – 13:00	ערערה
		15:00 – 14:00	כפר קרע
		17:00 – 15:00	דיון ועדה
א'	25.5	13:00 – 08:00	סיור (יציאה מבנימינה)
		16:30 – 13:30	דיון ועדה (בנימינה)
ה'	29.5	09:00 - 08:00	<u>מקבץ 25</u> קרית ביאליק
		09:30 – 09:00	מטה אשר
		10:40 – 09:40	<u>מקבץ 26</u> נשר
		11:40 – 10:40	<u>מקבץ 26, 25</u> מר עמרם מצנע, חיפה
		12:20 – 11:50	<u>מקבץ 22</u> חברי מועצה - דלית אל כרמל
		13:00 – 12:20	הפסקת צהרים

דיון ועדה	17:00 – 13:00		
-----------	---------------	--	--

נספח ב' : רשימת המופיעים בפני הועדה

הופיעו בפני הועדה ביום ג' 13.5.03:

מר אריה שמחוני, ראש המוא"ז חוף הכרמל
מר יגאל שחם, סגן ראש המוא"ז חוף הכרמל
מר דני אדלר, גזבר מועצת חוף הכרמל
מר שאול שמאי, ראש המ"מ עתלית
מר דוד עמר, סגן ראש מועצת עתלית
גב' אפרת שטרן, חברת מועצת עתלית
מר יעקב אוחיון, מנהל כפר גלים
מר אבי פיין, סמנכ"ל כפר גלים
מר אילן שדה, ראש המוא"ז מנשה
מר עזרא סינדרסקי, חבר מועצת מנשה
מר אריה שרון, ראש המוא"ז אלונה
מר כאמל חלבי, גזבר מועצת אלונה
רו"ח יעקב סרצוק, יועץ למועצת אלונה

הופיעו בפני הועדה ביום ד' 14.5.03:

מר אריה טל, ראש עיריית טירת הכרמל
עו"ד ד"ר יעקב נאמן, יועץ לעיריית טירת הכרמל
מר עמירם דרמן, יועץ לעיריית טירת הכרמל
מר יצחק שגב, סגן ראש מ"מ זיכרון יעקב
מר קלמן דינס, יועץ לזיכרון יעקב ולבנימינה
מר דן שניר, גזבר מועצת זיכרון יעקב
מר אריה זיתוני, ראש המ"מ בנימינה
מר זוהר כהן, גזבר מועצת בנימינה
מר עמי ארגוב, ראש המ"מ גבעת עדה
גב' אריאלה גורדון, מזכירת המועצה
מר חן פרץ, גזבר מועצת גבעת עדה
ד"ר רמזי חלבי, ראש המ"מ דלית אל כרמל

מר ריאד חסון, מזכיר מועצת דלית אל כרמל
מר שריף אבו רוקון, ראש המ"מ עוספייה
מר סאבא עאקף, חבר מ"מ עוספייה
מר סיף אוסמה, חבר מ"מ עוספייה

מר עזאם שיבלי, תושב עוספייה
עו"ד מארון סאלח, תושב עוספייה

הופיעו בפני הועדה ביום א' 18.5.03:

עו"ד משה שחל, יועץ לעיריית קרית מוצקין
מר בן-ציון מלכה, יועמ"ש לקרית מוצקין
מר שלמה אברמוביץ, יועץ תקשורת לעיריית קרית מוצקין
מר בני סטלקול, רה"ע קרית ים
מר דוד אבן-צור, חבר מועצת קרית ים
עו"ד שמואל סיסו, תושב קרית ים
מר שלמה חבר, ר' המוא"ז זבולון
מר דב ישורון, סגן ר' המוא"ז זבולון
מר דב סנדרוב, ר' המ"מ קציר-חריש
מר מיכאל רוזוליו, יועץ למ"מ קציר-חריש
מר דב קהת, יועץ למ"מ קציר-חריש
מר מאיר קהן, גזבר ומזכיר מ"מ קציר-חריש
מר גברי סיגטי, מנכ"ל החברה הכלכלית ומ"מ מהנדס המועצה קציר-חריש
מר פנחס אינדיג, יו"ר ועד קרית שמואל
ד"ר יצחק אבנון, חבר ועד קרית שמואל
עו"ד אסנת רביד, יועצת לוועד קרית שמואל
ד"ר יעקב רוט, מהנדס העיר חיפה
מר ישראל בן-שלום, ראש לשכת רה"ע חיפה
יעקב פרץ, רה"ע קרית אתא

הופיעו בפני הועדה ביום ג' 20.5.03:

מר גיורא פישר, יו"ר ועד קרית חיים
מר גיורא פישר, רה"ע חיפה (מ"מ)
ד"ר זיאד אבו מוך, רה"ע בקה אל גרבייה
ד"ר מחמד אבו פול, ר' המ"מ ג'ת
עו"ד אסאם אבו פול, יועמ"ש למועצת ג'ת
מר נביה שרקיה, גזבר מועצת ג'ת
ד"ר ראסם חמאייסי, יועץ למועצת ג'ת
מר עפיף ותד, מבקר פנים של מועצת ג'ת
מר רושדי בדראן, מזכיר מועצת ג'ת

מר מחמד ג'בארין, ר' המ"מ מעלה עירון
עו"ד עודד פלוס, יועמ"ש למועצת עירון
מר חיים חכים, ראש המוא"ז מגידו
גב' רחל הלוי, גזברית המוא"ז מגידו

הופיעו בפני הועדה ביום ה' 22.5.03:

מר גיורא רוזנטל, מנכ"ל מרכז השלטון המקומי
עו"ד נתן מאיר, יועמ"ש למרכז השלטון המקומי
מר דב קהת, יועץ למרכז השלטון המקומי
מר אחמד כבהא, ראש המ"מ בסמ"ה
מר סבחי כבהא, מ"מ ראש מועצת בסמ"ה ותושב ברטעה
מר מחמד זכי כבהא, חבר מועצת בסמ"ה ותושב ברטעה
מר קוצי כבהא, חבר מועצת בסמ"ה ותושב ברטעה
מר עומר כבהא, חבר מועצת בסמ"ה ותושב עין אל סהלה
מר סעיד בדראן, חבר מועצת בסמ"ה ותושב עין אל סהלה
מר פתחי תופיק בדראן, חבר מועצת בסמ"ה ותושב עין אל סהלה
מר חסין סעיד מחאמיד, חבר מועצת בסמ"ה ותושב מעוויה
ד"ר סאמי מחמיד, תושב מעוויה
רו"ח לואי אעלימי, רו"ח של מועצת בסמ"ה
עו"ד בוראק מצאלחה, יועמ"ש למועצת בסמ"ה
מר ג'מיל מרזוק, ר' המ"מ ערערה
מר ג'אד יונס, גזבר מועצת ערערה

עו"ד אילן מירון, יועמ"ש למועצת ערערה
מר צבי סביטליט, חשב מלווה למועצת ערערה
מר זהיר יחיא, חבר מועצת ערערה ותושב ערה
עו"ד נזיה מצראוה, ר' המ"מ כפר קרע
מר חסן עטאמנה, מ"מ ר' מועצת כפר קרע
מר עצאם מצראוה, סגן ר' מועצת כפר קרע
מר חסן מצלאחה, מזכיר מועצת כפר קרע

הופיעו בפני הועדה ביום ה' 29.5.03:

מר דני ז'ק, רה"ע קרית ביאליק
עו"ד דן יהלום, יועמ"ש לעיריית קרית ביאליק
מר סימון גרינברג, מהנדס העיר קרית ביאליק

מר דב קהת, יועץ לעיריית קרית ביאליק
רו"ח יעקב זיצר, יועץ לעיריית קרית ביאליק
מר שמחה בר, חבר מועצת קרית ביאליק
מר יהודה פדרליין, חבר מועצת קרית ביאליק
מר בני ברל, תושב קרית ביאליק
הרב מאוריצינו אלטר, תושב קרית ביאליק
מר חיים אוחנה, יו"ר ועד שכונת הפרפר, קרית ביאליק
מר יהודה שרביט, ראש המוא"ז מטה אשר
גב' נירה בראונשטיין, סגנית ראש מוא"ז מטה אשר
מר דב ישורון, סגן ראש המוא"ז זבולון
מר דוד עמר, רה"ע נשר
עו"ד אלי קולס
ח"כ עמרם מצנע, תושב חיפה
מר סבהא חלבי, חבר מועצת דלית אל כרמל
מר פייצל חלבי, תושב דלית אל כרמל
מר ח'ליל חלבי, תושב דלית אל כרמל
מר פרחאת עלי, תושב דלית אל כרמל
מר צאלח עאדל, תושב דלית אל כרמל

מר מעין מנצור, תושב עוספייה

נספח ג': חומר למשמרת במשרד הפנים

- הועדה אספה חומר רקע ומסמכים שהוגשו לה מגורמים שונים במהלך עבודתה. חומר זה מועבר למשמרת במשרד הפנים. החומר פוצל למספר תיקים, כמפורט להלן.
- **מסמכים כלליים.** חומר הנוגע לסדרי עבודת הועדה, תכתובת שהוצאה ע"י הועדה לרשויות וגורמים נוספים שפנו אליה, וכן מסמכים של ארגונים וגורמים שונים שפנו לוועדה. (מכתבי הזימון לרשויות מועברים למשרד במדיה מגנטית).
- **המקבצים לאיחוד.** החומר מוין עפ"י המקבצים שהוצעו לאיחוד. בכל מקבץ מופיע חומר בקטגוריות הבאות:
 - א. **חומר רקע.** מסמכים תכנוניים אודות המקבץ: המלצות של מינהל התכנון, נתונים כספיים, דו"חות של ועדות שעסקו בנושא איחוד רשויות בעבר ודו"חות של ועדות חקיה לנושאי גבולות.
 - ב. **מסמכים מרשויות.** מסמכים ומצגות שהוגשו ע"י הרשויות המקומיות, לרבות החלטות של המועצות, מסמכי ניתוח וטיעונים.
 - ג. **מסמכים מגורמים במרחב הרשות.** מסמכים ופניות שלחברי מועצה, התארגנויות ציבוריות ותושבים.
- **סיכומי הדיונים.** תמציות מכל דיון שימוע ודיון של הועדה, וכן פרוטוקולים של הדיונים (מגובים ע"י קלטות).
- **פניות תושבים.** פניות שהוגשו באמצעות רשויות מקומיות נאספו בארגזים לאחסון חומר ארכיוני.
- **תיק לעיון הציבור.** העתקי מסמכים שהוגשו ע"י הרשויות המקומיות, וכן העתק פרוטוקולים של הדיונים נאספו בתיק נוסף. תיק זה מועמד לעיון הציבור במשרדי מחוז חיפה של משרד הפנים, בלשכת התכנון המחוזית.

נספח ד' : רשימת תפוצה

מר אברהם פורז, שר הפנים
מר מרדכי מרדכי, מנכ"ל משרד הפנים
גב' אנה חזן, מנהלת המינהל לשלטון מוניציפאלי
עו"ד שרית דנה, היועמ"ש למשרד הפנים

פרופ' ערן רזין, יו"ר הועדה
אדריכל אדם קולמן, מתכנן מחוז חיפה ומ"מ הממונה
עו"ד עוזי סלמן, יועמ"ש לועדה
מר דן תנחומא, חבר הועדה
מר יאסר טבאש, חבר הועדה
מר משה מטרי, מרכז הועדה

נספח ה' : מפות המקבצים שהוצעו ע"י משרד הפנים